

Flacăra

ANUL XXVII-NR. 46 (1223) - 16 NOIEMBRIE 1978

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

INAUGURĂRI

● Pe platforma industrială Vaslui-Rediu a început să producă întreprinderea de aparate de măsură și control. ● Cargoul Saseu a fost lansat la apă. Ultima realizare a harnicilor navaliști brăileni face parte din producția marfă a primului trimestru 1979. ● La Gurghiu (Mureș) și la Piatra Neamț au fost date în exploatare ferme pentru creșterea animalelor de blană. De blană prețioasă. Capacitatea: 4 000 nurci-mată. ● Gospodarii din Simonești (Harghita) au primit spre folosință dispensarul la construirea cărui a contribuit și ei în mare parte. Oamenii s-au gândit la toate și au ridicat și două locuințe pentru cadrele medicale.

Forța realității

1918

Șase decenii de la marea Unire

1978

Inginerul Iosif Roșu din Timișoara a gândit, încă de multă vreme, posibilitatea unui motor fără vilbrochen. A gândit și a visat. Dar ce realități nu se nasc din vise? A gândit și a sperat. Și a îndrăznit să propună forurilor de specialitate să se verifice — în realitate — o parte din temeinicia visurilor sale. Din păcate, mai multe institute politehnice (am impresia că „mai multe“ e doar o formulă de amortizare a șocului realității, realitate care ar impune cuvântul „toate“) au respins — prin reprezentanții lor — ideea inginerului Roșu. Nu se poate, i-au zis, un motor fără vilbrochen, așa cum îl visați dv., nu va merge. Nu și nu și nu! Utopie (aiureală, în termeni mai populari), da, da, utopie. Dar e frumos că vă preocupați de asta, totuși, e frumos, de ce să nu fie frumos?!

Astfel a fost primită ideea. Cu o condescendență savantă: că adică „băiatul“, inginerul, truditul nu a comis nici o fărâdelegă, a fost harnic dar ce să facă dinșii cu ideea lui?

Inginerul Roșu are un dosar cu 3 000 de pagini, între care stau la loc de cinste și hirtile institutelor politehnice care i-au răspuns că niciodată, deci NICIODATĂ (inclusiv în anul 1978, să zicem) un asemenea motor nu va merge nici o secundă, nici un minut.

Și, iată, prin trudă de zi și noapte, beneficiind de înțelegerea unei întreprinderi generoase din Timișoara, în atmosfera de emulație spirituală a unei organizații de partid județene și municipale, cum e Timișul, inginerul Roșu strânge piesă cu piesă, om lângă om, și pune (conform visului său) ceva să meargă: o mașinărie, o treabă mărunțică, nu?, cu consecințe incalculabile pentru istoria motorului pe lume. Și ce au constatat oamenii? Că motorul lui Roșu, deși n-avea vilbrochen, mergea. Ceea ce Roșu ruga autoritățile de resort, încă din 1968—1969, să-l ajute să demonstreze, ceea ce comisii și chiar paracomisii refuzaseră aprioric, mergea, funcționa. Utopia consuma benzină, făcea zgomot puțin și mergea. Nu exploda și nu se supunea verdictului scepticilor. Mergea.

...În urmă cu jumătate de an, mă aflam în cabinetul primului secretar al municipiului de partid Timișoara, Radu Bălan, venise vorba despre nou. Și acest destoinic și curajos om mi-a vorbit despre marea realizare a lui Roșu și despre greutatea nemeritate pe care le întâmpină. „Flacăra“ a acționat atunci imediat. Un foc de paie s-a aprins și s-a stins treptat. Răspunsuri vagi și, uneori, absurde au venit de la unii din cei care erau datori cu rezolvări. Nu se mai putea spune că motorul nu va putea merge niciodată. Asta pentru că, între timp, motorul funcționa. Răspunsul cel mai semnificativ a fost că motorul (experimental, făcut din ciurucuri la îndemina unui om, fără posibilități materiale, motorul de „mină“) n-are performanțele motoarelor existente. Asta e culmea! Omul face motorul ca să arate că există și poate exista, poate funcționa și i se reproșează că n-a creat el, singur, în bucătărie probabil, motorul de rachetă. Un asemenea dialog e aberant. Și dacă ar fi doar dialog... Motorul fără vilbrochen e respins.

(Continuare în pag. 11)

ADRIAN PĂUNESCU ■

AVRAM IANCU. Monumentul din orașul Tigu Mureș

O necesitate istorică, o înfăptuire istorică

Aniversăm pentru a 60-a oară desăvârșirea unității statului național român, realizată prin hotărârile istorice ale Marii Adunări Naționale întrunită la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918.

Dezideratul era tot atât de vechi ca și însăși formarea limbii și a poporului român, înfăptuirea lui marcând un îndelungat și profund proces istoric. Bazele sale au fost determinate de unitatea limbii și a teritoriului, axa acestuia fiind formată de Munții Carpați. Din cea mai îndepărtată vechime și pînă astăzi același popor a trăit și de o parte și de alta a Carpaților, vorbind aceeași limbă, avînd aceeași civilizație populară, aceeași structură economică și aceeași viață culturală.

Toate acestea au fost un dar al Carpaților, al apelor sale — Someșul, Crișurile, Mureșul, Jiul, Oltul, Argeșul, Bistrița, Siretul — cari, curgînd înspre toate cele patru puncte cardinale, au dat pămîntului românesc una din cele mai solide unități orografice din lume, comparabilă cu un adevărat sistem solar.

Oriunde s-ar fi aflat capitalele stăpînirii acestui pămînt, în Munții Orăștiei, ca pe vremea lui Burebista sau Decebal, la Tirgoviște sau la Suceava, unde au strălucit coroanele și buzduganele lui Mircea cel Bătrîn și ale lui Ștefan cel Mare, la Alba Iulia în zilele lui Iancu de Hunedoara și ale lui Mihai Viteazul, ele și-au exercitat atracția și autoritatea asupra întregului teritoriu din stînga și din dreapta Munților, pînă la Marea cea Mare.

Pe o desăvîrșită unitate geologică și geografică s-a constituit astfel o unitate culturală, economică și politică comună, Tran-

(Continuare în pag. 13)

VASILE NETEA ■

Uniți pe veci

Veniți, lumina cîntă pe strune de iubire
Să se-mplinească visul străbunilor eroi:
Uniți să fim de-a pururi în cuget și-n simțire
Noi, fiii libertății și-ai vremurilor noi.

Noi sîntem veghetorii de Patrie străbună
Destin de fericire e-al nostru nalt destin —
Purtăm în noi Carpații și Dunărea bătrînă
Prin zburciurate veacuri din care demni venim.

Ce limpede ni-i zarea și viața ce*frumoasă,
Ce dreaptă ni-i mindria pentru acest pămînt
Și ce solemn răsună-n a sufletului casă
Cu Patria străbună eternul legămînt!

Veniți, cu toți, la Alba, cu inimi înfocate,
Reîntregirii noastre imn nou să-i înălțăm,
Uniți pe veci, azi Țării, în sfințită libertate,
Sub tricolore flamuri credință să-i jurăm!

DUMITRU STĂNCULESCU ■

În politica sa externă, partidul nostru pornește de la un adevăr fundamental: problemele majore ale contemporaneității nu mai pot fi rezolvate astăzi doar prin actele unor personalități, doar prin bunăvoința unor guverne. Asigurarea unui curs nou în viața internațională nu mai este de conceput decît în condițiile participării active a maselor populare, a tuturor popoarelor la viața politică a lumii. Această apreciere nu constituie, de fapt, decît aplicarea în sfera raporturilor dintre națiuni a concepției filozofice potrivit căreia masele constituie motorul progresului istoric.

Cu mai bine de un secol în urmă, Marx spunea: „Clasele muncitoare au datoria să pătrundă secretele politicii internaționale, să supravegheze activitatea diplomatică a guvernelor lor și, la nevoie, să acționeze, ...să facă în așa fel încît legile simple ale moralei și echității care trebuie să reglementeze relațiile dintre persoanele particulare să devină legi supreme în relațiile dintre națiuni“. Dar pentru noi este important nu numai ce spuneau întemeietorii socialismului științific. La fel de importante sînt, cred, învățămintele propriului nostru trecut.

Convingerea privind rolul hotărîtor al maselor în făurirea unei noi ordini în lume se bazează pe capacitatea istorică dovedită a poporului român de a percepe în profunzime cursul evenimentelor din afara granițelor sale, de a se orienta către soluții pașnice, drepte și echitabile.

Unui popor care a rezistat pe aceste meleaguri mai mult de două milenii,

Pentru cetățeanul român independența, suveranitatea, egalitatea, neamestecul în treburile altora nu sînt doar principii de drept internațional, ci expresii ale modului firesc și unic de a exista printre celelalte popoare, fie ele mari sau mici.

Forța, puțină cită a avut, poporul nostru nu a folosit-o pentru a încerca să stăpînească pe alții, ci pentru a-și

Popoarele și politica internațională

unui popor care a trăit secole și secole în strînsă apropiere a trei mari imperii și a supraviețuit, cu demnitate, unui popor care a știut să-și dobîndească independența, să-și clădească răbdător, cărămidă cu cărămidă, unitatea națională, unui popor care nu a ocupat niciodată teritorii care înainte să fi aparținut altora, unui popor care condus de partidul său comunist edifică azi socialismul multilateral dezvoltat, unui astfel de popor trebuie să-i recunoști capacitatea și meritul de a ști să facă politică externă.

apăra ființa și unitatea națională pentru a-și construi destinul în liniște și muncă.

Pe acest fundament de înțelegere a clădit partidul comunist eșafodajul coerent, logic și principial al politicii externe românești.

Ne-am obișnuit și ni se pare firesc ca în neîntreruptul său dialog cu masele, tovarășul Nicolae Ceaușescu să abordeze de fiecare dată și problemele internaționale, să prezinte realitatea lumii așa cum este și nu numai așa cum ne-ar place uneori să fie, să înfățișeze soluțiile și căile de urmat la care s-a

gîndit conducerea partidului nostru și să le supună atenției și aprobării oamenilor,

Acest mod deschis de a face diplomatie oferă fiecărui cetățean nu numai posibilitatea de a ști ce se petrece în lume, ci și criteriile stabile pentru a judeca evenimentele, pentru a desluși căile de rezolvare a problemelor internaționale oricît de complicate ar fi ele.

Poporul român poate deci să participe la elaborarea și înfăptuirea politicii externe a țării în deplină cunoștință de cauză.

Aceasta și explică de ce glasul său, al partidului nostru, al reprezentantului său cel mai autorizat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se aude cu atîta putere pe arena internațională și constituie o sursă de încredere și optimism în triumful luptei popoarelor pentru lichidarea politicii imperialiste de dominație, pentru rezolvarea democratică a problemelor stringente ale omenirii, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru pacea în lume.

MIRCEA ANGELESCU ■

Un nou și important moment în evoluția relațiilor româno — austriece

Evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie existente între poporul român și austriac, sensul mereu ascendent al raporturilor de colaborare între România și Austria, tot mai puternice în ultimii ani, au cunoscut în cursul săptămânii trecute o nouă confirmare. Vizita în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, a președintelui federal al Republicii Austria, dr. Rudolf Kirchschräger, și a doamnei Herma Kirchschräger, înscrisă o pagină nouă, de o deosebită semnificație în cronică politică a celor două țări.

Prezența în țara noastră a oaspeților austrieci a fost însoțită pretutindeni, atât în București cât și în județul Brașov, de manifestări de caldă ospitalitate și prietenie, fiind acestea expresia grăitoare a sentimentelor de stimă și amicitie pe care poporul român le nutrește față de poporul austriac. Solii poporului austriac au putut cunoaște aspecte diverse ale vieții social-economice din țara noastră. Un excelent prilej în acest sens l-a constituit vizitarea unuia dintre cele mai mari și mai noi cartiere de locuințe din București — Drumul Taberei, un adevărat oraș-satelit al Capitalei, cu peste 160 000 de locuitori — și a întreprinderii de calculatoare electronice de pe platforma industrială Pipera, componentă principală a puternicului centru al industriei electronice românești. Vizitând județul Brașov, distinșilor solii ai poporului austriac li s-a oferit prilejul de a admira frumusețile naturale aflate pe minunată vale a Prahovei, apoi, întreprinderea specializată în producția de autocamioane din Brașov, unele obiective social-culturale și monumente istorice și de artă din acest oraș. Semnificative pentru impresia deosebită pe care acest moment a transmis-o oaspeților sunt cuvintele notate de președintele Austriei în cartea de onoare a întreprinderii de autocamioane brașovene: „Uzina este un exemplu de planificare clarvăzătoare, de realizare tehnică impresionantă și de înaltă specialitate. Transmit sincere felicitări pentru toate acestea și m-aș bucura dacă s-ar realiza o colaborare amplă cu întreprinderi austriece“.

Dar punctul de interes maxim în desfășurarea vizitei președintelui federal al Austriei în țara noastră l-a constituit, fără îndoială, dialogul la nivel înalt purtat cu președintele Nicolae Ceaușescu. Convorbirile oficiale româno-austriece au evidențiat, în primul rând, dorința comună de a extinde conlucrarea multilaterală, în interesul ambelor țări, al cauzei securității europene, destinderii și păcii în lume. Într-o atmosferă de cordialitate, de înțelegere deplină și de stimă reciprocă, cei doi șefi de stat au examinat, într-o primă etapă, stadiul relațiilor bilaterale dintre cele două țări. Pornind de la constatarea unei evoluții ascendente, pe multiple planuri, a raporturilor dintre România și Austria, președintele Ceaușescu și președintele Kirchschräger au afirmat hotărârea celor două țări de a continua dezvoltarea și aprofundarea acestor raporturi. Pentru aceasta, a fost subliniat în cursul dialogului la nivel înalt româno-austriac pentru făurirea unei atmosfere de încredere între popoare, o importanță fundamentală o are statornicirea între state a unor relații bazate pe respectul independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță. Afirmarea și întărirea unor asemenea principii în viața internațională sint cu atât mai actuale, sint cu atât mai necesare cu cât — realitate subliniată deopotrivă de cei doi șefi de stat în toasturile rostite la dînele oficiale din 8 noiembrie — în lume au loc tendințe de împărțire a zonelor de influență, de reeditare a politicii de forță.

Cu atât mai mult deci dezvoltarea unor relații prietenești și intensificarea cooperării dintre două state cu sisteme social-politice diferite — cazul României și Austriei — reprezintă o contribuție deosebit de prețioasă la cauza păcii și înțelegerii în lume. În acest sens a fost reliefată contribuția constructivă a schimbului de vederi la diverse niveluri, a contactelor între delegații, între organizații și instituții, între oameni de știință și cultură și chiar între cetățeni, pentru o mai bună cunoaștere, pentru prietenie și conlucrare.

Cursul ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare între România și Turcia

La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu, ne-a vizitat țara, la începutul acestei săptămâni, primul ministru al Republicii Turcia, Bülent Ecevit, împreună cu soția, Raşan Ecevit. În cursul dimineții de luni, 13 noiembrie, premierul turc a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Primul ministru al Republicii Turcia a exprimat cu acest prilej deosebită satisfacție de a se reintîlni cu șeful statului român și a înminat acestuia un mesaj din partea președintelui Fahri Korutürk, transmițînd cele mai sincere urări de fericire personală, de progres și bunăstare pentru poporul român prieten. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să fie transmise din partea sa și a tovarășei Elena Ceaușescu cele mai bune urări de fericire președintelui Fahri Korutürk și doamnei Korutürk, împreună cu urări de bunăstare și fericire poporului turc prieten.

Acest moment, al întrevederii între șeful statului român și premierul turc, a oferit un bun cadru pentru examinarea unor noi căi și mijloace de conlucrare reciproc avantajoase, între cele două țări, avînd în vedere evoluția ascendentă a raporturilor tradiționale de prietenie, colaborare pe multiple planuri și bună vecinătate dintre România și Turcia. În ridicarea pe o treaptă superioară a colaborării și cooperării politice, economice, culturale și tehnico-științifice dintre cele două țări și popoare este bine cunoscută deosebita contribuție a dialogului la nivel înalt româno-turc, a cărei semnificație a fost subliniată și în cursul dialogului dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru al Turciei.

Progresele remarcabile înregistrate de popoarele român și turc în dezvoltarea lor națională, economică și socială influențează într-un mod pozitiv extinderea și diversificarea raporturilor dintre

țările noastre. Comunicatul comun dat publicității la încheierea convorbirilor oficiale, relevînd importanța pe care o are Declarația solemnă comună semnată la București, la 29 august 1975 pentru spiritul în care au evoluat ulterior și se dezvoltă în continuare relațiile româno-turce, menționează în mod special înțelegerea dintre cele două țări asupra cooperării economice, tehnice și culturale și a Protocolului privind cooperarea economică, comercială și tehnică. Evidențînd măsurile concrete ce au fost adoptate cu diverse ocazii pentru materializarea înțelegerilor de principiu, Comunicatul comun consemnează în acest sens acordul celor două părți asupra necesității unor noi forme de cooperare inclusiv cooperarea pe terțe piețe. Este semnificativă în acest sens și voința celor două țări de a dezvolta echilibrat schimburile lor comerciale, astfel încît, în 1979, volumul acestora să se dubleze, comparativ cu anul 1977.

Pe o asemenea bază trainică, existînd premise reale în domeniul dezvoltării pe noi trepte a relațiilor dintre țările noastre a fost reafirmată dorința de amplificare și adîncire a acestora, evoluție în folosul celor două țări, cit și al cauzei păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în lumea întreagă.

Dealtfel, în condițiile în care cerința edificării în Europa a unui sistem real de securitate și cooperare impune lărgirea continuă a contactelor bilaterale și multilaterale, dezvoltarea neîngrădită a legăturilor reciproce avantajoase dintre toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, devine un factor decisiv pentru consolidarea păcii. Din această perspectivă, abordarea în discuțiile bilaterale alături de probleme ale relațiilor directe, concrete, ce fac obiectul legăturilor dintre două țări, și a problemelor vieții po-

litice internaționale reprezintă o constantă a dialogului internațional. România și Turcia doresc să-și extindă și să-și diversifice colaborarea, dar, în același timp, doresc să acționeze activ în vederea realizării integrale a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru instaurarea unui climat de încredere și cooperare. Într-un asemenea climat, pacea, securitatea și dezvoltarea liberă a fiecărui popor, potrivit intereselor și aspirațiilor sale, ar depăși stadiul dezideratelor, devenind un cadru fructuos, real pentru viața și activitatea popoarelor ce trăiesc în această parte a lumii și nu numai pentru acestea. De aici atenția de excepție cu care este privită reuniunea de la Madrid, acțiunile ce trebuie întreprinse la aceasta, în 1980 pentru a dinamiza procesul de destindere pe continentul european.

Țări balcanice, România și Turcia acordă o mare importanță colaborării dintre statele aflate în această parte a Europei, întăririi încrederii și relațiilor de prietenie și bună vecinătate dintre acestea, preocupare prezentă și în cadrul dialogului româno-turc la care ne referim. În legătură cu aceasta, în timpul întrevederii dintre președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Bülent Ecevit a fost exprimată convingerea că situația din Cipru va fi soluționată pe cale politică, asigurîndu-se independența și integritatea teritorială a acestui stat, crearea condițiilor necesare unei conviețuirii pașnice a celor două comunități.

În aceeași atmosferă cordială, prietenească, ce a caracterizat întrevederea, au fost examinate și alte aspecte de importanță fundamentală ale actualității politice internaționale: creșterea necontenită a cursei înarmărilor și necesitatea dezarmării, legătura indisolubilă dintre pace și dezvoltare, situațiile conflictuale din lume, care trebuie reglementate pașnic, pe calea tratativilor, dreptul poporului namibian la independență și

Consemnând într-o amplă sinteză rezultatele fructuosului dialog la nivel înalt prilejuit de vizita în țara noastră a șefului statului austriac, Comunicatul comun româno-austriac evidențiază, în domeniul relațiilor bilaterale, obiectivul de dublare a volumului schimburilor comerciale în 1980, în raport cu nivelul din 1975, precum și necesitatea largirii relațiilor economice bilaterale și a cooperării între firmele și organizațiile celor două țări, mai ales pe terțe piețe. O atenție deosebită se acordă și promovării schimburilor în domeniul culturii, artei, științei și învățământului, diversificării și intensificării acestora pentru o mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor materiale și spirituale create de cele două popoare în decursul istoriei lor. Dintre rezultatele concrete cu care s-a încheiat vizita trebuie menționate schimburi instrumentelor de ratificare a Acordului de evitare a dublei impunerii și semnarea Convenției privind echivalarea diplomelor de bacalaureat, ca și acordurile de cooperare convenite între întreprinderi românești de comerț exterior și firme austriece, mai ales a celor din domeniul producției de motoare pentru autocamioane și tractoare.

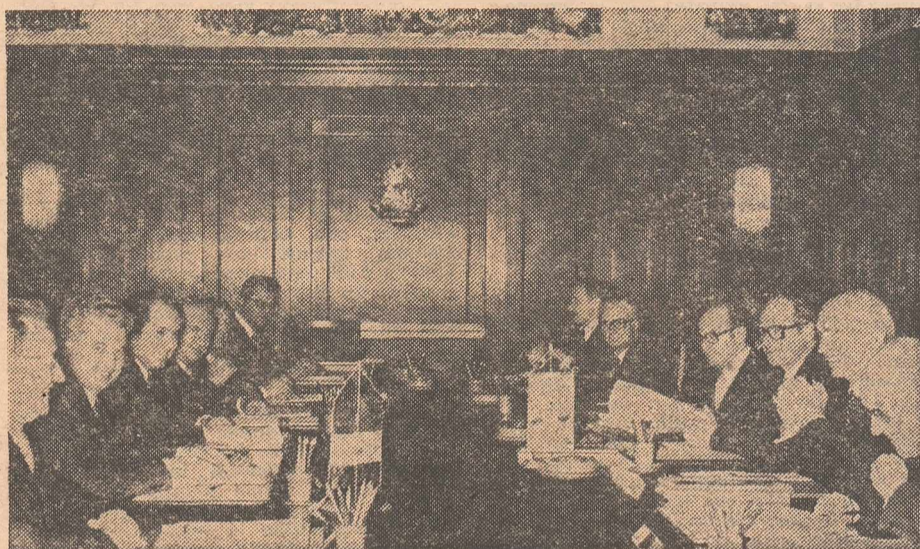
În domeniul vieții internaționale — actualitatea lumii preocupând pe cei doi șefi de stat la fel de mult ca și dezvoltarea relațiilor bilaterale — dialogul la nivel înalt româno-austriac s-a caracterizat printr-o abordare responsabilă, profundă a tuturor marilor probleme cu care este confruntată lumea contemporană, printr-o armonie de poziții față de aceste mari probleme. Remarcabilă este în acest sens hotărârea comună a celor doi președinți de a acționa astfel încât să se asigure tuturor țărilor posibilitatea de a contribui la reglementarea aspectelor majore cu care este confruntată umanitatea. Este vorba de o serie de aspecte legate de raporturile dintre statele lumii, de imperativul soluționării tuturor diferendelor existente între țări prin mijloace pașnice, fără amestec din afară; este vorba de eliminarea folosirii forței sau amenințării cu forța din viața internațională; este vorba de o

contribuție sporită a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare la viața lumii.

Țări europene, țări dunărene, România și Austria sînt preocupate de înlăturarea securității și colaborării pe continent, proces cu atât mai necesar, cu atât mai vital necesar cu cât, aici, în Europa, evidențiază Comunicatul comun, sînt concentrate în momentul de față cele mai puternice forțe militare din lume. Din perspectiva angajamentelor asumate prin Actul final de la Helsinki, avînd în vedere rezultatele întâlnirii de la Belgrad, președinții Nicolae Ceaușescu și Rudolf Kirchschläger au acordat o atenție deosebită pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid din 1980, pentru ca rezultatele acesteia să răspundă așteptărilor popoarelor, prin adoptarea unor măsuri care să dinamizeze cursul pozitiv afirmat la Helsinki. Față de asemenea preocupare constantă, evoluția stărilor conflictuale în diferite zone ale lumii, recurgerea la forță, în unele situații reprezintă un pericol pentru pacea întregii lumi, cu atât mai mult, în condițiile în care interdependențele dintre statele lumii sînt recunoscute ca o realitate de netăgăduit a zilelor noastre. Alternativa unică, de natură să asigure o reglementare durabilă a acestor situații, o reprezintă calea tratativelor între părțile direct interesate. În acest context a fost evocată situația din Orientul Mijlociu, față de care cei doi președinți au afirmat poziția cunoscută, constantă privind reglementarea situației din zonă.

Un spațiu larg pe agenda convorbirilor oficiale l-au reținut, de asemenea, problematica noii ordini economice internaționale, dezarmarea și creșterea rolului O.N.U. în viața internațională, direcții de acțiune consecventă, constructivă ale politicii externe românești, exigențe de prim ordin pentru asigurarea unui climat pașnic pe planetă, pentru asigurarea progresului tuturor țărilor.

Față de semnificațiile noului dialog la nivel înalt româno-austriac, pentru contribuția pe care acesta a adus-o la extinderea și aprofundarea bunelor ra-

porturi dintre țările și popoarele noastre, pentru instaurarea unui climat de încredere, destinate și în întreaga lume, relevabile sînt declarațiile celor doi președinți. „Dorim ca schimburile economice, tehnico-științifice, culturale, relațiile dintre popoarele noastre să capete o extindere continuă. În același timp, dorim să conclurăm tot mai strîns în realizarea unor relații de colaborare între statele continentului european în vederea înlăturării documentelor semnate la Helsinki, pentru dezarmare, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru o politică de destindere și de pace”, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu în alocuțiunea rostită după semnarea Comunicatului comun. Cu același prilej, președintele Rudolf Kirchschläger a spus: „Încă din prima oră a întâlnirii noastre a existat o concordanță deplină, în sensul că activi-

tatea noastră trebuie să fie îndreptată spre îndeplinirea tuturor prevederilor Actului final de la Helsinki. Aceasta este o cale pe care trebuie să o urmăm în permanență în raporturile dintre țările și dintre popoarele noastre”.

Dorința reciprocă de a extinde continuu această colaborare și-a găsit dealțul o expresie dintre cele mai elocvente în dorința de continuare a dialogului la nivel înalt româno-austriac, o confirmare deplină a deosebitei contribuții pe care „momentul București” din această toamnă l-a reprezentat pentru dezvoltarea viitoare a României și Austriei, țări europene, țări legate de curgerea Dunării și țări însuflețite de voința comună de a conclura, mai mult în numele acelor idealuri nobile care sînt pacea și progresul popoarelor.

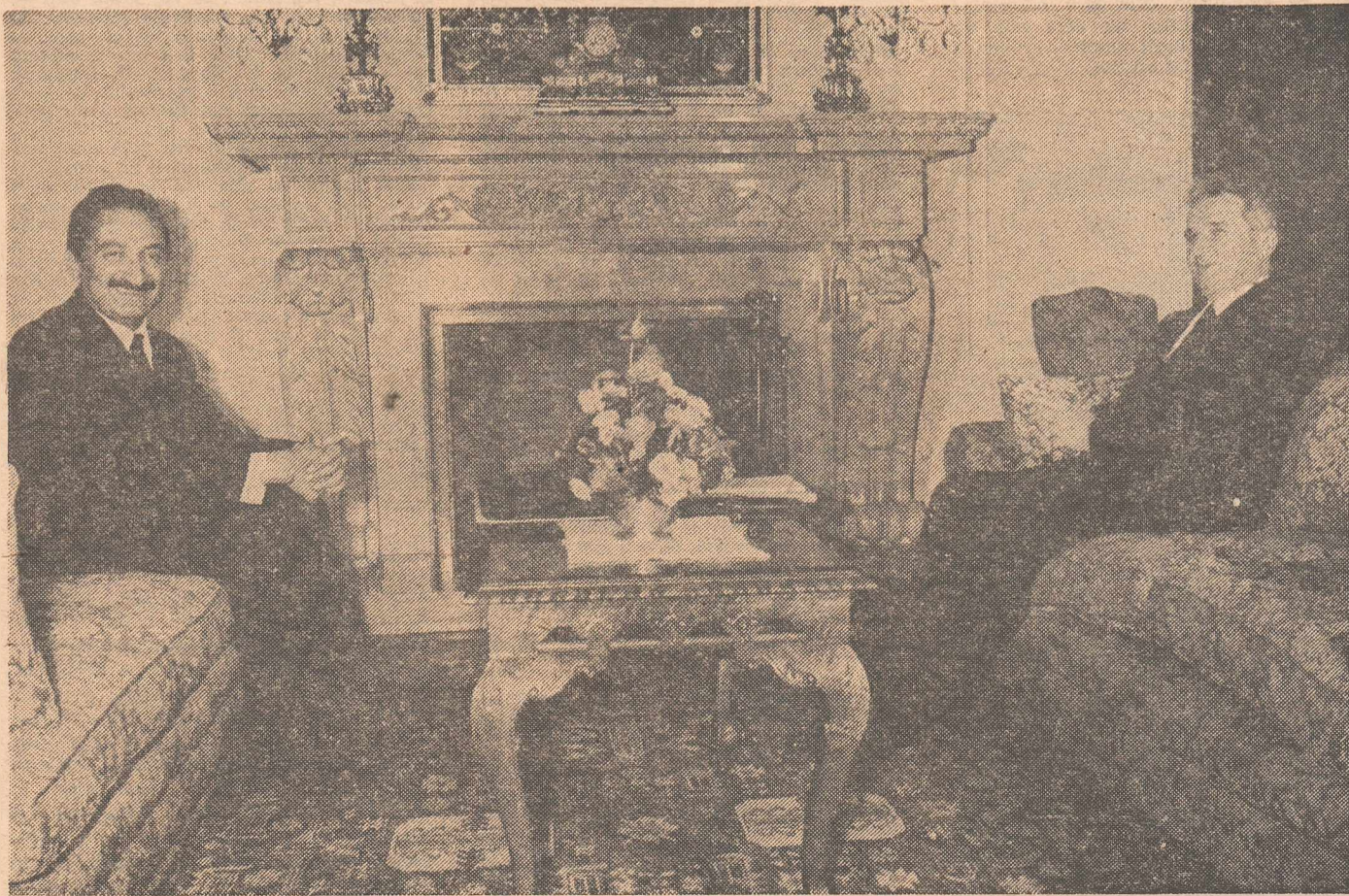
DOINA FRUNTELĂ

suveranitate națională și necesitatea eliminării discriminării rasiale și a politicii de apartheid, rolul tot mai mare care trebuie să revină Națiunilor Unite în soluționarea problemelor care confruntă omenirea.

„Un nou moment important în dezvoltarea colaborării dintre țările și popoarele noastre”. Astfel a caracterizat președintele Nicolae Ceaușescu recenta vizită oficială în țara noastră a primului ministru al Turciei. Aprecierile desprinse din toasturile rostite la dejunul oferit de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu în onoarea primului ministru Bülent Ecevit și a doamnei Rașan Ecevit completează, în expresive sinteze, această afirmație. Sublinia președintele Nicolae Ceaușescu: „În colaborarea dintre țările noastre am realizat multe lucruri bune. Discuțiile pe care le-am avut astăzi au evidențiat noi posibilități de a dezvolta aceste relații. Avem, într-adevăr, posibilități de a realiza o cooperare reciproc avantajoasă, atât pe plan bilateral, cât și pe terțe piețe. De asemenea, avem posibilități pentru a extinde colaborarea tehnico-științifică și culturală, pentru a intensifica contactele la toate nivelurile, inclusiv să extindem vizitele între cetățenii țărilor noastre”. Iar premierul Ecevit arătă: „Consider că pe lângă faptul că există foarte mari posibilități de a realiza proiectele de colaborare pe care le-am convenit pînă acum, sînt, de asemenea, mari posibilități pentru a iniția noi acțiuni de cooperare și în alte domenii. Nutresc convingerea că, indiferent de apartenența țărilor noastre la un sistem sau altul, putem și trebuie să ne aducem contribuția la realizarea procesului de destindere, la cauza securității pe continentul nostru”.

Perspectivile care se deschid relațiilor româno-turce în lumina unor asemenea declarații sînt dintre cele mai rodnice.

D. IOVANEL

Ialomitenii au primit lauda cu mândrie și recunoștință, dar și cu ambiția de a da țării și mai mult porumb

„În fața condițiilor nefavorabile ale naturii trebuie să avem mai multă ambiție și curaj!”

Rulăm către Smirna! Nu prin deșerturi orientale cum s-ar crede după exotismul cuvintului, ci la noi acasă, prin inima Bărăganului Ialomitean. E sat frumos Smirna, cu colorit aparte, cu case în majoritate acoperite cu tablă, de pe care soarele alunecă, razele lui sînt reflectate în toate părțile, și ai impresia că răsare din acoperișuri. Nu e o metaforă, ci o iluzie optică. De grinzii, de cuie bătute adînc în pămînturi spinzură șiruri de foi de tutun. Așteaptă, aflu, un timp mai umed, să fie balotată, duse la fabrică, prelucrate și vai, fumate! Vin la Smirna pentru că, în condițiile unui an foarte aspru, secetos, Ialomitenii, departe de a se declara mulțumiți au reușit să obțină producții frumoase de porumb. Nu toți, e adevărat, dar unii dintre ei merită să devină eroii acestui reportaj, merită să le cunoaștem experiența. Terenurile pe care muncesc oamenii din Smirna nu sînt irigate, iar din iunie pînă în septembrie nu a plouat!

— În plus, am „beneficiat” de o grindină, adăugă cu ironie la adresa naturii, inginerul Vasile Berbecel, 36 de ani, președintele cooperativei agricole de producție.

Și pentru că ironia să fie și mai justificată, președintele mă îndeamnă să notez: 4 200 kilograme griu la hectar, 5 kilograme de lînă de la fiecare dintre cele 2 000 de oi, 4 400 litri de lapte de la fiecare vacă, iar acum termină recoltatul porumbului cu o producție de 7 650 kilograme porumb boabe la hectar. Cea mai mare producție din județ! Rețineți, pe terenuri neirigate. Îl invit pe inginerul Berbecel la un dialog:

— Esențial e că noi cînd începem semănatul nu ne gîndim la ploaie sau la secetă, ci aplicăm o tehnologie adecvată, pentru a obține producții cît mai mari în fiecare an.

— Un exemplu, din care să reiasă că oamenii din Smirna au învins condițiile nefavorabile ale naturii!

— O înfruntă de cînd sînt aici.

— Nu, nu așa!

— De ce nu așa? Patru luni n-a plouat la Smirna, n-a căzut din cer nici o picătură de apă, dar n-am rămas la mila naturii. Cei care au irigații, înving seceta prin irigații, noi, care nu avem irigații, avem în schimb mașini, îngrășăminte și erbicide, tehnologii moderne, soiuri rezistente la secetă, avem specialiști. Trebuie să avem ambiție și curaj, să ne schimbăm atitudinea față de pămînt, în sensul de a-l cunoaște și de a-l folosi rentabil, să facem agricultură cu un efort mai mare de gîndire.

— Dovediți.

— Cîștigăm anual 3 milioane lei, numai datorită amplasării judicioase a culturilor pe terenurile cele mai corespunzătoare. Lucru care nu cere nici un fel de cheltuielă, decît gîndire, orientare, concepție. Am evitat cultivarea porumbului după porumb și am realizat la fiecare hectar un spor de 1 000 kilograme. Plantele tehnice, sfecla-de-zahăr și cartoful, care cer o investiție de peste 10 000 lei la hectar, le cultivăm numai după cereale și după ce am încorporat în sol 30—40 tone îngrășăminte la hectar. Astfel, odihnim pămîntul, îi dăm posibilitatea să se refacă, îi sporim fertilitatea.

— Pămîntul obosește?

— Uneori, din dorința de a obține cît mai mult, unii dintre noi împrăstie îngrășămintele cu tona, fără să pregătească solul să primească și să asimileze aceste îngrășăminte, să le poată transforma în producții mari. Greșim! Stricăm pămîntul, îl poluăm, iar refacerea, știți, e foarte îndelungată. Și, ca să nu mă întrebăți dv. și să fiu nevoit să vă răspund, trebuie să recunosc deschis că și noi am greșit uneori. Acum nu ne mai este permis.

— Mi se pare un act abuziv față de pămînt.

— Ați remarcat bine, dar, zic eu, mai ales atunci cînd nu l-ai pregătit să poată și ai pretenții exagerate față de el. Uneori trebuie să-l refacem pămîntului structura, degradată mai ales prin zecile de lucrări repetate an de an, în condiții mai mult sau mai puțin corespunzătoare. E vorba de tasări, sărăturări, bălțiri. Lucrăm cu multe mașini și solul se tasează, devine impermeabil la apă, rădăcinile pătrund greu în pămînt. Pe suprafețele de teren, pe care am efectuat afinarea, am obținut rezultate excepționale: sporuri de producții între 1 500 și 2 000 kilograme porumb boabe la hectar. Vă dați seama că, la un sol tasat, ca asfaltul, îngrășămintele, soiurile cele mai bune, chiar irigațiile nu au mari influențe.

— Cum îngrășăți dv. pămîntul?

— Fără risipă. Pe suprafețe de sute de hectare am obținut producții mari, aplicînd îngrășămintele în doze de 60—70 kilograme azot la hectar, aplicate concomitent cu semănatul în benzi. Am hrănit, astfel, numai planta, nu și buruienile dintre rînduri. Am redus cu 200 lei cheltuielile la fiecare hectar. La scara economiei naționale contează, nu?

— Ce soiuri folosiți?

— Cele mai adecvate s-au dovedit a fi aristatele românești „Julia” și „Ceres” la cultura griului, hibridii simpli (HS) 400 și 230 la cultura porumbului și „Sorem” 80 la cultura florei-soarelui.

Pretențiile în agricultură, și mai ales aici, la Smirna, sînt mari. Sînt mari față de oameni în special. Președintele Vasile Berbecel, născut și crescut în Smirna, cu părinți, unchi și frați în cooperativă, nu le cere oamenilor să facă ce vrea președintele sau inginerul șef, ci să facă numai ce trebuie și cum trebuie. Și oamenii, știindu-l capabil, devotat părinților, unchilor și fraților, adică satului întreg, îl ascultă, îi aplică sfaturile. În același timp, conducerea cooperativei ține la educarea oamenilor, la ridicarea conștiinței oamenilor, a nivelului lor de viață. Am văzut în sat, pe lingă ce are fiecare om în casă, animale multe, pomi fructiferi mulți, la al cincilea sătean unul are mașină, aud, copiii sînt lăsați la creșă sau la grădiniță, după virste, fără să-i coste pe părinți vreun ban. Știindu-și copiii îngrijiiți, spălați și educați, alți și dragostea oamenilor pentru muncă. Mai aflăm aici, la Smirna, un fapt semnificativ: acum trei ani, cîțiva cooperatori au ajuns, cu ocazia unei excursii, la Sibiu. Cazați la un hotel de lux, oamenii s-au simțit jenați de atîta confort. S-a întimplat, cum des se mai întimplă azi, ca și cu mama care, venită la oras, nu se îndură să calce covorul din apartamentul fiului sau fiicei sale. Înălțătoare modestie a românului! Sublim bun-simț al mamelor și taților noștri țărani! Astăzi, relația țaranului cu lumea se schimbă. Cooperatorii din Smirna au fost la Sibiu, dar au ajuns și în Ungaria, Bulgaria, U.R.S.S., iar la iarnă vor ajunge în Iugoslavia. „Să vadă și ei lumea, spunea Vasile Berbecel; să vadă că se munceste peste tot și să înțeleagă că trebuie să muncim din ce în ce mai bine”. Și ei, țărani din Smirna, au ajuns să fie distinși de două ori cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, de patru ori cu Ordinul Muncii clasa I, de trei ori cu Ordinul Meritul Agricol clasa I și dețin încă Drapelul de unitate fruntașă pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1977. Sînt tot atîtea dovezi ale hărniciei lor, tot atîtea indemnuri de a munci și mai bine.

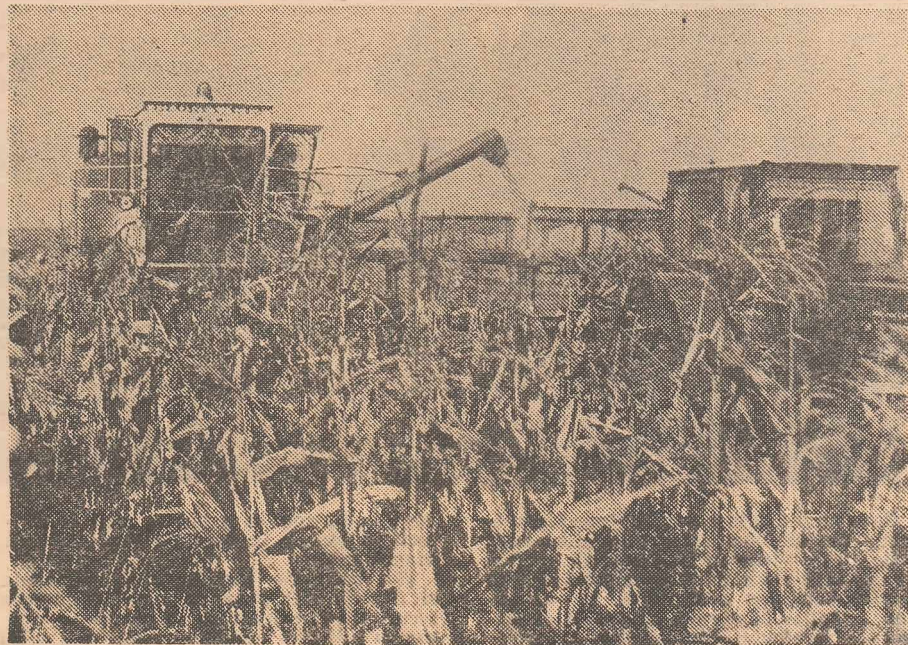
De undeva, dintr-o sală, răzbat cîteva voci de bărbați și femei.

— Ce se aude? îl întreb pe Vasile Berbecel.

— Cîntă corul...

Cooperatorii din Smirna se pregătesc serios, aflu, pentru a participa la faza intercooperativă, în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”.

S-a inserat de-a binelea și corul acela de țărani, femei și bărbați, adunați parcă din toate clinurile Bărăganului, domină inserarea, se amplifică peste întinderea Cîmpiei Române, și nu știu dacă, în imaginația mea de acum, coboară din cer sau suie spre noi din adîncurile pămîntului!

Un lot experimental și morala din toamnă

Am mai fost la Borcea. Am mai scris despre faptele cooperativelor de aici. Într-o competiție sportivă ești tentat să vorbești mai întii despre acela care câștigă cursa. De ce în competiția porumbului am face altfel? La cultura porumbului, pe terenuri neirigate, cooperatorii din Smirna dețin locul I pe județ. Pe terenuri irigate, pe locul I se situează cooperativii din Borcea 2. În 1974, cînd oamenii aceștia ieșeau din anonim, obținînd 8 028 kilograme porumb boabe la hectar, rezultatul a fost privit de unii cu neîncredere: „o întimplare!” Să reținem, pînă atunci nu se recolta mai mult de 5 000—6 000 kilograme de pe un hectar!

Noi însă eram conștienți că această producție anunta doar un început, măturăse Constantin Nedelcu, președinte; în anul următor, obțineam 10 542 kilograme porumb boabe la hectar!

De atunci, noi, reporterii, am cam început să batem drumul Borcei. Cooperativa agricolă de producție Borcea 2 a devenit unitate etalon, colectiv de muncă de referință în toată Cîmpia Bărăganului. Dar țărani de pe malul Borcei, mi-ar fi plăcut mai mult să spun „cei de pe malul Dunării...”, n-au rămas cu urechea la ce se spune despre ei, ci urechea lor a rămas aplicată la felul în care sună lanul de griu sau de porumb. Cum sună puțin metallic, gata desfundă cerul lor artificial și satură pămîntul de ploaie, îi dă să bea, pentru a da la rîndul său recolta, producții cît mai mari. Anul acesta, din nou scara producțiilor a fost modificată, împinsă la 11 000 kilograme porumb boaba la hectar! Irigațiile! se vor grăbi unii să zică. Sigur că apa asigurată plantelor la vreme, cînd are nevoie și de cît are nevoie, înseamnă mult. Dar nu înseamnă totul. Printr-un fel de ambiție, suplinirea de o puternică bază agrotehnică, de specialiști, cooperatori din Borcea 2 au pornit parcă să demonstreze cît poate da acest pămînt al Bărăganului. Nu s-au mulțumit niciodată cu cît au obținut și nu s-au mulțumit pentru că știau că se poate mai mult. Anul acesta, pe un lot experimental de 20 hectare, au realizat o producție medie de 20 000 kilograme porumb la hectar! E oare un fapt de senzație? Pentru noi, da; pentru țărani din Borcea, nu. Ei știu că atît pămîntul, dar mai ales oamenii care lucrează pămîntul și răspund de felul în care îl gospodăresc, ei, oamenii, pot și trebuie să poată mult mai mult. Ei învață. Am întilnit foarte mulți cooperatori care și-au terminat studiile primare și acum sînt înscriși la liceele agricole sau economice. Președintele învață și el, șefii de echipă la fel. Gheorghe Catrinescu, Tudor Costache și soția, Costea Mitache, Gheorghe Tudorache, Nicolae Voicu și mulți alții sînt acum specialiști la motopompe. La început știau să mude doar aripile de ploaie, muncă grea, anevoioasă. Acum, dacă se defectează o motopompă, o repară ca cel mai bun mecanic. Odată, tot cu ocazia unui raid, am văzut un motopompist cu barba albă de săpun privind într-o oglindă ciobită, spinzurată de o gură de apă: se bărbiera. Am înțeles că omul acela stătea de multe zile în cîmp. Dar am mai înțeles că sistemele de irigații ca să fie bine folosite, eficiente folosite, cer oamenilor eforturi mari, cer conștiință mai ales și disciplină mai ales. Bărbații și femeile care lucrează la motopompe au cunoscut rolul conștiinței în munca aceasta atît de nobilă, de a aduce apă la rădăcina plantelor, de a da lanului

să bea, de a-l vedea săltîndu-se, mustind de seve. Lucrînd minate de o astfel de conștiință, cele opt femei din echipa condusă de Maria Chioseanu au obținut, pe suprafața pe care au primit-o în acord global, 12 400 kilograme porumb boabe la hectar! Ce pot să zică ele despre experiența lor?

Noi curățăm fiecare palmă de pămînt de resturile vegetale, pentru a le da posibilitatea mecanizatorilor să execute și ei lucrări de calitate. O atenție deosebită o acordăm lucrărilor de întreținere și mai ales, plantele avînd apă la dispoziție, păstrăm densitatea culturilor. Odată cu prășila mecanică, administrăm și îngrășămintele faziale pe bază de azot. Se irigă zi și noapte, iar oamenii li se instalează vagoane de dormit în cîmp și li se duce hrană caldă.

Agricultura devine tot mai mult industrie. Campaniile dispar. Din ianuarie pînă în ianuarie, cooperativii care sînt hărnicii și au înțeles noile cerințe pe care le reclamă agricultura modernă, lucrează. Din ianuarie pînă în ianuarie, cîmpul e pus și el la muncă!

Tovarășe președinte Constantin Nedelcu, ce ați reținut din experiența lotului experimental?

Am reținut că întreaga noastră suprafață, de 600 hectare, trebuie să devină un lot experimental, să producă la fel ca acest lot. În anul viitor, suprafața lotului experimental va ajunge la 100 hectare, iar în 3 sau 4 ani lotul experimental se va compune din întreaga suprafață, așa cum vă spuneam. Tot pentru anul viitor ne-am propus să realizăm o producție de 12 000 kilograme boabe la hectar pe întreaga suprafață. Cred în oamenii noștri și cred că vom reuși să obținem această producție.

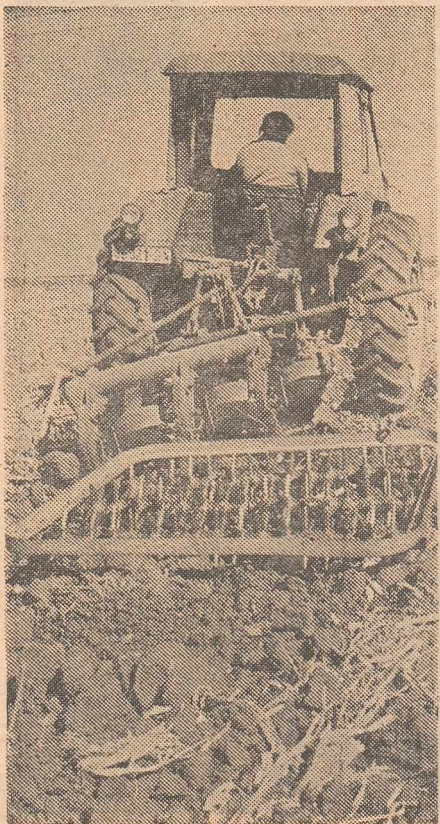
Un lot experimental de 600 hectare! O producție de 20 000 kilograme porumb la hectar! Dar un Bărăgan experimental care să ne ofere o astfel de producție? E visul spre care trebuie să năzuim și pentru care trebuie să luptăm ca să devină realitate!

Mame și soții acasă, specialiste în cîmp (O bătălie în care sînt sacrificate 500 perechi de cizme de cauciuc!)

Se zice că la început au poposit aici trei oieri: Bărdești, Mațearse, iar cel de-al treilea și cel mai avut se numea Traian. Traian se numește și satul către care ne îndreptăm acum. Nu mergem să redescoperim o nouă Mioriță, dar îmi dau seama că noi, românii, avem o mare nevoie de mit. Mitul ne furnizează o temelie pentru spirit, ne dă siguranță că sîntem acolo de mult. Cooperativii din Traian sînt și ei distinși cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, iar anul acesta, în aceleași condiții de mare secetă, au obținut 6 500 kilograme porumb boabe la hectar pe terenuri neirigate. Rezultatul nu-l mulțumește, pentru că în anul 1975 obținuseră 7 143 kilograme!

— Ce ați făcut în toate aceste trei luni de secetă? îl întreb pe Constantin Burghel, 53 ani, președintele cooperativei.

— În loc de două prașile, am efectuat trei și patru, ca să păstrăm apa în sol;

Maistrul Marin Popa, față în față cu el însuși și cu 30 de ani de muncă ai săi în aceeași întreprindere

ingrășămintele chimice le-am împrăștiat cu mina, din găleată sau din traistă, numai pe lângă rindurile de porumb. Și n-am renunțat nicicum la densitate. Chiar aveam discuții cu unii dintre cooperatorii noștri, oameni în etate, îngrijorați de soarta pământului și a recoltei. Nea Ion Buzeu, Vasile Corbu, Nicolae Munteanu spuneau să rămân porumbul ca se usucă. De la județ primeam indicații să nu rămân. N-am rărit pentru că lanul des, știm și noi, ține umbră la rădăcină și mai păstrează cit de cit umiditatea. Am păstrat 45 000 - 48 000 de fire la hectar. În aceste condiții, cooperatoarele din echipa condusă de Maria St. Dinu au obținut peste 7 000 kilograme de porumb boabe la hectar.

Am stat de vorbă cu câteva dintre aceste femei harnice, care în aceeași zi trebuie să fie și mame, și soții, gospodine acasă, și sint și cele mai harnice, altele specialiste deja în câmp. Nu mai poți vorbi de Bărăgan acum, fără să nu te gîndești și să vorbești despre hărnicia acestor mame, gospodine, muncitoare în câmp. În echipa Mariei St. Dinu, află, domnește cea mai desăvîrșită disciplină, cele 28 de cooperatoarele sint prezente la fiecare acțiune și de fiecare dată termină primele lucrările, acordîndu-le o mare calitate. La C.A.P. Traian, din 800 de membri cooperatori, 600 sint femei. Toate celelalte sint convinse că echipa Mariei St. Dinu este cea mai bună.

Maria este împotriva leneșilor și a răilor. Acasă e la fel de gospodină, totul o apreciază la fel, ne mărturisea președintele.

Iar ca Maria St. Dinu sint și altele: Maria B. Isac, Dina Mateescu, Ioana Drăghici, Maria Drăghici. „Ca să vorbim pe cînstite, mărturisește Nicolae Miu, primarul comunei Grivița, cooperatoarele noastre sint parcă mai conștiințioase, disciplinate, dovedesc mai multă sinceritate în toate“. Nu este numai convingerea primarului, ci și a altora. Unele dintre ele muncesc și în cooperativă și cresc și cite șase, opt, zece și chiar doisprezece copii! Mocăniță D. Marghioala, de pildă, a născut și crescut 12 (doisprezece) copii, lucrează și acum în cooperativă, iar o parte dintre copii lucrează alături de dînsa. Ce pildă mai înalțătoare de hărnicie, de cînstie și de eroism să le-o arătăm tinerelor mame din acest sat, tinerilor în general? Care lecție despre viață, dar mai ales despre muncă poate fi mai bogată în semnificații decît aceasta? Elena Burada a crescut și dînsa șase copii, dar nu s-a depărtat o zi de muncile cooperativelor, decît în zilele de concediu de maternitate. Stăm de vorbă cu Constana Cipu, 47 ani, mamă a șase fete, soacră la patru gineri și bunică la șapte nepoți:

— La cit vă sculați dimineața? Intreb.
— Dacă vă spun ridici de mine.
— Nu rid.
— La trei.
— Și ce faceți?
— Fac multe, dar n-am timp să le fac pe toate: gătesc, dau mîncare la animalele pe care le avem și noi în curte, deretic, mătur curtea, o l cite nu sint!

— Și după atîtea treburi, cum vi se pare munca la cîmp?

— Dacă ești învățat cu munca, nu ți se pare grea. Greu e pentru leneși.

— Mai aveți leneși în cooperativă?

— Ei, ba nu! Ce credeți că i-a înghițit pămîntul pe leneși? Ce să facă pămîntul cu ei? Dar o să văză ei pe Boala, cînd n-o să aiba ce mai pune în tigaie.

— Cum se numesc leneșii dumnea-voastră?

— Bre, vi-l pot spune și cu, nu mă tem de leneși, dar mai otorizat e tovarășul președinte.

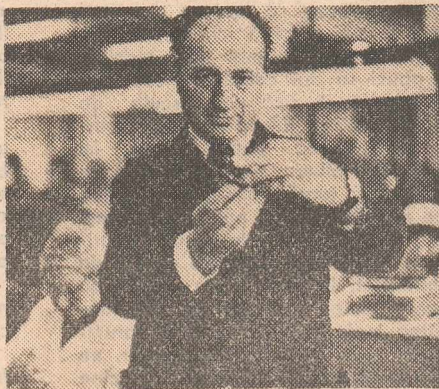
Președintele ne spune că din echipa lui Nelu al lui Stancu Găzdaru, două cooperatoarele s-au sustras de la muncă. Se numesc Ana Morar și Maria I. Mirică. Nu sint bolnave, nu au greutăți, dar, rețin vorba președintelui: „nu sint gospodine“. Munca lor o fac acum celelalte femei. Printre ele, printre cele demne de laudă, se află și Stela Grigore. Are 37 de ani, și în curînd va fi mamă a 9 (nouă) copii. Cu toate că și-a terminat lucrările, am întîlnit-o la cooperativă, să mă ajute. Aceste mame în Bărăganul pe rod!

Aflăm de la Marin Voicu, învățator, acum secretar-adjunct cu probleme de propagandă în comuna Grivița, comuna care dă cel mai mult porumb de pe terenuri neirigate, că oamenii din Traian au un adevărat cult pentru pămînt. Iată cu ce istorie îmi demonstrează afirmația: „În 1970, în urma inundațiilor, au fost depreciate 1 500 hectare. Jumătate din sat a fost inundat, casele s-au dărîmat, iar oamenii și-au ridicat alte case, pe un loc mai ferit de ape. În alte condiții, și dacă nu și-ar fi iubit atît pămîntul, oamenii poate că ar fi plecat aiurea. Ei, cel din Traian, nu au plecat nicăieri. Au început să sape canale de desecare, să protejeze pămîntul, să astupe fîntînile, gropile, să care ingrășăminte și mai ales gunoi de grajd, să înlătură molozurile. A fost o incrinenare eroică. Oamenii, foarte multe femei, lucrau în apă și noroi pînă sus de genunchi. S-au rupt 500 de perchei de cizme de cauciuc!“

Asta a fost. Ce este acum? Cîmpie mînoasă, Bărăgan fertil. Unde a bătut valul, unde s-a surpat casa, se obțin acum, în condiții de secetă, roșineți, 6 500 kilograme porumb boabe la hectar, fără ca oamenii să fie mulțumiți. Pentru că, s-a dovedit, se poate mai mult. Ce semnificație are oare morala celor 500 de perchei de cizme de cauciuc? Poate în momentul acela satul Traian s-a născut din nou. Dar, vrednici în marea lor majoritate, cooperatorii din Traian nu țin prea mult la propriile fapte. Avînd nevoie de mit, ei păstrează mitul: se spune că la început au poposit aici trei oieri...

N. GRIGORE MARĂȘANU

● **MARIN POPA**, născut acum 45 de ani la Potlogi, județul Dimbovița, șef de secție la Întreprinderea Optică Română din București, de profesie strungar, din 1961 absolvent al școlii de maștri, membru al P.C.R. din anul 1955. munceste, de 30 de ani, la I.O.R.

— Ar trebui, poate, s-o iau mai de departe, spunînd că mă trag dintr-o familie de țărani, cu patru copii și că a trebuit să-mi găsesc, de foarte tînr, un drum al meu în viață. Acesta a început la I.O.R. și continuă tot aici. Ce vreau să spun? Că am urmat cursurile școlii profesionale a acestei întreprinderi începînd din 1948, de cînd am și devenit, într-un fel, bucureștean. Îmi doream o meserie și eram influențat în alegerea ei de un unchi care era strungar. În școală, profesorii au vrut să mă îndrum spre optică, dar mie îmi plăcea zgomotul motoarelor și fugeam mereu spre ele.

— Iertător-mă, ați precizat anul 1948, nr. după cum bine știm a fost tocmai perioada unor mari restructurări sociale în țara noastră, atît în ceea ce privește economia, cit și învățămîntul. Poate veți face și unele referiri la epocă.

— Cînd, în 1951, am terminat școala profesională eram, alături de colegii mei de atunci, membru al primei promoții de ucenici produse după stabilizare și reforma învățămîntului. Desigur, nu a fost un simplu fapt lipsit de consecințe, pentru că simțeam că o lume veche se destramă și alta nouă se edifica, înregistram încă manifestări ale unei mentalități proprii foștilor patroni, despre care doar auzisem, și care, pe pielea noastră, a elevilor, se traducea în folosirea bătăii, ca element de „educație“. Nu vă jenați să întrebați! Da, am fost și eu bătut. Grestisem, este adevărat, dar poate că o observație ar fi avut același efect asupra mea, ori chiar unul mai puternic, dar această posibilitate nu intra în calcul, la acea vreme. Am învățat, cu acel prilej, că metodele prin care vreau să modelez un tînr trebuie alese în funcție de sensibilitatea, de caracterul, puterea de înțelegere și așa mai departe, ale respectivului om.

— Acum m-ar interesa să-mi explicați legătura dintre profesia dumneavoastră de bază, strungăria, și industria optică.

— Maistru specialist, în momentul de față, maistru în prelucrări prin aschieră. În secție fac tot ceea ce am învățat în școală. Toate prelucrările optice au o foarte mare asemănare cu cele mecanice, ba ce zic?, sint identice, deosebirea este doar cea de material, în locul metalului — sticla. Se fac rectificări, strunjiri, frezări etc. Și sculele diferă, la sticlă fiind diamantate, și operațiile avînd loc la rece și nu la cald.

— Drumul dumneavoastră în profesie a purtat o pecete anume?

— Pe lângă pastunele din tinerețe, devenită dragoste statornică de-a lungul anilor, mîncă mea a stat sub

semnul trecerii prin toate sectoarele productive ale întreprinderii: muncitor la turnări sub presiune, la sudură, la freze, muncitor la strung, maistru principal la un atelier unde se făceau strunguri, apoi la acoperiri de suprafață. Pînă și la vopsitorie am lucrat!

— Acest drum nu a fost, mai curînd, unul al hazardului?

— Nu cred... Chiar nu cred deloc. Realitatea este că totul a ținut de necesitățile de cadre resimțite de uzină într-o perioadă sau alta.

— Atunci cum se explică prezența unui muncitor în fruntea unei secții, a celei mai puternice din întreprindere?

— În același fel. Acum 6 ani, secția obiective foto trecea printr-o perioadă grea, reflectată de nerealizarea planului de producție. Întîi am fost maistru principal, și după doi ani mi s-a dat sarcina de a conduce secția. Dar mai există și un alt șef de secție, inginerul Radu Joița. Eu lucrez în schimb cu el. Vă precizez că secția s-a dezvoltat cam de patru ori în ultimii 4 ani. Am fost numit odată cu inginerul Joița.

— Cum arată colaborarea dumnea-voastră? Cum ați caracteriza-o? Ce calități și lacune îi găsiți? Ați înțeles întrebarea?

— Amîndoi știm că nu avem nimic de împărțit, nici chiar răspunderea. Răspundem solidar pentru tot ce se petrece la obiective foto. Experiența mea, practica mea se îmbină cu nouțatea tehnică a unui om cu studii superioare, mai tînr, deci mai informat. Asta nu înseamnă că nu avem deosebiri de păreri, dar nici o problemă controversată nu iese din biroul de secție neclucitată, adică numai atunci cînd am căzut de acord cum trebuie s-o rezolvăm. Cel doi piloni ai colaborării noastre sint: sinceritatea și încrederea. Am stabilit ca, atunci cînd nu vom ajunge la același numitor comun, să apelăm la arbitrajul altcuiva. Dar, pînă acum, n-a fost cazul.

— Privînd înapoi, la cei 30 de ani de muncă în același loc, descoperiți vreun regret, vreo tentativă de „evadare“, vreo explicație a acestei longevități, care să poată, eventual, constitui un motiv de meditație pentru cei care peregrinează dintr-o întreprindere în alta?

— În cazul meu, faptul că am început la I.O.R., că aici am început meseria, ba chiar și școala, și că mi-am făcut din uzină o a doua familie, constituie explicația. Maistrul mi-au fost părinți, colegii, frații și surori. Nu este nimic idilic în ceea ce spun, ci purul adevăr. Pînă la urmă, tot aici mi-am

întemeiat propria mea familie. M-am căsătorit cu o tovarășă de muncă. Dar mai există și o altă motivare, de care mi-am dat seama pe parcursul anilor și care nu mai ține de afectivitate. Înalta tehnicitate a producției realizate la I.O.R. a constituit pentru mine ca muncitor o reală mîndrie. Profesional vorbind, nu cred că m-aș fi putut realiza altundeva mai bine ca la I.O.R. Știi dumneata ce înseamnă să spui cuiva că lucrezi la I.O.R.? Simți că te privește cu respect.

— Reiese că întreprinderea I.O.R. își formează singură cadrele, dacă și alții gîndesc la fel...

— Acesta este adevărul! În special se observă acest fenomen la categoria maistrilor, pentru că tineri vin și vor veni mereu. De exemplu, din cei 21 de maștri, cîți numără secția obiective foto, 18 provin din foștii muncitori ai aceleiași secții, cu o pregătire corespunzătoare. Este extraordinar? Este banal? Oricum ai privi lucrurile, este cel puțin profitabil, pentru că acești oameni cunosc specificul producției, mentalitatea celorlalți, climatul de muncă.

— Cum se transmite, practic, experiența de la un om la altul?

— În modul cel mai direct cu putință. Mă refer, în primul rînd, la maștri, pentru că ei lucrează nemijlocit cu oamenii. Un maistru trebuie să-i arate muncitorului cum se face o treabă începînd de la desenul piesei, făcîndu-l să-l înțeleagă. După care maistrul pune mina și execută. Data viitoare, ori chiar în aceeași zi, trece la rînd muncitorul. Ce i-ai cerut trebuie să fie musai la fel cu ce ai făcut tu. Și în muncă și în comportament.

— V-ați pus întrebarea dacă nu cumva, o dată ajuns șef de secție, v-ați plafonat?

— M-am gîndit la primejdia asta, dar specificul producției noastre ne vine în ajutor, nu durează prea mulți ani la rînd sub aceeași formă. Cam la doi ani, poate și mai repede, ea se modifică, apar noi îmbunătățiri constructive, alte utilaje, procedee. Pentru asta trebuie să te menții la curent cu tot ce este modern. Avem o bună bibliotecă tehnică la care apelez cu regularitate. Din păcate, nu citesc decît românește, dar schițele și desenele tehnice le înțeleg pe orice limbă.

— Spuneți că ați fost în prima promoție de ucenici ieșită în regimul actual. Ce mai știți despre foștii colegi?

— Foarte multe. Chiar săptămîna trecută am participat la întîlnirea promoției noastre. Au venit și unii profesori și doctorul școlii. A fost foarte emoționant, cu toate că nu toți au participat. Din cei 76 de absolvenți 14 mai sint și acum tot la I.O.R. Tudor Grigore, unul dintre foștii ucenici, este inginer și deține funcția de mecanic șef al întreprinderii noastre. Constantin Tițigă, tot inginer și tot mecanic șef, la Întreprinderea de produse zaharoase București, alții au devenit șefi de secție prin întreprinderi bucureștene ori de prin alte orașe. Peste 50 la sută dintre cei 76 care au absolvit școala profesională de la I.O.R. sint maștri și maștri principali.

— Vă gîndiți, uneori, că într-o zi un nou inginer va prelua funcția dumnea-voastră prezentă? Cu ce sentimente?

— Mi se pare foarte firesc să fie așa. Oricum s-ar petrece lucrurile ceea ce știu foarte sigur este că tot la I.O.R. voi rămîne.

GHEORGHE DECEMBRIU

Inițiativă gospodărească la Șimleu Silvaniei

Cu vreo doi ani în urmă, dînd viață indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind folosirea judicioasă a fiecărei palme de pămînt, Consiliul popular din Șimleu Silvaniei a organizat o vastă acțiune privind transformarea curților — pămînt nefolosit pînă atunci — în grădini de legume și flori. Astfel, pe baza unui plan de măsuri judicios întocmit, cu sprijinul unor gospodari de care orașului de la poalele Măgurii nu duce lipsă, cetățenii care aveau curți lăsate în voia sorții au fost îndemnați să le preschimbe în grădini. „N-a fost prea ușor acest lucru, omul fiind obișnuit să se știe înconjurat de o curte cit mai mare. Dar, pe baza unor rezultate obținute în alte curți, le-am demonstrat că adevărul se află

de partea noastră, că el și numai el iese în cîștig dacă-și asigură din propriul teren necesarul de legume“, ne spune Ioan Pop, primarul orașului.

Și astăzi, după doi ani, cînd vecinul a luat exemplul vecinului nevrînd să se lase mai prejos, un mare număr de șimleeni au reușit să-și asigure legumele necesare, iar alții, cultivînd flori, au contribuit la înfrumusețarea orașului. Dar cum eficiența unei acțiuni trebuie dovedită cu fapta și nu numai cu vorba, în acest an, consiliul popular al orașului a organizat o consfătuire cu o mare parte a locuitorilor, unde s-a discutat despre această acțiune, despre rodnicia ei. Constatarea, necesitatea ei a fost cerută și de locul cîinci ocupat pe țară în înfrumusețarea pentru bună gospodărire și înfrumusețare. La această adunare populară au luat cuvîntul un mare număr de participanți care au subliniat necesitatea și eficiența cultivării cu legume a curților, buna gospodărire a străzilor și spațiilor verzi de care dispune acest oraș. Și pentru că toți au cerut ca această fructuoasă acțiune să fie și mai rodnică, edilii orașului au întocmit ad-hoc un plan de măsuri

stabilînd sarcini concrete pentru unele unități din oraș. Astfel, Centrul de legume și fructe cit și alte unități economice din oraș vor asigura necesarul de folii de polietilenă pentru solarii și paturi calde, precum și necesarul de semințe de legume și zarzavaturi, sulfat de cupru și alte substanțe necesare pentru combaterea dăunătorilor și bolilor de legume, pomi și viță-de-vie. Cooperativa meșteșugărească „Unirea“ și I.G.C.L., prin secția de prestări servicii, au primit sarcina să întocmească niște proiecte de solarii de diferite mărimi, care să fie puse la dispoziția cetățenilor la prețuri convenabile, pentru mărirea suprafeței solarilor și sporirea producției de legume și zarzavaturi.

De menționat faptul că la această consfătuire au participat și un mare număr de cadre didactice care s-au obligat să fie exemple atît pentru ceilalți locuitori ai orașului, cit și pentru elevii pe care îi instruiesc, astfel ca toți locuitorii, cu mic, cu mare, să contribuie la deplina reușită a acestei valoroase acțiuni.

RADU SELEJAN

Opinia unui alegător

O poveste frumoasă

Tovarășe, îmi spune secretarul de redacție, mai laudă și dumnea-ta pe cineva, mai uită-te la lume și cu ochi buni, mai spune o po-veste frumoasă, mai dă un exemplu bun de urmat, adică să mai alegem și partea bună din viață... Așa e, zic eu, am să scriu o poveste frumoasă, chiar mă pregăteam să o scriu, însă mă tot gindeam cum s-o scriu ca să nu par demagog. Știi cum se întâmplă : când e să arăți cu de-getul pe cineva, toți se uită și mai nimeni nu te contrazice, când însă vrei să spui : „Iubiții mei tovarăși, s-a găsit un om cinstit și vreau să vă fac portretul lui”, dintr-o dată ești tu cel privit cu atenție : „nu cumva confratele nostru s-a cu-mintit și vrea să ne câștige cu po-vești frumoase... ?!”

Ei bine, vreau să vă spun astăzi o poveste frumoasă și cum a fost ea, din nefericire, înțelegă de că-tre unii, ceea ce dovedește că mai sint încă multe de făcut până să în-țelegem cum să privim lumea și viața... Undeva în provincie, n-are importanță în care provincie din

țara noastră românească, a venit să muncească un lucrător nou, fi-rește un lucrător important, vreau să spun un om de frunte și de răs-pundere și de seamă, cum se mai zice. Și omul era învățat să se scoale de dimineață și să plece la lucru pe jos, mai ales că orașul în care începuse să lucreze era unul mic și de ici pînă aici, vorba lui, cum să te plimbi cu mașina, n-apuci să dai colțul și începe ju-dețul. Va să zică el se scula de dimineață, se ducea pe jos la ser-viciu, își făcea piața singur, își cumpăra pîinea singur, la rînd cu toți și cu toată lumea, când vedea ce era de văzut și nu mergea bine, nu mai pleca de la locul cu pri-cina pînă nu se îndrepta ce era de îndreptat, la timp și de față cu toată lumea, ajungea la vite în-aintea inginerului, la strînsul porum-bului înaintea primarului, sigur, nu era prea plăcut, nu te bucurai cine știe ce să-l vezi pe el înaintea ta ba pe șantier, ba la slujbă, ba la obotor, în sfîrșit, omul harnic din firea lui și hotărît să lase pe urma lui o urmă omenească îi pusese pe toți, cum zicea cineva cu umor, în situația de a munci. Și, cum bine știi, mai sint printre noi și tovarăși pentru care orice activitate e fru-moasă dacă nu degenerază în muncă.

Ei bine, omul nostru, într-o bună

zi, cînd i-a venit și nevasta, s-a mutat în două camere într-un cor-tier care abia se da în folosință în-tr-un bloc nou în care se mutau la rînd cu el sau mai exact el la rînd cu ei, oamenii cumsecade și mun-citori și simpli și care țin urbea pe umerii lor. Și în mijlocul urbei a rămas goală o vilă frumoasă care îl aștepta și în care dacă el se mu-tase, cum era și firesc, pentru că îi era parcă rezervată, mulți ar fi răsufflat liniștiți.

Așa însă Așa însă omul nos-tru se scoală de dimineață, co-boară pe scară cu tovarășii lui de toată ziua și de toată munca își dă bună ziua cu ei, vede odată cu ei ce e și ce nu e, calcă frumos cu piciorul pînă la slujbă...

„Domnule - îmi spune cineva - nu tovarășe, domnule, - ce zici de chestia asta ?

- Ce să zic, dau eu să răspund, foarte bine, foarte frumos, foarte normal.

- Crezi ? mă întrebă el iar. Nu cumva e o demagogie ?!

- Nu, zic eu, cu credință. Nu ! Așa trebuie.

Apoi rămîn singur și mă aîndesc: cu mentalitatea asta cumplită cum lunțăm ?

Este oare posibil ca faptul mo-ral și demn și de cinste să pară unora demagogie ?!

DINU SARARU ■

După 18 ani:

Redescoperirea familiei

De optsprezece ani, pe tînărul Dumitru Tocană din comuna Vetrișoia, județul Vaslui, îl chinuia un dor adînc, dor ne-mărturisit. De fiecare dată cînd îl năpă-deau amintirile copilăriei, de atîtea ori îl frămînta un gînd : „Unde o fi Costel ? Fratele meu geamăn... Dar surioara ? Dar fratele mai mare și mama care ne-a născut ? Or mai fi existînd oare pe unde-va ?...”

Înțelesese și atunci, la zece anișori, și înțelega tot mai mult, cu trecerea timpului, că așa le fusese lor soarta, să rămînă de mici fără tată, să plece care încotro, cum le fusese dat, pe la oameni cu suflet bun, care nu aveau copii și îi ceruseră pe ei, mamei lor, văduvă și sâr-mană, să-i înfieze. Mama le explicase, cum putuse, că o să fie mai bine pentru ei așa... Că se mai întâmplă pe lume și astfel de necazuri, dar viața merge în-ainte...

Și fusese, într-adevăr, mai bine, în multe privințe. Noii lui părinți se dovediseră a fi oameni cumsecade, buni gos-podari, îl îngrijeau și-l iubeau ca părinții adevărați...

Totuși, dorul de „ai săi”, mai ales de Costel, fratele geamăn, de care nu se des-părțise nici o clipă pînă la 10 ani, de sora lor mai mare cu cîțiva ani, care fusese și ea înfiată, dar nu știa unde, de celălalt frate care rămăsese cu mama... îl mistuia ca para focului.

Pe măsură ce anii treceau, Dumitru simțea tot mai mult dorința de a-și re-vedea frații și mama, de a afla ce s-a întîmplat cu ei între timp, pe unde trăiesc... Ajunsesse la părerea că nici părin-ții lui adoptivi n-ar fi avut nimic impo-trivă să încerce a găsi un răspuns la gin-dul care îl frămînta de atîta vreme...

Și, într-o zi din vara anului acesta, Du-mitru Tocană a trimis o scrisoare - așa cum mai văzuse el prin ziare și reviste - la Militia orașului Huși. După cîteva săp-tămîni, a primit o invitație din partea plutonierului major Neculai Cojocaru, șef-ful formațiunii de evidență a populației.

— Îmi pare rău - a mărturisit subofi-țerul de la bun început, spre dezamăgirea tînărului din Vetrișoia - dar în tot ju-dețul Vaslui nu există o altă familie cu numele de Tocană, care să fi avut 4 copii, din care să fie înfițați 3, cu 18 ani în urmă. Nu cumva este o neînțelegere ? Poate că înainte de înfiere ai avut alt nume de familie...

— Da, într-adevăr, a recunoscut el. Am uitat să precizez că numele nostru de fa-milie era Pirtu...

Subofițerul a mai notat cîteva date în-tr-o agendă și l-a asigurat pe Dumitru că va face tot ce-i stă în putință să-i gă-sească frații și mama care le-a dat viață.

De curînd, șeful Militiei județului Vas-lui a primit o scrisoare : „Vreau să vă transmit, pe această cale, miile de mulțu-miri, - scrie Dumitru Tocană - mai ales tovarășului plutonier major Neculai Co-jocaru, pentru ajutorul pe care mi l-a dat de a-mi revedea, după 18 ani, fratele geamăn, care fusese înfiat de o familie din Pașcani, județul Iași, ca și pe sora mea din Iași, pe celălalt frate, care lo-cuiește în Vaslui și pe mama care ne-a născut și pe care o iubim ca și pe ma-mele care ne-au crescut de mici. Nu vă închipuiți cît de mare a fost emoția cînd ne-am adunat cu toții la sora noastră din Iași. A fost o bucurie nespūsă, că, în sfîr-șit, o familie se reintîlneste după 18 ani și acest eveniment deosebit din viața noastră îl datorăm organelor de miliție“.

E. DUMITRU ■

MIHAI GROZAVU ■

Cînd pîinea se face în zigzag, răspunsul despre felul cum se face pîinea este de zahăr ars

La doi pași de centrul Gheorghienilor, oraș nu mare, dar îngrijit și frumos și pe cale de a deveni puternic fiindcă în ultima vreme statul nostru a cheltuit aici, ca pretutindeni în țară, mulți bani, fiind ridicate la marginea lui mai multe întreprinderi, de fapt o veritabilă platformă industrială, la doi pași, asadar, de patruleterul clădirilor baroce din centrul urbei, pe șoseaua spre Praid, pe mina dreaptă, localnicii au constatat cu cîteva săptămîni în urmă că respon-sabilii secției orășenestii a întreprinderii de morărit și panificație s-au gîndit să le facă o surpriză, desigur plăcută, a-menajînd în incinta magazinului de pre-zentare al întreprinderii amintite o in-stalație cu ajutorul căreia, în fața cum-părătorilor, se fac așa-numiții chiurtoș-colaci. Intri în magazin, dai bună ziua și ceri numita „specialitate”, cu gîndul că, după ce plătești cîștit, poți să pleci pe-aci încolo și să desprînzi liniștit, una cîte una, fișile acelea de cocă de cozonac coaptă, bine lăcuită cu zahăr ars. De fapt, ceea ce în mod firesc ar trebui să se desfășoare așa, se petrece altfel în realitate, fiindcă intri, dai bună ziua, și se răspunde, desigur, și afli după aceea neîntîrziat că trebuie să aștepti. Firește că înțelegi acest lucru, din moment ce oamenii, pricepi, fac aici „specialitatea” la comandă, așa că, neavînd pînă una-alta cu ce să-ți ocupi timpul privești pe geam, în strada pe care trec mașini înspre și dinspre Praid, și totodată îți arunci și ochii la felul cum Ambrus Maria întinde pe niște bucăți de lemn firele de cocă pe care le ia cu miinile din vasele pline pe care le aduce din cînd în cînd, pe o usă lăturalnică, Ma-ioran Iren. Ne lămurim, cu ajutorul maistrului Eugeniu Botrin, că aceasta din urmă aduce materia primă dintr-un laborator apropiat, laborator să-l zicem și noi, cu toate că, după ce o vedem acolo pe Nagy Ana frămîntînd cu mi-inile pînă la coate aluatul de făină, apă, sare, zahăr, unt și lapte praf, cuvîntul ni se pare nițel cam pretentios. Cu a-justorul aceluiași maistru, Eugeniu Bo-trin, ajungem să aruncăm o privire și prin interioarele secției a doua de mo-rărit și panificație a orașului, unde responsabil este Arpad Madarasz, ce ne primește binevoitor și politicos, încercînd totodată să ne îndepărteze cît mai grabnic de o masă instalată la intrarea în secția sa, iar curiozitatea noastră, de a ni se confirma că pe masa cu pricina, în pahare, se află chiar ceea ce pare că este, adică vin, primește din partea responsabilului secției un suris cald, tăcut și atotînălăuitor, căruia, ca să exprimăm realitatea în întregime, îi se adaugă, după o clipă de ezitare, surisurile asemănătoare ale laborantel Csato Maria și magazinerei Erdős Elisabeta. Cum spuneam, sintem invitați, de fapt, cu gesturi largi și primitoare mai către interiorul secției de panificație, unde ni se dau nume de oameni harnici și des-

toinici în meserie, precum cocătoarea Libiczai Veronica, modelatoarea Mate Maria, ajutorul-frămîntător Balint Bernard. Responsabilul secției ține să-l trecem și pe cantaragiul Szabo Francisc, ceea ce, iată, și facem, dar adăugăm totodată că pentru a-i cunoaște pe cei de mai sus a trebuit să ne strecurăm cu chiu, cu vai printre tot felul de utilaje, printre cuve-malaxoare, de exemplu, a-șezate ici și colo, cam anapoda, încît impresia, reieșită și din comparația cu alte fabrici de pîine pe care le-am mai văzut, a rămas aceea că la Gheorghieni, se cuvine s-o spunem fără ocoliș, tehnologia panificației este una cu totul de-osebită. Dacă i-am spune „tehnologie în zigzag”, credem că am caracteriza-o cît se poate de corect. Se înțelege însă că situația descrisă înseamnă, înainte de orice, lipsă de disciplină și de bună rin-duială a muncii, de bună organizare, și că mai multă atenție, din partea factori-lor de resort, pentru punerea la punct a acestei stări de lucruri, s-ar cuveni cu atît mai mult cu cît și la Gheorghieni, oraș pentru a cărui înflorire, cum spu-neam, s-au cheltuit în ultima vreme mulți bani, o parte dintre aceștia fiind destinați pentru ridicarea unor clădiri co-respuzătoare chiar pentru secția de pa-nificație și dotarea cu utilaje dintre cele mai bune. De la cuptoarele tunel și pînă la aparent mai neînsemnatele dar im-portante, și ele, tăvi pentru cozonaci și checuri, care, chiar și acestea din urmă în treacăt fie zis, ședeau alandala, a-runcate unele peste altele și, mai în-grijorător, într-o stare de curățenie ce lăsa cu totul de dorit. Dealtfel, chiar în timp ce ne strecuram, în zigzag firește,

către ieșirea din secția de panificație de care vorbim, ajutorul de magaziner, Pavel Adorian, din proprie inițiativă pornise să dea cu mătura, vinjos, de la dreapta la stînga, răsucînd în sus valuri de praf, din intenția desigur frumoasă de a mai limpezi locul. Din păcate, însă, și cu rezultatul evident că trîmbele de pulbere ridicate de pe jos se depozitau, conform legii implacabile a gravitației, în mod egal în jurul lui, inclusiv pe cuvele în care se afla aluat pentru pîine. Asupra acestui din urmă aspect firește că laboranta Csato Maria ar fi trebuit să aibă un cuvînt de spus dar, din cite am observat, dînsa tocmai fusese ocupată pînă atunci cu evacuarea pa-harelor de care aminteam.

Se înțelege că despre acestea am dis-cutat și cu responsabilul secției Gheor-gghieni de morărit și panificație, Fe-renczi Ștefan, om cu destulă experiență în meserie ca să sesizeze repede că ob-servațiile de mai sus erau întemeiate și că nimeni dintre subalternii săi nu are dreptul să dea o interpretare lipsită de igienă a faptului că, deși griul crește din pămînt, el rămîne, nu-i așa?, o ce-reală curată și comestibilă, nefiînd ne-voie ca aluatul să cuprîndă, printre alte componente, și pulberea de pe pardoseala fabricii. Într-un cuvînt, Ferenczi Ștefan ne dădea dreptate. Numai că, încercînd noi să vorbim drept și deschis și despre cauzele care duc la o asemenea stare de lucruri, șeful panificatorilor din Gheorghieni ne răspundea, cam neaș-teptat, că motivul, după opinia sa, ar fi lipsa de la lucru a cîtorva dintre cei mai buni muncitori, participanți în acea zi și în altă localitate, la un concurs pentru desemnarea celor mai buni bru-tari.

Chiar acesta să fi fost motivul ? Noi zicem că luîndu-și puțin răgaz pentru a medita în biroul său aflat la etajul clădirii la al cărui parter se fac chiurtoș-colaci, ori, dimpotrivă, pornînd într-o bună zi prin interioarele fabricii de pîine a Gheorghienilor și luîndu-și cu sine și mai mult spirit de observație, poate că ar găsi alt răspuns, mai potrivit, unul care să aibă nu numai zahăr ars pe deasupra ci să aibă și, înlăuntru, aluatul copt.

Și, desigur, ar afla ceea ce am aflat noi, și anume că la Gheorghieni, chiurtoș-colacii se vînd mai ales pe ușa din dos. Prefe-rențial, adică !

Actualitatea

● Specialiști ai Institutului de me-teorologie și hidrologie din București au conceput și realizat un modern limniavertizor automat care asigură un control continuu al nivelului ape-lor rîurilor, intrînd în funcțiune cînd se depășesc cotele de atenție ● „Auto-service”-ul cooperativei „Progresul” din Rimnicu Vilcea are de cîțiva ani regim de muzeu. Printre „exponate” : un Moskvici cu număr de Bihor, care zace aici de patru ani și din care s-au scos numeroase piese, un alt Moskvici și un Renault-Gordini, ambele din București, dar cu aceeași vechime, și un al treilea Moskvici, fără stăpîn, părăsit tot de ani buni. Reamintim că centrul este de reparat și nu de in-gropat ● Din revista „Viața studen-țească” aflăm că prima acțiune a noii președinte a Comitetului căminului 17

din Timișoara a fost o ședință de trei ore din care demnă de semnalat a fost o singură replică : „Studențele din anul I să-și țină gura pînă vor crește mari” ● Metalurgistii din Zlatna au dat peste plan 1155 tone de cupru, 150 tone de acid sulfuric și 100 tone de sulfat feros. Hărnicia moșilor dă roade și la suprafață nu numai în adîncuri ● În urmă cu zece ani, în Tirgoviște exista un singur microraiion și o sin-gură stație pentru taximetre. Azi sint șapte microraiioane. În privința stați-ilor de taximetre nu s-a schimbat ni-mic ● Zilele acestea se allă într-o mare întrecere brutarii din Covasna și cei din Harghita, fapt din care cîștigă, firește, locuitorii celor două județe. Era interesant dacă participau și bru-tarii din Tg. Mures, unde o recentă anchetă a ziarului local a relevat fap-tul că în unele fabrici de pîine din municipiu nu este respectată tehnolo-gia de fabricare a pîinii. ● În rezer-vația naturală Fintinița de la Murtat-

lar dă tirocoale primăvara. Lingă 50-franul de toamnă, care crește numai aici, încearcă să înflorească a doua oară cîțiva arbuști de corn ● Pre-dealul a găzduit în acest an 20 000 de turiști din peste 30 de țări ale lumii iar zilele trecute a sosit la odihnă și cel de-al 200 000-lea om al muncii din țară, pe acest an ● Un cetățean din satul Grohotel își dichisește de cîțiva ani o claie de fin chioră lingă drum. Apoi, se așază în spatele ei și pin-dește animalele care mai smulg cîte-un smoc în treacăt. Cum prinde o oaie, cum se repede la proprietarul ei și de acolo, la judecată. Timpul trece, claia rămîne și se pare că lingă ea va crește una nouă formată din citații. Nu-i poate da nimeni de lucru ? ● În zona de est a Sighetului Marmăției a fost pusă temelia unui nou cartier numit Bogdan Vodă care va avea în final 7 370 apartamente, 2 școli, 2 grădinițe, 2 creșe și cam tot ce-i tre-buie omului ca să trăiască civilizată

La Brașov, la începutul acestui an existau 14 cantine de întreprindere dotate corespunzător, cu utilaje moderne, și 75 de microcantine. Numărul celor din urmă a sporit până acum cu 15, ca urmare a propunerilor venite din partea muncitorilor, a receptivității cu care aceste propuneri au fost primite. În total, în ziua de 11 noiembrie a.c., au mâncat în cantinele fabricilor brașovene 25 148 de oameni. Cît populația unui oraș!

Ion Văduva, secretar al Consiliului municipal al sindicatelor: „La întreprinderea de tractoare, de exemplu, unde avem o cantină și, în secțiile de producție, 14 microcantine, au abonamente la cantină 5 000 de oameni. Adică un sfert din numărul muncitorilor întreprinderii”. „Masa, mîncarea, desigur că pentru om este o problemă, într-un mare oraș. O consi-derați aici, la Brașov, rezolvată?” „Da”.

La Brașov, grija pentru om înseamnă și că oamenii mîncă bine și ieftin

Desigur, o problemă rezolvată în mare, întrucît toate lucrurile fiind perfectibile, și la Brașov ar mai rămîne cîte ceva de făcut. De exemplu, la „Hidromecanica”, de doi ani constructorul se străduiește să termine clădirea cantinei și încă n-a reușit. Iar cei vreo 3 000 de muncitori ai întreprinderii, desigur, așteaptă și între timp mîncă „pe la alții”. Tot este bine că au aceștia, alții...

Întreprinderile mari, cu mii de oameni tineri, ca urmare a preocupărilor de a crea acestora condiții cît mai bune de viață, au deschis microcantine și la căminele de nefamiliști. Întreprinderea de tractoare, întreprinderea de autocamioane, „Rulmentul”. Chiar și seara, nefamiliștii mîncă mîncare gătită. Este și mai ieftin și este și mai sănătos. Iar pentru o întreprindere, sănătatea oamenilor ei este lucrul cel mai de preț.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Vă rugăm frumos, tovarășe Curelaru, să respectați legea!

● Anchetă realizată cu sprijinul Procuraturii județene Suceava ●

În legătură cu drepturile personalului muncitor, Codul Muncii, la articolul 19 litera C, prevede: „Să i se asigure stabilitatea în muncă, contractul de muncă neputînd să înceteze sau să fie modificat decît în cazurile prevăzute de lege”. După cum se poate citi, legea este clară și ar trebui să fie așa chiar și pentru tovarășul Iordache Curelaru, președintele cooperativei de consum din comuna Forăști, județul Suceava. Același tovarăș trebuie să știe că în calitate sa de conducător de unitate este dator să respecte legea și instrucțiunile legale, și în calitate de comunist să se subordoneze hotărîrilor organelor superioare, să se conformeze întru totul normelor eticii și echității socialiste. Este vorba desigur de un respect în fapte și nu numai în vorbe. Dar iată faptele: în luna iunie a anului trecut gestionara birtului Oniceni (sat aparținător al comunei Forăști), Georgeta Birsan, este chemată la sediul și somată să predea magazinul pentru a-1 prelua pe acela de metalo-chimice din Anteceni, sat de asemenea aparținînd de comuna Forăști. Femeia refuză, mai bine-zis cere explicații, nu le primește și pentru ca treaba să meargă bine i se inventează cîteva capete de acuzare și i se desface disciplinar contractul de muncă. Cauzele unei asemenea măsuri apar ca fiind stranii, căci totuși Georgeta Birsan se duce să preia gestiunea din Anteceni timp de șase zile în șir, dar aceasta nu i se predă. În mai puțin de o lună i se desface contractul de muncă și de la cooperativa de metalo-chimice din Anteceni. Se adresează Tribunalului județean Suceava care, în februarie 1978, decide că măsura desfacerii contractului de muncă este ilegală și hotărîște reintegrarea ei la fostul loc de muncă. Măsura se pune în aplicare dar surprizele, ca să le spunem așa, se țin lanț. În locul acesteia, la birtul din Oniceni, fusese numit între-

timp Stan Florea, care lucrase la cinematograful din localitate și care, pentru a-și rotunji veniturile, se ocupa și de centrul de sifoane. În momentul în care G. B. se prezintă la cuvenitul ei loc de muncă, Stan Florea contestă și el în instanță măsura luată (căci și lui i s-a desfăcut contractul de muncă) și firește cîștigă. Pentru a-i împăca, tovarășii din conducerea cooperativei hotărîsc ca la birtul Oniceni, un modest local de categoria a II-a, să se lucreze în două schimburi — Birsan și Stan — dar aceștia nu se simpatizează deloc unul pe altul și refuză. Soluția este următoarea: Birsan Georgeta să lucreze la birourile cooperativei în calitate de calculatoare, iar Stan Florea să rămîna la birtul Oniceni. Ce a însemnat luarea acestor măsuri?

1. Birtul Oniceni a stat închis zece zile, faptă din care s-a avut doar de pierdut.

2. Magazinul de metalo-chimice din Anteceni a stat și el închis, faptă pentru care nimeni n-a avut de cîștigat.

3. Se aduce un prejudiciu moral atît Georgetei Birsan cît și lui Stan Florea, gratulați cu trei desfaceri de contracte de muncă.

4. Se pun pe drumuri șapte sau opt comisiile de la diferite foruri din județ, care iau decizii de îndreptare a situației, dar deciziile acestora sînt ignorate.

5. Din iunie 1977 pînă în prezent atît Birsan Georgeta cît și Stan Florea sînt vîduviți de retribuții și ambii cer pe bună dreptate recuperarea acestor sume de la cei vinovați.

Discuțăm cu procurorul șef al județului Suceava, Vasile Pavlici, cu procurorul inspector Cornel Ciornei, cu primarul Nicolae Scutaru, cu adjunctul său Costică Samson, cu Birsan Georgeta și Stan Florea, cu Petru Sava, șef birou organizarea muncii retribuție și personal al U.J.C.C.

Suceava, cu Mircea Voloacă, consilier juridic la U.J.C.C. Suceava, cu Iordache Curelaru, președintele cooperativei de consum și cam atît.

Cei direct răspunzători de aceste măsuri, care se vor dovedi nefirești, abuzive și chiar ridicole. Iordache Curelaru și contabilul șef Vasile Murariu, se justifică în felul următor: „Totul a pornit de la Gheorghe Zburlea, fost gestionar la magazinul de metalo-chimice din Oniceni. El vindea mărfuri cu suprapreț, obișnuia să bea și nu avea o evidență clară a gestiunii și de aceea organele de miliție au recomandat scoaterea sa din muncă. În locul lui, ne-am gîndit s-o punem pe tovarășa Georgeta, o femeie capabilă, serioasă și cu școală. Ne-am gîndit, dragă tovarășe, s-o promovăm în muncă. Lăsăm la o parte faptul că era și mai aproape de casă”. Întrebînd, aflăm că tovarășa Georgeta nu-și dorea o asemenea promovare, nu a fost consultată și nu exista nici un fel de motiv ca să se treacă la o altă de generoasă măsură. Cît despre desfacerea contractului de muncă a aceleiași tovarășe, ni se spune că s-a greșit și că acum i se prezintă chiar și scuze. În realitate, aflăm că toată această teavtură — căci altfel nu putem să o numim — se datorește faptului că Vasile Murariu a vrut să-și transfere la bufetul din Oniceni o soră care lucra la moara din localitate. Complicațiile pornesc de aici. Președintele Iordache Curelaru s-a dovedit solidar cu contabilul șef și urmările se văd.

Systematic vorbind, această cercetare a noastră trebuie să răspundă la următoarele întrebări:

1. De ce a fost mutată Birsan Georgeta de la birtul Oniceni?

2. Cine a fost mutat în locul ei, din ce motive, ce pregătire are?

3. A fost aplicată în practică hotărîrea Tribunalului județean Suceava?

4. Cum sînt cunoscuți în comună cei în cauză?

5. Care este situația în prezent?

La prima întrebare răspunsul a fost dat. La a doua întrebare: Stan Florea are pregătire opt clase, nu a mai lucrat în asemenea funcții și deci numirea sa ca gestionar al birtului nu are o acoperire legală.

La a treia întrebare: hotărîrea instanței nu a fost adusă la îndeplinire.

La punctul 4 răspundem în felul următor: Birsan Georgeta se bucură de cele mai bune aprecieri în cei 15 ani de muncă și se mai bucură și de drepturile date de absolvirea cu succes a școlii de vînză-

tori-gestionari cu durata de doi ani. Contabilul șef Murariu Vasile, ca urmare a ilegalității desfacerii contractului de muncă al Georgetei Birsan, a fost sancționat de către conducerea U.J.C.C. Suceava cu mutarea disciplinară în altă comună, iar președintele Iordache Curelaru a fost sancționat cu „avertisment”.

La ultima întrebare precizăm că Birsan Georgeta lucrează la birourile cooperativei Forăști, dar fără contract de muncă. La data efectuării anchetei noastre, 6 noiembrie 1978, contractul de muncă nu fusese încheiat. Se mai ridică întrebarea dacă părțile în cauză, Birsan și Stan, au fost plătite pe perioada cînd din motive independente de voința lor nu au putut să lucreze. Birsan a fost plătită, circa 7 000 de lei, și plata s-a efectuat din fondurile cooperativei. Stan încă nu a fost plătit, dar urmează, căci cooperativa dispune în continuare de fonduri.

Șirul abuzurilor, al măsurilor generate de șefia prost înțeleasă poate fi continuat, dar ne oprim aici.

Dincolo de aspectul legal al chestiunii trebuie să ne gîndim serios la aspectul ei moral. Un conducător al unei instituții, cazul lui Iordache Curelaru, acceptă și chiar coordonează scoaterea din muncă a unui om pentru simplul fapt că un prieten al său vrea să-și numească acolo o rudă apropiată. Chemat să respecte o hotărîre a instanței judecătorești, el refuză să o facă. Chemat de către Comitetul județean de partid și de U.J.C.C. Suceava să repare greșelile făcute, el refuză. Considerentele pe care refuză sînt cunoscute, sînt acelea pe care îndeobște le numim abuz de putere, credința că nu se va afla, că cei în cauză se vor resemna. Reprezentantii a trei foruri, Comitetul județean Suceava al P.C.R., Procuratura județeană și U.J.C.C. Suceava se ostenească să rezolve cazul, procedează corect și legal dar tovarășul Curelaru nu se subordonează nimănui. Oricît de ciudat ar părea, adevărul este chiar acesta. Credem că în acest caz, singular prin puterea și stabilitatea abuzului, nu trebuie umblat cu jumătăți de măsură, ci cu măsura întreagă. Reintegrarea Georgetei Birsan la birtul din Oniceni, a lui Stan Florea la fostul loc de muncă și tragerea la răspundere, pe toate căile, a lui Iordache Curelaru.

Dragostea față de rude e, și ea, desigur, o forță motrice a vieții, dar respectul față de lege trebuie să fie mai puternic.

EUGEN SECELEANU

Să închidem robinetele risipei!

IMPORTANT. Din gospodării, metalul vechi trebuie să ajungă la centrele de colectare

Sintem primiți cu bunăvoință de către familia Constantin Căileanu din București, Intrarea Ogrădei nr. 5, sectorul 5. Nu, nu mai avem fier vechi, ni se spune. Mulțumim de informație și intrăm la Schiopu Ana, domiciliată pe aceeași stradă dar la numărul 29. Să consemnăm spusele dinsei după ce vom consemna că în curte are circa 1000 de kilograme de fier vechi: „Eu sint deputată de stradă de câțiva ani. În primăvară am fost anunțată că trebuie să avem adunat și depozitat frumos fierul vechi căci va veni o comisie să-l ridice. Comisia n-a venit, dacă mă pot exprima așa. Eu am auzit, nu știu dacă este adevărat, că au fost trei tovarăși în recunoaștere și văzînd că s-a adunat mult s-au supărat și au plecat. Ce credeți dumneavoastră, o comisie se poate purta chiar așa?”

Trecem pe o stradă alăturată, Cimpești. În curtea de la numărul 10 sint vreo 12 magazii de scindură în care se află tot atîtea mașini. Sint adică garaje și proprietarul întreprinzător culege venituri se rioase. Se vede prin șipcele gardului și fier vechi dar deși oamenii sint înăuntru și batem în poartă, domnește o tăcere desăvîrșită. Un vecin, Nicolae Gheorghe, de la numărul 26, ne spune că aici, nici cei de la administrația financiară nu intră. Așa da, totul este clar. Proprietarul casei de la numărul 25, Mănuțică Sofia, are 300-400 kilograme de fier vechi, l-ar da imediat pe gratis dar să vină cineva să-l

ridice. Situații similare la casele cu numerele 30, 29. Lucrurile se repetă pe străzile Toporași și Stoian Militaru din același sector.

În perimetrul cuprins între aceste străzi există dealfel citeva locuri virane unde, îndemnați de nu se mai știe cine, cetățenii au depus fierul vechi pentru a fi ridicat și valorificat. Dar el stă și acum acolo.

Concluzii? Fier vechi există cum este și normal în aproape fiecare gospodărie, există și bunăvoință de a-l preda statului dar cineva trebuie să se ocupe de chestiune. Acum, în aceste zile, cînd se pune un accent major pe economisirea metalului, cînd calculele dovedesc că o tonă de metal vechi costă pe piața mondială circa 140 de dolari (ca să ne limităm la un singur aspect), organizațiile Frontului Uniunii Socialiste — fie-ne permis să sugerăm așa ceva — trebuie să se gîndească și, desigur, să acționeze asupra marilor cantități de metal ce se găsesc în gospodăriile cetățenilor. Organizațiile la care ne referim — mai ales prin U.T.C.—iștii din componentă — trebuie să ia la rînd stradă cu stradă și să solicite sprijinul întreprinderii competente pentru ca nici o tonă de metal să nu stea degeaba în gospodării atîta timp cît economia națională are nevoie de el!

EUGEN SAVU
Foto: VASILE MINECAN

Pe drumul metalului către oțelării, prea multe halte

Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare dispune la ora actuală de un număr de 140 de puncte de colectare repartizate în toată țara. Zilnic oțelăriile primesc, fie direct din depozitele centralei fie prin sistemul său (veți vedea diferența), o cantitate de 8000 de tone deșeurii metalice. Spuneam prin sistemul său deoarece mai puțin de jumătate din cantitatea amintită este trimisă direct de întreprinderi, centrala asigurînd un fel de dispecerat, controlînd bunul mers al întregii cantități de metal vechi către Hunedoara, Reșița Galați, Tirgoviste etc. Așa stînd lucrurile, ne-am propus un dialog cu directorul centralei amintite, inginer Mihai Boțescu, privind drumul deșeurilor metalice de la întreprinderi la cuptoarele oțelăriilor.

— Deci, tovarășe director, deșeurile ajung la centrele de colectare și de aici pleacă spre topit. Cum trebuie să ajungă deșeurile în depozitele de colectare?

— Desigur, sortate, măcinate și presate. Adică pregătite pentru topit.

— Și cum ajung în realitate?

— De-a valma. Să ne înțelegem bine. Există întreprinderi ca I.M. Timișoara cele din Brașov, Tractorul, Steagul roșu sau Întreprinderea „Rulmentul” din Birlad care au o gospodărie foarte bine pusă la punct. Au locuri de depozitare unde deșeurile sint aranjate pe sortimen-

te cu mare grijă, au, de asemenea, instalații de transportare a șpanului la depozite. Privesc deci cu toată răspunderea această activitate. În privința sortării, noi nu putem face față cu oamenii pe care îi avem. Și aici mai intervine o problemă. Contează foarte mult cine face sortarea. În majoritatea întreprinderilor, acțiunea este lăsată la mina oamenilor de la transporturi sau a celor care fac curățenie. Vă dați seama cît se pricepe aceștia să deosebească metalele.

— Dați-mi citeva exemple de întreprinderi care vă fac greutăți în acest sens.

— În București, „23 August”, Întreprinderea de mașini grele și I.R.E.M.O.A.S. apoi I.C.M. Reșița, Combinatul chimic Valea Călugărească. Sint doar citeva.

— Dacă nu mă înșel, unele, dintre ele sint chiar consumatoare de metal vechi pe care îl topește în cuptoarele proprii?

— Într-adevăr, „23 August” I.M.G.B. și I.C.M. Reșița folosesc deșeurile. Dar lucrurile se întîmplă cam așa. Ele le trimite la noi nesortate și le primesc sortate. De aici cheltuieli de transport și la întreprinderi și la noi, operațiuni de manipulare, blocări de parcuri auto. În afară de aceasta mai există un aspect. Centrala plătește tona de deșeurii nesortate cu 700 de lei, le sortează și încasează cu mult mai mult, între 1100 și 4000 de lei tona, în funcție de metal.

— În privința depozitării, cele 140 de centre de colectare sint suficiente?

— Nu. Avem investiții importante în diferite orașe din țară, depozite noi sau extinderi. Dar există județe unde n-avem centre deloc pentru că nu sintem sprijiniți de organele locale. De pildă, în Tulcea, în Argeș. La Craiova avem lucrări începute de doi ani și trustul județean de construcții nu se prea grăbește nici azi.

— Cine pierde din toate aceste neajunsuri?

— Firește, economia națională. Noi nu putem trimite atîta metal vechi, cît am vrea, cît cer oțelăriile. Sortarea noastră nu este cea perfectă. Cuptoarele înghit orice, dar pierderile sint mari. Rezultă limpede că acțiunea colectării deșeurilor de metal trebuie privită cu responsabilitate de toți consumatorii de metal din țară, organizată rațional, pe sortimente, și nu global.

MIRCEA RAICIU

O pierdere care nu se măsoară doar în bani:

Doi zimbri răpuși de neglijență

Înalt, falnic, cu coama lui uriașă și cu capul drept, țintit în sus, ca și cum ar vrea să vadă ceva la mare distanță, ceva știut și auzit numai de el, așa cum a rămas, neclîntit, lângă un fag urias, în liniștea care parcă suie din adîncul pămîntului și se întinde din depărtările muntelui, pare, în aerul rece, turnat din bronz. Desprins dintr-o stemă. Ai impresia că, de-ar porni să facă un pas, în jurul lui s-ar clătina pămîntul. E zimbriul Rarău.

— Dar ceilalți? întrebăm.
— Ceilalți nu mai sint, ni se răspunde. Au murit...

Ne aflăm la Rezervația de zimbri Poiana Brașov, la poalele muntelui Postăvarul, și vorbim cu îngrijitoarea Letiția Coman, o femeie cu miini înăsprite de muncă, de fel de prin părțile Aradului și stabilită aici cu familia de vreo doi ani. Soțul, Simion Coman, este electrician la hotelul „Ciucas” din Poiană, iar fiul, care se numește tot Simion, este profesor la un liceu în Brașov. „Apăi noi, dragă tovarășe, sintem țărani și ne plac animalele”, zice Letiția Coman, și din această afirmație trebuie să înțelegem că rezervația are, de fapt, trei îngrijitori, fiindcă e firesc ca soțul să-i ajute soția iar fiul să-i ajute pe amîndoi.

Letiția Coman ne spune că pînă acum doi ani nu cunoștea zimbrii decît din cărțile de istorie. Nici nu gîndea vreodată că va ajunge să le dea să mînce și nici că i se va frînge inima văzîndu-i cum mor sub ochii ei.

Mai întii, pe 8 august în acest an, a murit zimbriul numit Rita. Apoi, la vreo lună și ceva în urmă, zimbriul Rodna, despre care îngrijitoarea Letiția Coman a auzit de la unii vizitatori că era, probabil, cel mai frumos zimbri din țara românească.

— De ce au murit?
— I-am văzut cum se îmbolnăvesc. Au bolit o vreme și apoi au murit. Eu ce pot să vă spun? Eu sint doar îngrijitoare. Ce-au zis, cei veniți în control, să fac,

am făcut. Dar hrana, vedeți și dumneavoastră, nu era prea bună.

Vedem, bineînțeles, citind procesele verbale încheiate de tot felul de specialiști care-au trecut în control pe la rezervația de zimbri. Pe 2 iunie a.c., inginerul E. Elekes scria: „Rita este mai bine dar însă tot nu și-a revenit”. Asupra erorii gramaticale, firește, nu ne mai oprim din moment ce, cu siguranță, s-au săvîrșit și lucruri mai flagrante care au condus în cele din urmă la încheierea unui alt proces verbal în care se consemnează, printre altele, că Ion Clinciu, răspunzător de aprovizionarea cu furaje a rezervației, asista în acea zi, 8 august, la autopsia zimbriului Rita, constatîndu-se drept cauză a morții o boală de inimă. Începînd cu acea dată, așa dar, rămăseseră în rezervație doar doi zimbri. Să vedem ce s-a întîmplat mai departe.

Citim în procesul verbal încheiat pe 14 august de către medicul veterinar Cornea Cosma: „Cit privește alimentația zimbriilor, după părerea noastră lasă foarte mult

de dorit intrucît finul este de proastă calitate, plouat, iar porumbul doar 50 la sută este bun, restul fiind mușcăit. Ambele furaje pot provoca intoxicații”. Ce s-a întîmplat în urma acestei constatări îngrijorătoare? S-au adus, cumva, furaje mai bune? Nu, după cum citim în alt proces verbal, încheiat pe 31 august, de către inginerul Ion Soric din partea Ocolului silvic Brașov și același tehnician Ion Clinciu, șeful districtului Poiana Brașov: „...se dovedește că încercarea de a se administra la zimbri lături și trifoliene în cantități mici, consumabile cu plăcere, ne dă încredere de a continua în acest fel”.

— Așadar, tovarășă Coman, înțeleg că zimbriilor li s-au dat lături?

— Așa s-a zis, ca să folosim totuși, sub forma aceasta, furajele care nu prea erau de calitate.

— Erau stricate, am înțeles.

— Da.

— Și chiar mînceau, zimbrii, lături?

— O, nu. Prima oară cînd am fost pusă să le dau așa ceva, au luat de citeva ori în gură, eu zic că dintr-un fel de curiozitate, dar pe urmă nici nu s-au mai apropiat.

Și totuși, cum vedem, cineva, care chiar semna respectivul proces verbal, credea că poate „continua în acest fel”. Urmarea o vedem tot într-un asemenea act, datat 3 septembrie, în care se arată că Rodna s-a îmbolnăvit. Se adaugă firește aceleași cau-

ze binecunoscute: finul este mușcăit iar porumbul este — de data aceasta mai mult de jumătate — stricat. Se conchide, just, că „în situația actuală viața zimbriului Rodna este periclitată”. Desigur, ne întrebăm: se vor fi luat, măcar acum, măsurile de cuviință? Înțelegem ce s-a întreprins tot dintr-un proces verbal din 26 septembrie, în care se scrie că zimbriului i s-au administrat vitamina AD3E, calciu farmaceutic, zeamă de orez, cloramfenicol. Scurt timp după aceea, Rodna moare. În rezervația din Poiana Brașov a mai rămas deci un singur supraviețuitor. Cel puțin el, ne-am fi putut închipui, a avut parte de o soartă mai bună. Adică nu de procese verbale în care să se scrie că porumbul e stricat, ci de porumb bun. Din păcate, felul lenevos și iresponsabil de-a munci al celor răspunzători de aprovizionarea cu furaje a rezervației a avut ca efect tot întocmirea unor hîrtii. Cum ar fi procesul verbal din 20 octombrie, semnat și de tehnicianul Ion Clinciu: „Porumbul fiind alterat se va urgenta reimprospătarea lui. Chiar în rații mici, se va da zimbriului, ca să aibă hrană în permanență”. Așadar, chiar în cazul cel mai fericit, zimbrii rămăsă de mîncea mai bine — porumb sănătos — dar mai puțin decît trebuie...

— Cum se simte Rarău?

— Rarău se simte bine. Pînă cînd, nu știu... zice îngrijitoarea Letiția Coman și, iertată să-i fie superstiția, bate în lemn.

Înțeleg că Rarău mai mîncea uneori și orz, cumpărat pe banii îngrijitoarei, dar faptul acesta n-o îndreptățește nici pe dinșu, cum se vede, la prea mult optimism. Dimpotrivă, am adăuga, fiind evident că la rezervația din Poiana Brașov se consumă actul ultim al unei tragedii, la care nu putem fi simpli spectatori și cu atît mai puțin se cere să fie astfel cei răspunzători de această rezervație de zimbri în care nu mai există decît un singur zimbri și unde impasibil își poate permite să fie doar Rică, un urs foc de simpatie, cu o blană de plus, cu un cap cît o baniță și cu ochii ca două mășline. El, cel puțin, are existența asigurată. O piine pe zi și o lădiță sau două de marmeladă pe săptămînă.

Dar Rarău?

D. CONSTANTINESCU

Prinim de la Consiliul Central al U.G.S.R.: Relativ la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către un grup de muncitori de la Intreprinderea Vulcan, în urma analizei făcute la fața locului — împreună cu Oficiul juridic, Comitetul sindicatului și Serviciul organizarea producției — privind reclamațiile tovarășilor Ene Chiriac, Udrea Vasile, Văduva Cornel, Buslic Marcel, s-a aprobat trecerea celor în cauză la categoria II nivel bază, conform Decretului 208/1977. De asemenea, vor primi și diferența de bani corespunzător categoriei II.

În urma desființării abonamentelor C.F.R. la clasa I, la cursele muncitorești pe linia Arad — Chișineu-Criș vagoanele de clasa I circulă acum goale (în ele călătoresc doar conductorii și... prietenii lor), iar în schimb vagoanele de clasa II-a, al căror număr nu a fost mărit, sînt adesea foarte aglomerate. Cum această situație știm că a fost semnalată și pe alte linii, credem că Departamentul C.F. din M.T.Tc. ar trebui fie să reintroducă abonamentele de clasa I, fie să înlocuiască la asemenea curse vagoanele de clasa I, devenite practic inutile, cu vagoane de clasa a II-a. (Prof. Călin Istrate, Arad, zona Spitalului de copii bl. II ap. 35).

„None, de ce nu merge și liftul nostru?” — întreabă mereu, de vreo 7-8 luni, copiii locatarilor blocului 112 A, sc. B din str. Visarion Sachelarie 4, sector 3. Sîntem mutați în acest bloc nou din primăvară, dar nici pînă azi I.M.R.A. nu a fost în stare să pună în funcțiune ascensorul, ba chiar am fost avertizați că s-ar putea să mai dureze, chiar și un an, din cauza unor defecte de fabricație. (Mihai Cîrcotă)

De la Exploatarea transport autobuze I.T.B.: Referitor la scrisoarea tov. conducătoare auto Ștefănescu Aurica, despre faptul că, din cauza stării tehnice necorespunzătoare a autobuzului 2 691, nu și-a putut realiza minimul de 204 ore. În urma verificărilor s-a constatat că plingerea este întemeiată și i s-a dat tovarășei un alt autobuz, în stare bună, avînd astfel posibilitatea realizării retribuției de încadrare, precum și a unor venituri suplimentare prin ore peste program. În mod similar s-a procedat și pentru rezolvarea situației semnalate de ceilalți semnatari ai scrisorii. Facem cunoscut că preocuparea conducerii I.T.B. este ca tovarășele să aibă în primire vehicule dintre cele mai bune în ce privește starea tehnică.

De la Ministerul Educației și Învățămîntului: Aspectele semnalate revistei de profesoara Popescu Adriana (Școala generală Armeniș, județul Caraș Severin) corespund în parte realității. În urma cercetărilor efectuate, s-au luat măsurile corespunzătoare. Învățătoarea Hațegan Marieta a fost trecută de la 9 octombrie pe un post adecvat calificării, la clasele I-IV, și sancționată cu „mustrare”, urmînd ca sumele încasate de ea în mod ilegal să fie recuperate. Directorul Școlii generale din Armeniș, Hațegan Ion, a fost sancționat cu retragerea pe trei luni a unei graduii. Inspectoratul școlar al județului Caraș Severin va urmări în continuare felul în care se desfășoară activitatea la școala din Armeniș și va lua măsurile ce se impun pentru îmbunătățirea muncii la această unitate.

Mulțumindu-vă din inimă pentru înțelegerea și sprijinul acordat, tîn să vă semnalez și unele urmări ale sesizării mele. Tov. director al Complexului legume-fructe din Balș, Traicu Demetrie, a fost retrogradat pe două luni (aceasta, din spusele dînsului). Ca urmare, a convocat o ședință în curtea complexului pentru a pune în discuție articolul apărut în Flacăra (nr. 40). Am fost invitată la această ședință spre a mă judeca pentru că am avut îndrăzneala să mă adresez unui organ de presă. Din discuții a reieșit că tov. director este „curat ca o lacrimă”, dar cei care au luat cuvîntul au vorbit fără simț răspunderii, fiindu-le parcă frică de ceva. (Mateița Dobrușanu)

N.R. Reamintim cu prilejul acestei conducerii I.L.F. Olt că ne rămîne încă datoare cu un răspuns serios.

Vă trimit două imagini din Ciocănești, zona Dornelor. Prima fotografie prezintă un exemplu de arhitectură țărănească inspirată din comorile artei populare bucovinene. A doua îl înfățișează pe bădița Mihai Lăcătuș, sunînd din corn pe Rarău. (Ferdinand Michitovici, Cîmpulung Moldovenesc, str. Nicolae Iorga 1)

Apelez la sprijinul revistei Flacăra într-o problemă ce preocupă pe toți locuitorii cartierului Bercești V. În fața scării 3 a blocului 66 din str. Straja 13 e plasat un singur container pentru gunoii menajier provenit de la 5 blocuri, schimbat o dată la o săptămînă și chiar mai mult. Bineînțeles că între timp el se umple cu virf și dă pe dinafară, iar lumea continuă să arunce gunoii în jurul containerului. La schimb, containerul nou se umple cu ceea ce se găsește pe jos în jur, iar treaba continuă tot așa. De cite ori am telefonat la primăria sectorului, mi s-a spus ba că nu-s containere, ba că nu-s soferi; ba nu există macarale disponibile, ba există, dar sînt defecte. Să fie o problemă chiar imposibil de rezolvat? (Camelia Bogdan, bl. 66, sc. 3, ap. 45, București)

La sfîrșitul lui august am cumpărat de la I.C.S. mixtă Vășcău o cameră combinată „Someșul” de 8 821 lei. Cum toată garnitura de mobilă avea lipsă geamuri și oglinzi, mi s-a făcut pe contract mențiunea „sticla urmează”. Și de atunci tot „urmează”, dar nu mai sosește. Oare cit voi mai avea de stat cu mobila descompletată? (Ioan Florea, Orașul Dr. Petru Groza, str. Bujorilor 4, ap. 7, județul Bihor)

Din partea Consiliului popular al județului Constanța: Urmare scrisorii adresate revistei Flacăra de către Ionescu Constantin, om al muncii din cadrul Trustului de construcții locale Constanța, vă facem cunoscut că în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că aspectele relatate de petiționar corespund în mare parte realității. Astfel, trecerea petiționarului din funcția de șef birou personal învățămînt, ee o deficiență în funcția de economist principal la un grup de șantier, decizie care a avut la bază numai referatul directorului stației, constituie o sancțiune de retrogradare definitivă în funcție. Această măsură nu se încadrează în prevederile art. 100 din Codul Muncii în sensul că abaterile prezentate în referatul directorului nu justifică sancțiunea disciplinară dată. Din analiza făcută în C.O.M. a reieșit că în activitatea lui C. I. s-au manifestat într-adevăr unele deficiențe. Consiliul oamenilor muncii a considerat că acestea nu constituie motive pentru retrogradarea din funcție a tov. Ionescu Constantin și tînînd seama de cauzele prezentate de reclamant care au dus la lipsurile arătate precum și de activitatea depusă de acesta în realizarea sarcinilor de producție, în special pe linia organizării, a hotărît anularea Deciziei nr. 121/1978 și trecerea sa pe funcția de șef de birou organizarea producției și a muncii la un grup de șantier, ca măsură organizatorică, întrucît postul respectiv, cu o importanță deosebită în activitatea trus-

tului, este vacant de foarte mult timp. În aceeași ședință s-au verificat și aspectele relatate de petiționar cu privire la modificarea retroactivă a unei decizii de către directorul stației de utilități transport și acordarea unor drepturi fără respectarea actelor normative și a hotărît corectarea acestor deficiențe. Pentru nerespectarea legislației în vigoare, la emiterea deciziei de retrogradare a reclamantului, șeful biroului personal, învățămînt, retribuire din cadrul trus-tului a fost sancționat cu „mustrare”.

Mă numesc Bulgăre Niculina și sînt din Tirgovîște, str. Mierlei, bloc 51, sc. A, ap. 3, micro-raionul VI și vă scriu următoarele: pe strada Mierlei, lângă blocul 51 există o cantină a I.C.M.D. Sîmbăta și duminica însă, cantina capătă o altă destinație și anume ea este folosită pentru nunți. Din această cauză toți locatarii scării A a blocului 51, care avem apartamente spre cantină nu ne putem bucura de liniștea mult așteptată după o săptămînă de muncă. De curînd a fost o nuntă care s-a terminat cu manifestări hulanice și nici un locatar n-a putut închide ochii. Scandalul s-a produs la orele două noaptea. De doi ani ne chinăm așa, de cînd s-a dat în folosință această scară a blocului 51. Solicităm rezolvarea acestei probleme și sancționarea celor ce se fac vinovați de tulburarea ordinii în acest mare cartier al municipiului Tirgovîște.

Din partea Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Brăila: Analizînd cele sesizate de tov. Merca Gheorghe încadrat la Intreprinderea județeană cinematografică Brăila, în scrisoarea adresată revistei „Flacăra” au reieșit următoarele: Cererea tov. Merca este îndreptățită întrucît acesta nu dispune de un spațiu corespunzător de locuit față de numărul persoanelor ce compun familia sa. Ca urmare, s-a intervenit la Comitetul executiv al Consiliului popular municipal pentru soluționarea urgentă a solicitării acesteia. În urma intervențiilor i s-a repartizat începînd cu data de 13 octombrie a.c. un spațiu de locuit constînd din una cameră de 6,5x5=32,5 m², una cameră de 4,5x3,5=15,75 m², una cameră de 2,3x5=11,5m². Întrucît în spațiul repartizat trebuia realizată curățenia generală și compartimentarea camerei de 6,5x5 m, s-a făcut apel la conducerea întreprinderii și la colectivul de muncă pentru a i se acorda ajutor cu materiale și forță de muncă, apel la care aceștia au răspuns cu multă solicitudine. Față de acestea, tov. Merca Gheorghe și-a manifestat mulțumirea pentru spațiul repartizat și a început să-și facă curățenia și să-și transporte mobila la noua locuință. Dar ca urmare a unei discuții familiare, tov. Merca Gheorghe și-a manifestat refuzul de a se mai muta în acest spațiu, cerînd în

plus și o cameră alăturată care aparține unei bătrîne și care să fie evacuată din acest spațiu. În speranța reconsiderării refuzului de către tov. Merca Gheorghe s-a intervenit la spațiul locativ al Consiliului popular municipal pentru a nu se grăbi emiterea repartiției acestui spațiu unei alte familii. Facem precizarea că întreaga cotă de două apartamente repartizate personalului muncitor din sistemul culturii în anul 1978 au fost repartizate întreprinderii cinematografice fiind acordate unor tovarăși cu situații mai grele”.

Locatarii blocului din str. Diaconu Coresi nr. 125 din Timișoara împreună cu locatarii din str. Stejarului nr. 8 sesizăm următoarele: o parte minoritară a comitetului de cetățeni din cartierul nostru (și care nu sînt vizafii direct în chestiunea la care ne referim) au hotărît amplasarea total necorespunzătoare a pubelei pentru gunoi neținînd seama că în proiect avea alt loc și neținînd seama că prin această reamplasare afectează grav sănătatea publică, în special sănătatea copiilor care se joacă în acest loc. Menționăm că în vederea reamplasării pubelei a fost închis un chioșc cu dulciuri și răcoritoare (unde pe lângă numeroși copii din cartier cumpărau în recreații și elevii celor două școli din apropiere) deși în zonă nu există decît o singură băcănie care funcționează cu un orar necorespunzător. Această măsură a fost luată fără acordul locatarilor din zonă, fără acordul întregului comitet cetățenesc și nici măcar cu acordul comitetelor de bloc vizate. Propunem ca platforma de gunoi să fie plasată în locul prevăzut în proiect și avînd în vedere nevoile de aprovizionare cu legume și fructe ale locatarilor, să se amenajeze în locul chioșcului cu răcoritoare o unitate aprozar. (Scrisoarea este semnată de Lazăr Blagojev și încă alți 47 cititori ai revistei)

În revista Flacăra nr. 38 a apărut, la pagina 18, reproducă în chenar, o partitură purtînd titlul „SALUTAȚI OASTE ROMÂNĂ”, marș triumfal, sub partitură fiind reproduce versurile marșului. Probabil din cine știe ce motive, partitura a văzut lumina tiparului FĂRĂ numele autorului, adică al compozitorului, fapt care a stîrnit nemulțumiri. Îmi permit în acest sens să vin cu următoarea informație: la Muzeul de istorie al Liceului „Roman-Vodă” din municipiul Roman se află așezată la loc de mare cinste, printre exponatele cele mai importante, partitura originală intitulată „SALUTAȚI OASTE ROMÂNĂ”, marș triumfal, al căru compozitor este GRIGORE BUICĂ. Menționez că Grigore Buică — decedat, cu aproximație, între 1922 și 1925 — a fost titularul catedrei de muzică vocală de la liceul respectiv și în acea perioadă a compus marșul de mai sus, pe care l-a și pus în repetiția corului pe 4 voci —

din acel cor făcînd și eu parte ca sopran. Aceste rînduri se doresc a fi un modest omagiu, eminențului profesor care a fost Grigore Buică. (Victor Mocanu, pensionar, publicist, membru al cercului literar „Cezar Petrescu” al Casei de cultură din Roman)

Din partea Consiliului popular al județului Satu Mare: „Privînd examinarea posibilităților de soluționare a scrisorii adresate revistei Flacăra, de către Irina Gegő, din Petroșani, în legătură cu situația locativă a fiicei sale MARGARETA GEGŐ, profesoară de limba și literatura română la Școala generală din Santău. Se confirmă că M. G. a locuit cu chirie la niște particulari, împreună cu o colegă de serviciu. A intervenit la Consiliul popular comunal în sensul de a i se atribui o locuință. Față de cele de mai sus s-au luat următoarele măsuri: camera din spate a clădirii unde locuiește tovarășa Margareta Gegő, imediat, a fost eliberată, chiar în timpul verificărilor pe teren, rîmînd la dispoziția acesteia cele două camere. Biroul executiv al comunei, în prima ședință de birou executiv, a eliberat decizie pentru ocuparea legală a acestui spațiu”.

Mă numesc Ștefan Ignat, domiciliat în Galați strada Melodiei 14, bloc C. 11, ap. 8. Au trecut mai bine de două luni de cînd, deși avînd aprobarea primarului comunei Școrțoasa, județul Buzău, pentru a folosi una clasă de școală a Școlii Plopeasa în ziua de 15.08 a.c., — aprobare pe care v-o anexez în copie — pentru întîlnirea fiilor satului (întîlnire care a devenit o tradiție anuală în satul respectiv, printre obiectivele acestora numărîndu-se și înființarea unui muzeu sătesc), spre surpriza tuturor, tovarășul director a refuzat să ne dea această sală, împiedicînd astfel țînerea în bune condițiuni a întîlnirii. Menționez că, în același timp, tovarășul director al școlii a fost de acord să dea școala pentru bal, în seara zilei de 19.08, dînd astfel prilej de dezordine și producere de murdărie, de consumare de băuturi alcoolice etc. Întrucît atitudinea acestui tovarăș — care a trecut peste hotărîrea unui organ superior! — ni se pare inexplicabilă, vă rog să publicați aceste rînduri în sensul de a solicita organele în drept să analizeze atitudinea acestui cadru didactic.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.
● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

- Ion Sinea — Cîmpina. Prin decizia nr. 276/1978, Consiliul popular al orașului Cîmpina v-a atribuit un teren în suprafață de 100 m² în vederea construirii unei locuințe.
- Marin Constantin — Iași. La calcularea pensiei se ține seama de gradele didactice numai dacă acestea sînt reflectate în retribuțiile tarifare de încadrare pe baza căreia s-a calculat pensia.
- I. Ștefan ș.a. — Constanța. I.G.C.L.-Constanța va analiza posibilitatea introducerii în planul de investiții pe anii 1979 sau 1980 a lucrărilor de racordare la rețeaua de termoficare a imobilului dumneavoastră.
- Maria Manolache — com. Movilița (Vrancea). Am fost informați că ați fost încadrată la I.A.S. Panciu.
- Ștefan Totoiu — Urziceni. Pot beneficia de pensie pentru pierderea capacității de muncă cauzată de boală sau accident în afara muncii, membrii cooperatori care au fost încadrați în gr. I sau II de invaliditate și au o vechime în muncă în C.A.P. de cel puțin 10 ani.
- Maria Lupu — Tr. Măgurele. Este prevăzut ca în anul 1979 să se extindă cablul telefonic și în cartierul Odaia, creîndu-se astfel posibilitatea de soluționare și a cererii dv. În acest sens, trebuie să depuneți actele solicitate de Direcția județeană de poștă și telecomunicații.
- Elena Seceanu — comuna I. L. Caragiale (Dimbovița). Scrieți-ne despre necazul dv.
- Mircea Rebegea — București. Sînteți la poziția 1 pe tabelul de locuințe al întreprinderii pentru apartament cu trei camere.

MARGA NEDELEA

La Bacău, o premieră mondială absolută

Transplantul glandei lacrimale

La 30 septembrie a.c., specialiștii prezenți la Consfătuirea interjudețeană de oftalmologie de la Miercurea Ciuc luau cunoștință de o operație care a uluit întreaga asistență. Mulți dintre cei prezenți credeau chiar, citind programul, că este vorba de o greșeală de tipar sau una de titlu. De ce? Pentru că „Transplantul glandei lacrimale — o nouă operație oftalmologică” era un titlu de comunicare greu chiar și de imaginat, nicidecum unul care să aibă în spate o acoperire în fapte. Că nu a fost o greșeală au dovedit-o oftalmologii băcăuani, cum tot ei au dovedit că dețin înțelegerea pe plan mondial în această privință. Și, cum veți vedea, e o înțelegere absolută, deoarece nimeni până acum nu s-a gândit nici măcar să lanseze ideea unui astfel de transplant, tocmai pentru că nimeni nu vedea rezolvarea tehnică a acestuia.

Uscarea ochiului, așa cum ne-a declarat dr. Alexandru Radian, medic primar gradul I, șeful secției de oftalmologie a Spitalului județean Bacău, este o boală care, atunci când are la bază conjunctivita granulosoasă, atinge încă zeci de milioane de oameni din țările slab dezvoltate din Asia, Africa și America Latină, producând orbirea a sute de mii în fiecare an. Ea mai poate apărea și datorită absenței congenitale a glandei lacrimale (malformație la naștere) sau în urma unor anumite forme ale bolii reumatice (în special la femei). Din fericire trahoma, cum mai este cunoscută boala în prima formă amintită, a dispărut în anii socialismului datorită unei educații sanitare eficiente, dar mai ales datorită creșterii standardului de viață al populației țării noastre. Bolnavi de ochi mai apar însă, știut fiind că ochiul dacă nu este umezit cu lacrimi, corneea se opacifică, se produce albeața, pleoapele nu mai pot să alunece cum tre-

buie, mișcarea lor devenind supărătoare.

Întrebarea care se naște este dacă există metode de tratament și cit de eficiente sînt acestea. Cu riscul de a plictisi specialiștii, considerăm ca necesar să le amintim, mai ales că nu sînt multe și că acestea vin în sprijinul demonstrării superiorității transplantului. Așadar, cînd uscarea nu e prea accentuată, se prescriu lacrimi artificiale, adică o soluție care imită lacrimile, dar care face bolnavul dependent de sticlucă sau de picături. Cînd uscarea este foarte accentuată, nu ajută la nimic nici lacrimile artificiale, chiar dacă ele sînt provocate într-un interval mai mic de 2-3 ore. În cazurile disperate se întrebuițează secreția salivară, printr-o operație a lui Filipov, fiind deviat canalul unei glande salivare, pe sub obraz, pînă la conjunctivă. Nici în acest caz rezultatele nu au fost cele așteptate, deoarece saliva produce o scurgere prea mare de lichid pe obraz, mai ales în timpul meselor cînd, în mod reflex, se scurge mai multă salivă.

Singura soluție ideală rămînea deci transplantarea glandei lacrimale. Transplantul era însă, cum spuneam, de neimaginat, glanda avînd niște canale, care duc lacrima spre conjunctivă, atît de fine, încît nu pot fi izolate nici chiar cu microscopul operator. Așa se explică de ce nu a fost emisă nici măcar ideea transplantului, cu atît mai mult ideea realizării tehnicii de transplantare. Și cu toate acestea, ea a fost găsită. S-a pornit de la o tehnică de extirpare totală a glandei, folosită la începutul deceniului șase al acestui secol, prin care se scoateau glandele și canalele lacrimale, în cazul anumitor imbolnăviri, în special de natură canceroasă. Tehnica s-a modificat mult, devenind o tehnică absolut nouă, diferența de la extirpare la transplantare fiind destul de accentuată.

S-a plecat, cu alte cuvinte, de la un punct de vedere și, gîndind, s-a ajuns la niște soluții. Existînd ideea, s-au făcut tot felul de presupuneri, s-au scos în evidență cîteva situații care puteau duce la eșec. Bunăoară, nici chiar locul unde se varsă canalele la suprafața ochiului nu poate fi reperat decît printr-un artificiu, acest loc fiind absolut necesar în cazul transplantului, spre deosebire de extirpare unde nu conta. Așa cu atît mai mult, cu cit tehnica nu se poate aplica la animale deoarece glanda se regenerează.

Judecarea înainte de aplicarea soluției a arătat însă că ea este viabilă și că ochii nu aveau altă șansă prin metodele clasice sau, dacă vreți, nu aveau nici ce pierde și nici ce spera. Din păcate, nu s-a putut face potrivirea dintre donator și primitor, neexistînd la noi un laborator special care să determine această potrivire (structura proteică a țesuturilor), lucru ce a avut unele consecințe nefavorabile asupra reușitei depline a tehnicii. Cu toate acestea, la cele trei cazuri operate pînă în prezent, glandele transplantate de la cadavre au funcționat, au produs lacrimi care au umezit ochiul timp de cîteva săptămîni. S-a produs apoi fenomenul de respingere, atît din cauza nepotrivirii, cit și din cauza că medicina încă nu stăpînește fenomenul de respingere a unei grefe de către organismul primitor, fie că e vorba de inimă, pancreas, pulmon sau, în cazul nostru, de glanda lacrimală.

Funcționarea celor trei glande lacrimale arată însă că tehnica este corectă, că ideea este valabilă și că o glandă transplantată de la cadavru la om poate produce lacrimi. Dacă acești minunați căutători ai noului, care sînt dr. Alexandru Radian, dr. Ana Lucia Radian și asistentul Liviu Alupeș, descoperitorii metodei și ai tehnicii operatorii, ar fi avut la di-

poziție un laborator de antigene H.L.A., poate ochii celor trei operați ar fi lacrimat mult mai multă vreme. Să nu uităm însă că renumitul chirurg Christian Barnard a avut la dispoziție un astfel de laborator și cu toate acestea inima primului său pacient a rezistat fenomenului de respingere cam tot atît cît au rezistat glandele lacrimale transplantate de medicii băcăuani. Avem, așadar, în față o realizare de o excepțională însemnătate, care va revoluționa medicina oftalmologică, împiedicînd astfel orbirea multor oameni.

Așa cum mi-a spus autorul principal al valoroasei și uluitoarei descoperiri, greutățile tehnice nu sînt insurmontabile, încercări se vor face în continuare, mai ales că pacienții nu au avut de suferit de pe urma intervenției și că, în curînd, medicina va deține și secretul fenomenului de respingere a grefelor. A demonstra că se poate este deja un mare succes, pentru care colectivul de oftalmologi băcăuani merită toate felicitările. În plus, faptul că oftalmologia românească are asigurată prioritatea mondială în acest domeniu ar trebui să impulsioneze activitatea forurilor în drept care, în cel mai scurt timp, să acorde tot sprijinul perfecționării și protejării tehnicii elaborate de colectivul băcăuan, dotării cu aparatura necesară.

Se impune, în primul rînd, crearea unui laborator de antigene H.L.A. și constituirea unei bănci de organe, indispensabile unui astfel de tip de chirurgie. Ar fi apoi o dorință expresă a dr. Alexandru Radian, aceea ca presa de mare tiraj să contribuie mai mult la educația sanitară a oamenilor, în sensul creării unei opinii de masă în favoarea obținerii unor prevalări de organe, care să fie apoi transplantate. În Franța, de pildă, zeci de mii de oameni poartă asupra lor adevărate prin care, în caz de accident mortal, își dau acordul prealării oricărui organ. Or, la noi, noua lege sanitară pune condiția ca înainte de orice prealare de organe să se obțină acordul familiei.

CORNEL GALBEN ■

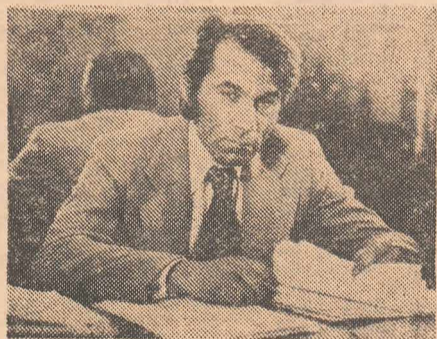
Un tînăr fizician solicită experimentarea unei noi metode originale de depistare a cancerului

Cu exact doi ani în urmă, un cercetător solitar, fizicianul Ion Dinu de la Stațiunea meteorologică Fundata (județul Brașov), s-a adresat redacției noastre, solicitînd sprijinul pentru demonstrarea publică a unei noi teorii și metode privind etiologia și tratamentul cancerului. Structurată pe criterii strict matematice și probată prin repetate experimente de laborator, această nouă ipoteză de lucru prezintă (și prezenta și la data respectivă) o surprinzătoare asemănare cu metoda și concepția terapeutică elaborată de un alt cercetător, foarte cunoscut și apreciat astăzi, inginerul chimist Nicolae Ionescu-Dimbovița.

Facem de la bun început această precizare tocmai pentru a sublinia meritele și drepturile legitime ale fizicianului Dinu care, urmînd o cale proprie, a ajuns la concluzii foarte apropiate de cele ale reputatului om de știință bucurănean. Nu este nici prima, nici ultima întimplare de acest fel. Terenul compartimentat al investigațiilor moderne precum și vasta rețea de informare au deschis nu o dată drumuri paralele în activitatea unor oameni de știință aflați în țări sau localități diferite. Trebuie apoi să consemnăm faptul că, pînă la ora actuală, cei doi cercetători nu se cunosc decît din auzite (și asta abia în ultima vreme) că, deci, n-au avut niciodată ocazia de a se cunoaște personal. O vor face, sperăm, în curînd și spre folosul unor confruntări laborioase și al unor investigații comune.

În 1976, așadar, răspunzînd cererii formulate de meteorologul din Fundata, redacția noastră a solicitat în acest scop concursul și avizul de specialitate al Ministerului Sănătății. Am fost și atunci ca întotdeauna de părere că orice cercetare, chiar datorată unui neprofesionist, trebuie să se bucure de atenția forurilor de specialitate, că nimeni nu are dreptul să sugrume în fașă o idee originală, că numai testarea ei prin mijlocirea probelor de laborator îi pot stabili veridicitatea sau netemeinicia. Spre regretul nostru persoane din conducerea ministerului respectiv au întîmpinat atunci lucrările fizicianului Ion Dinu cu o opoziție categorică (la fel, dealtminteri, ca și pe cele ale chimistului Ionescu-Dimbovița), etichetîndu-le drept „empirice și fanteziste”.

Din fericire Ion Dinu nu s-a dat bătut chiar atît de ușor. Spirit întreprinzător și tenace, subjugat de robia dulce a cercetărilor de laborator — tînărul fizician a înțeles mai devreme decît alții că invențiile și descoperirile originale reclamă nu numai un efort considerabil pentru defrișarea necunoscutului, ci adeseori, deopotrivă, curaj și fermitate în lupta cu inerția și concepțiile conservatoare, cu toți cei care din ignoranță sau rea-voință

n-au decît o misiune pe lumca aceasta: aceea de a bara calea ideilor generoase. Bucurîndu-se de sprijinul unor colegi de breaslă, lucrînd în laboratoare rudimentare, beneficiind de ajutorul temporar al unor instituții medicale și mai cu seamă consacrandu-și toate zilele libere și concediile legale muncii de cercetare.

Vom prezenta pe scurt, în rîndurile care urmează, ipoteza de lucru propusă de fizicianul din Fundata, străduindu-ne, pe cît este posibil, să o desprindem din limbajul ezoteric al specialistului.

Ion Dinu și-a început cercetările medicale în clipa în care și-a pus și următoarea întrebare: în ce măsură influențează ionii mari pozitivi starea de sănătate a organismului? Rolul acestor particule electrizate, existente în atmosfera înconjurătoare, este astăzi în bună măsură cunoscut. Spre deosebire de ionii negativi, cu o acțiune salutară asupra organismului, prezența ionilor mari pozitivi reprezintă adeseori cauză unor îndelungate stări de obosală și depresii psihice. A fost stabilită și legătura între mediul ambiant și ionii pozitivi sau negativi, atmosfera încărcată de particule nocive facilitînd geneza primilor, aerul curat și ozonat favorizînd prezența celorlalți. După teoria și experimentele fizicianului Dinu, natura a mai conferit ionilor mari pozitivi și misiunea de a deveni, în anumite condiții, excelente vehicule pentru transportul agenților patogeni. În calitatea lor de colectori ai unor microorganisme și suspensii cu caracter agresiv, ionii mari pozitivi — susține în continuare interlocutorul nostru — reprezintă cei mai direcți cărauși ai bacilului Koch. În acest fel s-ar putea explica de ce tuberculoza cunoaște o arie mai mare de răspîndire în centrele urbane poluate sau în regiunile de cîmpie cu atmosfera viciată de praf și este aproape inexistentă la munte, aici unde natura și-a păstrat zestrea ei ancestrală de verdeață, oxigen și ioni negativi.

Aceste prime rezultate, obținute prin interpretarea termodinamică a materialului faptic, l-au determinat pe fizicianul Ion Dinu să abordeze, slujindu-se de același model matematic (difical de expus pentru a fi pe înțelesul publicului larg și chiar al unor specialiști în materie), cauzele care determină sau facilitează apariția maladiilor neoplazice. În acest scop, începînd cu anul 1973, Ion Dinu a studiat sistematic mai multe lucrări de biologie moleculară datorate savantului George Palade, precum și numeroase tratate universitare de fiziopatologie și boli ale metabolismului.

În procesul metabolic, susține interlocutorul nostru, o celulă somatică ajunge prin diviziune la două celule identice din punct de vedere cromozomial cu celula mamă. În limbaj termodinamic aceasta înseamnă că după parcurgerea unui drum (ciclul mitotic) starea ei finală este identică cu cea inițială. În cazul celulelor tumorale, prin diviziune apar două celule diferite de celula mamă, sau ceea ce înseamnă că în cadrul procesului mitotic a apărut un intermediar care a transformat procesul ciclic ireversibil într-un proces neciclic ireversibil, caracterizat printr-o creștere a entropiei. Acest intermediar este reprezentat de substanța toxico-oncogenă și pe care eu am izbitut s-o identific printr-o reacție serologică. În felul acesta pot să demonstrez fizic și matematic, prin aplicarea principiilor termodinamicii, la nivelul organelor celulare, neoplasmul este un dezechilibru al metabolismului cu implicarea inhibării unor enzime. Demonstrez, de asemenea, unicitatea substanței toxico-oncogene și a faptului că ea acționează în lanțul fosforilării oxidative. În final celula devine un sistem termodinamic deosebit care nu se mai conformează structurilor adaptive, deci intră în conflict cu starea normală a celulelor descrisă de savantul Ilia Prigogine, laureat al Premiului Nobel.

— Ce este substanța cancerigenă?
— Un compus pe care organismul îl fabrică în anumite condiții.

— Care sînt deci cauzele prealabile care provoacă apariția cancerului?

— La declanșarea cancerului concurează foarte mulți factori: poluarea, stressul, și în mod deosebit regimul alimentar. Din păcate mulți dintre noi introduc în organism substanțe în exces față de puterea de metabolizare. Au fost create noi și variate produse alimentare, dar nu întotdeauna pe măsura celor naturale, care devin în cele din urmă un mobil în inhibarea și declanșarea unor procese enzimice care fac ca neoplasmul să lase învingător în competiția cu alte boli.

— Din cele spuse de dumneavoastră rezultă că apariția tumorilor maligne este anticipată de o situație difuză care poate sta la baza altor maladii.

— Acest moment poate fi identificat printr-o reacție nespecifică neoplasmului. Situația este comună și altor boli dar pe acest teren poate apărea ulterior cancerul. Acest lucru poate fi urmărit în timp

dacă individul rămîne sub observație medicală și este supus din trei în trei luni unor teste biochimice.

— Este vorba despre analiza serologică despre care ne-ați vorbit?

— Exact. Prin metoda mea pot fi depistate primele semne ale cancerului.

— În declanșarea maladiilor pot interveni și factori de ordin genetic?

— Cancerul poate fi transmis pe cale ereditară, dar boala nu apare decît numai în condițiile în care individul în cauză urmează același regim de viață cu al tatălui sau al mamei sale. Aceasta e părerea mea.

— Metoda dumneavoastră de diagnostic a fost urmată și de o metodă de tratament?

— Descoperirea unicității substanței toxico-oncogene mi-a creat și toate condițiile pentru elaborarea unei metode de tratament. Testarea ei nu se poate face însă în laboratoare improvizate, ci numai în clinici sau în instituții specializate. Fosta conducere a Ministerului Sănătății nu ne-a acordat nici un sprijin. Opoziție categorică am întîmpinat și la Institutul de oncologie din București. Pretutîndeni mi s-a cerut să predau documentația pe care o dețin, sau să-mi efectuez experiențele lipsit de protecția legii. Am refuzat. De mai multă încredere și ocrotire m-am bucurat la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. În clipa de față există un contract încheiat între C.N.S.T. și Institutul de meteorologie și hidrologie de care aparțin, prin care sînt autorizat să-mi definez metoda de diagnostic. Dar contractul nu specifică unitățile în care pot să desfășor experiența. Lucrez pe undă apuc.

— Metoda a fost brevetată în cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci?

— Lucrarea a fost înaintată la O.S.I.M., dar în luna iunie anul acesta am avut surpriza neplăcută să constat că o parte din documentația a lipsit din dosar vreme de două luni și douăzeci de zile.

— Ce-ar fi necesar ca să vă duceți ideile la împlinire?

— Nimic altceva, decît încredere și condițiile unui laborator coresponsuzător.

Nu credem că este atît de greu ca cercetătorul Ion Dinu să se bucure de girul și ocrotirea unui for de specialitate. Și, dată fiind grija pe care statul nostru o are pentru promovarea creației științifice originale, este într-un totu posibil ca tînărul fizician să dispună pentru o vreme de un laborator medical unde ipoteza sa de lucru să fie verificată într-un timp record. Fiecare idee nouă reprezintă o speranță, o virtuală posibilitate de luptă împotriva cancerului, acest teribil flagel al omenirii.

LIVIU TIMBUS ■

N.R. Aflăm cu bucurie în ultimul moment că tînărul fizician Ion Dinu a fost invitat la Ministerul Sănătății, care, pe linia preocupărilor din ultima vreme de a verifica ideile ce pot contribui la îmbogățirea patrimoniului științific, a hotărît ca ipoteza sa de lucru să facă obiectul unor investigații sistematice în cadrul Academiei de Științe Medicale. Sperăm că, de data aceasta, Ion Dinu va beneficia de sprijinul necesar pentru finalizarea practică a metodei sale experimentale privind depistarea precoce a cancerului.

Motorul fără vilbrochen se mișcă!

● Nu însă în aceeași măsură și interesul celor datori să valorifice invenția inginerului timișorean Iosif Roșiu ●

Ce fel de motor? Unul care contrazice tradiția, unul care se lipsește de „inimă” oricărui alt motor, adică de arborele cotit sau vilbrochen, cum i se mai spune, eliminându-l ca pe un apendice inutil, deși toată lumea, chiar și cea avizată, s-a obișnuit ca atunci când pronunță „motor” să subînțeleagă și arborele cotit, acea piesă miraculoasă, la vremea ei, prin care energia termică se transformă în energie rotativă, mișcând ceea ce este de mișcat: autovehicul, avion, elicopter, barcă și așa mai departe.

O întreprindere oarecare?

Nicidecum, deoarece un arbore cotit înseamnă oțel aliat, înseamnă prelucrări savante, înseamnă energie — de tot felul — înglobată, înseamnă greutate în plus, înseamnă... rămânere pe loc, conservatorism, acceptare a ideii că peste nivelul o dată atins nu se mai poate trece. Și toate acestea pentru că motorul, așa cum îl știm, datează de aproape 100 de ani. O sută de ani care înseamnă cu mult mai mult decât un secol, apreciat exclusiv ca timp; care înseamnă, de fapt, dacă omul nu și-ar pune problema găsirii și altor soluții, stagnare.

Vocabularul tehnic ne-a obișnuit cu o expresie repede asimilată, deși și ea ar putea să pară, unora, împrumutată din alt domeniu: **îmbătrânirea sau uzajul moral**. Multe minuni ale secolelor, deceniilor ori chiar ale anilor mai tineri au căzut pradă acestei „uzuri morale”, adăugată celei fizice, mai de mult cunoscută, în afara „croulului” nostru cu vilbrochen. N-aș dori să zugrăvesc un tablou prea sumbru, să provoc intristarea ori abandonul intelectual al cuiva, scriind ceea ce scriu acum, dar doresc, într-adevăr, să încerc a-i pune pe gânduri; și să-i hotărâsc pentru acțiune, pe toți cei care au obligația să nu fie autolumfumiți, pe toți cei care au posibilitatea să dea o mină de ajutor, în planul cercetării ori în cel al proiectării, pentru ca strădania inginerului timișorean Iosif Roșiu, despre care revista noastră a mai scris, să nu se piardă în acel conglomerat de idei pretioase despre care recunoaștem peste mult timp (de obicei atunci când este prea târziu) că au reprezentat o valoare reală, o valoare care să le confere dreptul la viață. Mobilul este cit se poate de simplu: am fost la Timișoara și am văzut funcționând acest motor fără vilbrochen (și fără sprijinitori), am văzut adică cel dintâi motor care transformă energia termică în energie rotativă și m-am bucurat că este realizat de un compatriot. Dar asta ar putea să pară o pură satisfacție personală, vestejită și de lipsa mea de calificare în ale tehnicii, așa încât vă rog să-mi îngăduiți să vă spun că m-am și intristat. Tocmai pentru faptul că eram unul dintre puținii care văzuseră funcționând un astfel de motor. Întregul oraș de pe malurile Begăi știe că undeva, pe una din străzile sale, există acest unic motor, chiar fără să fie pe deplin conștient de ceea ce ar putea să însemne trecerea lui de pe bancul improvizat, pe care este fixat, pe șasiul oricărui mijloc de transport, fără să bănuiască proporțiile surprizei mondiale pe care ar trezi-o producția în România, în serie, a unui astfel de motor! O știu și oamenii simpli, și inginerii, și cadrele superioare ale Politehnicii, și cei patru ingineri care lucrează tot la Timișoara, în cadrul filialei Institutului național pentru motoare termice, o știu și specialiștii de la C.N.S.T., la fel ca și cei de la O.S.I.M.

O știu, într-adevăr, toți cei pe care i-am amintit?

În foarte mică măsură, pentru că, pînă în prezent, foarte puțini s-au deplasat la Timișoara spre a vedea motorul funcționând. O știu totuși din actele ce le-au fost prezentate, dar o știu fără a fi convinși de valențele cu adevărat înnoitoare pe care le susține inventatorul. Dar, nu numai că nu cred în ele, ori nu le întrevăd; ei s-au și pronunțat împotriva noului tip de motor, declarându-l inferior celui clasic (cu vilbrochen), după o motivație asupra căreia voi reveni.

Deocamdată, să vă descriu cum arată acest discutat și respins motor, imaginat și realizat de inginerul Iosif Roșiu. Va fi un drum cu surprize...

Prima (uriasă): el nu se află nici într-unul din atelierele Institutului politehnic, nici într-o întreprindere cu un profil industrial înrudit cu tehnica motoarelor, nici la sediul filialei I.N.M.T. ci la... „Spumolim”, unitate industrială binecunoscută pentru produsele sale care se realizează pe căile chimiei, fiind destinate, în mare majoritate, industriei bunurilor de larg consum.

Cum se explică această situație, tovarășe director Nicolae Marcu?

— L-am cunoscut pe inginerul Roșiu cu ani în urmă, locuind în aceeași casă, prilej cu care am aflat și despre cercetările sale. Deci, o coincidență. Era prin 1968. Am văzut diapozitivele planurilor sale, filme și tot materialul documentar, legat de motorul fără vilbrochen. Eu sunt tot inginer, dar chimist. Cu toate acestea, în activitatea mea profesională vin în

contact și cu specialiștii din alte domenii. Pot spune chiar că mă consider un tehnician îndeajuns de informat, fără a fi un specialist, capabil să apreciez o argumentare teoretică și una practică. În acei ani, inginerul Roșiu se găsea în faza cristalizării teoretice, adică a găsirii avantajelor motorului său, față de altele. Am fost, în cei câțiva ani, martorul muncii sale, martorul bătăliei hirturilor. Ca tânăr, era firesc să fiu și entuziast, dar temperat de importanța problemelor pe care le ridicau căutările tovarășului Roșiu. La 28 de ani am devenit director de întreprindere. Legătura pe care o fac între acest eveniment de viață personală și motorul fără vilbrochen, propus de inginerul Roșiu, mi se pare foarte directă: mie mi s-a acordat încredere în ciuda unei vârste și a unei experiențe crude; de aceea sînt surprins că unii omi cu statele de serviciu ale inginerului Iosif Roșiu nu s-a găsit încă nimeni, pînă acum, care să-l sprijine.

— Ceea ce avem acum în față nu reprezintă un prototip?

— Nici pe departe. Uitați-vă la el, la piesele care-l compun, cele care se văd, la șuruburi, la „suportul” pe care este montat. Se recunoaște, foarte ușor, o jantă de la o autotură, dezafectată, un delco de la un „Molotov” vechi, carburatorul de la o motocicletă „Mobra”, un electromotor care nici măcar de autoturism nu este, și așa mai departe. Ce vreau să subliniez? Că inginerul Roșiu și-a confecționat „din sărăcie” acest prim motor, care reprezintă, în realitate, cea de-a cincea variantă reușită de el de când studiază tema pe care și-a ales-o singur.

Forța realității

(Urmare din pagina 1)

Dar motorul merge. Forța realității e mai mare decât orice părere despre realitate. În plină epocă de luptă cu risipa, în plin cîmăș al revoluției tehnico-științifice, un motor fără vilbrochen, la care aspiră atîtea industrii ale lumii, așteaptă zădărnice omologarea iar autorul, în vîrstă de 68 de ani, e pur și simplu conștient. Iată avantajele motorului Roșiu:

- 1) e mai ușor cu 15—30% decât motoarele existente (N-ar fi, chiar și acest criteriu suficient?)
- 2) consumă cu 10—15% mai puțin decât motoarele existente (oare asta nu ne-ar interesa?)
- 3) prețul de cost e cu 25—30% mai scăzut
- 4) lipsește anumite sisteme (răcire etc.)
- 5) numărul de repere e mai mic cu 15—20%
- 6) are un mers liniștit, de mașină de cusut, așa zice
- 7) efect giroscopic
- 8) poate fi realizat în toate gamele
- 9) poate fi realizat și în varianta Diesel
- 10) nu cere (atenție!) schimbarea actualilor tehnologii ci doar schimbarea montajului lor

Tovarășul Iosif Roșiu a făcut, pînă acum, ceea ce i-a stat în putință. Și-a procurat, pentru variantele anterioare, unele piese (pistoane, biele, etc. minuscule) apelînd la diversi cunoscuți care au avut bunăvoința să i le ofere. În 1971, construi un alt așa-numit prototip, la dimensiuni reduse. Îl am la mine pe birou, continuă inginerul Nicolae Marcu, mergînd și aducînd motorușul, prevăzută și cu o manivelă. Inventatorul are în buzunar (afirmația se confirmă și pe masă apare și acel exemplar care poate fi finit în palma unei mîini, n.n.) o altă variantă a inceptorului. Nu a ascuns nimeni că s-au rupt bielele, că s-au sfărîmat citeva piese, la pornire. Dar de atunci au trecut cîteva ani și, iată, actualul motor funcționează de la 14 ianuarie 1978, orele 13,07, dată pe care am memorat-o toți. Acum sînt de părere că adevărul susținerilor sale este, pe deplin, demonstrat. La fel cum sînt încredințat că cea de-a 6-a variantă ar apărea cu mult îmbunătățită. Dar mijloacele sale ca și posibilitățile noastre de a-l sprijini s-au epuizat, din păcate. El cunoaște unele neajunsuri ale așa-numitului prototip și le-ar putea elimina, chiar sprijinit și de alți specialiști, pentru că, ceea ce-l interesează nu este succesul personal, ci acela al motorului românesc fără vilbrochen. Încerc să privesc și să apreciez eforturile sale și de pe poziția unui conducător de unitate producătoare, care nu poate rămîne indiferent atunci cînd i se aduce la cunoștință o noutate oarecare și mai cu seamă cînd aceasta are mari perspective, poate chiar revoluționare în tehnică. Prudența nu trebuie să facă loc scepticismului în astfel de situații, iar cuantumul de risc se cere a fi corect echilibrat cu șansele de reușită. Cei care l-au văzut sau l-au cunoscut doar din acte, adică tovarășii Traian Comănescu, de la C.N.S.T., Marieta Udroui, de la I.N.M.T., și Maria Nefir, de la O.S.I.M., și-au manifestat neîncrederea totală în motorul termic rotativ. Parerea mea este că s-au grabit și că n-au vrut să-și complice existența.

Aici se impune o precizare: din cercetarea dosarului ce mi-a stat la dispoziție am aflat că în urmă cu cîteva ani, mai precis în 1971, în urma unei dispoziții a tovarășului Ioan Avram, ministrul construcțiilor de mașini, i s-a acordat inginerului Roșiu suma de lei 250 000, pentru punerea în practică a invenției sale. Dar aceste sume n-au ajuns să fie folosite în scopul care le fusese destinat, din cauze birocratice, nici pînă în prezent!

De ce fără vilbrochen?

La 6 septembrie a.c., O.S.I.M. adresează Consiliului popular al orașului Timișoara, pentru inginerul Iosif Roșiu, o comunicare referitoare la cererea acestuia privind acordarea brevetului de invenție pentru un „Motor termic în 2 timpi cu cilindri rotativi și alimentare cu compresor”.

Din conținutul de 2 pagini dactilografiate nu voi reține decât o afirmație, pe care am mai întîlnit-o și în alte documente, privind același subiect și care aparține Institutului național de motoare termice și care, cred, nu constituie nici un secret, așa cum pare să constituie, în ansamblul său, scrisoarea O.S.I.M. Prin avizul I.N.M.T. datat 11 august a.c. se menționează că, din punct de vedere cinematic, principiul (aplicat de ing. I. Roșiu, n.n.) este corect, adică motorul poate funcționa, însă — la analiza tehnică — el prezintă numai dezavantaje față de motorul clasic (ele sînt enumerate însușind 7 puncte).

1) gabarit redus. La dezavantaje, vorba eulva, unul singur: „E prea nou!”

Am fost și am văzut motorul. El există. Fără dubii, fără iluzii optice. Un vis al tuturor făcătorilor de motoare din lume are întru chipare (deocamdată imperfectă, deocamdată cu puterile mici ale unui om neajutat decât de colegi și de organizația de partid a Timișului), dar are întru chipare, are viață aici lîngă noi.

Cît să mai așteptăm pentru a fi noi autorii grabniciei al tuturor viselor, pe care sîntem capabili să le visăm și să le concretizăm?

Cînd Partidul nostru pune ațita preț, astăzi, pe dezvoltarea gândirii originale și, în același timp, pe realitate, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu cere tuturor gînditorilor să meargă în viață, pentru a-și verifica ideile, ce să mai așteptăm?

Motorul fără vilbrochen EXISTA. Îi trebuie doar semafor deschis pentru a asigura o prioritate mondială de mare eficiență României.

Și, dacă ați ști, ce alte multe idei mai are inginerul Roșiu! Dar unde e locul care să centralizeze și să testeze imediat ideile noi? Prea lungi sînt căile birocratice. Prea lungi și prea costisitoare. Poate într-un vehicul echipat cu motor fără vilbrochen le vom putea străbate cu mai mare grabă, cu mai puține pierderi.

Apreciînd, prin logică, că un principiu (tehnic căci nu despre filozofie vorbim) este corect nu înțelegem de ce la analiza tehnică el apare dezavantajos. Din aceeași documentare, ca și din alta suplimentară, constat, de asemenea, că de 30 de ani, cel puțin, se caută realizarea unui motor fără vilbrochen, pe diferite căi. Deci fără vilbrochen, așa cum l-a gîndit și realizat și Iosif Roșiu. De ce tocmai de acest vilbrochen se leagă cele mai multe căutări, dacă cele citeva decenii nu au fost suficiente pentru a-i dezarma pe oamenii de știință? Și, în definitiv, de ce — dacă motorul clasic, cu vilbrochen, continuă să dețină sufragiile, nu se pune capăt cercetărilor? La întrebare l-am rugat pe conf. dr. ing. Radu Gaiginschi, de la Institutul politehnic din Iași, să ne formuleze o explicație competentă.

Sînt patru considerente importante care justifică aceste căutări. Mai înainte de a le expune, precizez că expresia „fără vilbrochen” s-a generalizat în vocabularul curent, deși nu este prea corectă, întrucît un ax al motorului trebuie să existe, dar nu a fost de complicat și greoi. Cînd pistonul schimbă sensul de mișcare, apar forțe de inerție mari care cresc cu pătratul turății și limitează deci creșterea sau puterea acestuia; micșorează randamentul mecanic al motorului din cauza frecărilor între pistoane și cilindri, care sînt amplificate de oblicitatea bielei; limitează gabaritul în înălțime al motorului; reprezintă un mecanism în plus, cu consecințele economice care decurg. De aceea, motorul actual, deși foarte folosit, nu întru chiparează idealul și poate că un altul, rotativ, cum e cel imaginat de inventatorul din Timișoara, va putea rezolva cu bine neajunsurile celui clasic.

O mină spală pe altă, dar un brevet nu face aceeași operație

Tot prin actele răsofite găsesc și un Brevet de invenție, datat 5 iunie 1967, a-

vînd numărul 49 501 eliberat pe numele Iosif Roșiu, brevet apărut de lege pînă la 5 iunie 1962, deci în pînă vigoare! Prin urmare, aceeași instituție, care în 1967 a găsit brevetabilă invenția inginerului timișorean, refuză peste 11 ani un brevet pentru o „Lucrare evident îmbunătățită. Nevrînd să accepte că prevederea protecției legale prevăzută pînă în 1962 este o simplă formalitate scriptică, întreb cum de este posibil așa ceva? Mai cu seamă cînd autorul vine cu o variantă superioară? În revista „Știință și tehnică”, din 4 aprilie 1968, citesc un articol intitulat: „Un motor rotativ cu calități spectaculoase”, din care rețin precizarea că era similar unui produs intitulat Wankel, după numele inventatorului său. Dintr-o statistică, și ea mai veche, adică din 1970, desprind citeva informații interesante: peste 23 de firme consacrate în producerea de motoare utilizează modelul Wankel. În Japonia s-au executat 490 de prototipuri în vederea găsirii celei mai bune soluții. În S.U.A. peste 2 000! Sute de mii de autoturisme sînt echipate, încă la acea dată, cu astfel de motoare. WV-ul, N.S.U. (tipul „RO”), Ford, Rolce Royce, ca și unele uzine producătoare de motociclete montează asemenea motoare, de tip Wankel, în ciuda marilor investiții necesitate de modificările de tehnologie impuse de noul tip. Din argumentările inginerului Iosif Roșiu rezultă că motorul său nu implică alte tehnologii în afara celor clasice. Cea mai mare surpriză este afirmația sa că el a creat o variantă pe diesel, ceea ce Wankel nu a reușit! Poate că în prezența unui grup de specialiști afirmațiile inventatorului din Timișoara nu ar rezista. Dar, pentru a se ajunge la o asemenea concluzie, nu ar fi obligatoriu ca aceștia să se deplaseze la Timișoara sau să-l invite pe Roșiu la București pentru a purta împreună o discuție edificatoare? Cînd se va întîmpla „minunea”, dacă „minune” poate fi considerată o acțiune elementară și necesară? Ca și în alte cazuri, Iosif Roșiu nu mai este un om la prima tinerețe. El are, cum am mai spus, 67 de ani, vîrstă care ridică, uneori, unele obstacole în calea activităților mai susținute, obositoare, stresante, cum este ducerea la bun sfîrșit a unei invenții căreia autorul i-a închinat, deja, mulți ani, așa încît indicativul urgenței se impune de la sine, pe lîngă cel al interesului industriei și, poate, al întregii noastre economii care ar putea deveni beneficiara unei descoperiri pe ale cărei urme sînt, de ani și ani de zile, angrenați numeroși cercetători din lume. La 22 februarie a.c. s-a încheiat o minută, privind modalitatea introducerii pe făgașul dorit al invenției. Dar punctul 3 al acestui act nu a fost dus la îndeplinire în conformitate cu legea, deoarece avizul nu s-a dat în condițiile art. 25 (Legea 62/1974) în 30 de zile, ci în 120...

Nelămuririle sînt suficiente de numeroase, chiar și în privința caracterului „strict secret” al răspunsului expediat de O.S.I.M. Nu pledez pentru atitudine de gură-cască, dar nu înțeleg de ce cînd se respinge o lucrare, găsită inacceptabilă din toate punctele de vedere, cu excepția principiului care a fost apreciat drept „corect”, deci cînd se decide să nu se admită o invenție, pentru ce faptul mai reprezintă un „secret”? Mă rog, chestie de interpretare...

Pe de altă parte, prevederile scriptice, administrative, chiar bune și frumoase, devin inoperante și trebuie ocolite, astfel ca lucrurile să-și găsească totuși un făgaș firesc. Așa s-a întîmplat cu prilejul reunirii reprezentanților C.N.S.T., O.S.I.M., I.N.M.T. și ai Politehnicii din Timișoara, cînd s-a constatat și s-a hotărît să se găsească „un titular de brevet din localitate” (Timișoara, n.n.), pentru ca autorul să poată accede ușor asistența tehnică necesară, construind un prototip în condiții de tehnicitate adecvată, de preferință întreprinderea „Electrotimis” Timișoara. Dar documentația cerută în această minută nu se referă numai la modificările aduse la prototip (față de propunerea din 1968—1969), astfel încît ceea ce s-a trimis I.N.M.T.-ului, de către O.S.I.M., reprezintă un material incomplet și, oricum, neînsoțit de observațiile autorului, ceea ce explică, într-un fel, sentința Institutului specializat în motoare termice.

Deocamdată, sugestia redacției este aceea a unei reexaminări cit mai urgente și în spirit revoluționar, profund responsabil a propunerii inginerului Iosif Roșiu, cu angrenarea tuturor factorilor de specialitate din Timișoara, București, Iași, Pitești (de aici ni s-a făcut și o promisiune) și din alte orașe, dacă va fi nevoie, în care există fie nuclee de cercetare-proiectare, fie întreprinderi dispuse să realizeze un astfel de motor. Resuscitarea interesului față de invenția primului motor rotativ fără vilbrochen în România apare ca o obligație de conștiință, din partea tuturor specialiștilor, încadrăți sau nu sub o formă oarecare în Institute de cercetare, întreprinderi producătoare de motoare, în învățămîntul superior politehnic date fiind perspectivele, cu adevărat neobișnuite, pe care punerea la punct, sub aspect teoretic și mai tîrziu (dar nu foarte tîrziu!), producerea lui în serie, ar reprezenta-o pentru economia națională, pentru prestigiul științei și tehnicii românești.

EMANUEL VALERIU ■

1918

„Istoria-ntreagă cu lu
Tră

VALEA JIULUI

OAMENI ÎN INIMA NOILOR PEISAJE,
PEISAJE NOI ÎN INIMILE OAMENILOR

Regăsești Valea Jiului, sub tirziul de toamnă, rece și umedă, așteptând fulgii ce se vor naște incredibil de cast din cerul vinat sau din pământul inert. Până atunci, culoarea tabloului e cenușiu-murdară, mai apăsată și mai apăsătoare ca-n alte părți. În fiecare atom al văzduhului s-a insinuat un reflex de nor vinat, ce, suprapus peste cel de zgură, face aerul greu, face priveliștea sufocantă. Se pare, însă, că oamenii cu care ne încrucisăm pe străzi sint mai puțin sensibili ca noi la persecuțiile unui anotimp, ale unui aer, cu care, oricum, sint obișnuiți de cind se știu. Se pare că oamenii Văii Jiului trăiesc prea mult în tumultul clipei, care-i atît de fierbinte, refracție a pământului convulsiv și clocotitor din dedesubturi, pe care calcă, pentru a mai înregistra teluricul anotimpului, negrul lui și răceala lui.

În ce ne privește, înregistrăm, la sediul Comitetului de partid al municipiului Petroșani, niște cifre, sfîrșitul de an — acest moment de sinteză și de bilanț — înfățișîndu-ni-se, prin ele, sub o lumină care încercuie un altfel de peisaj și, implicit, o altfel de stare de spirit decît aceea pe care-o încearcă vizitatorul, înțepat în obraji și în suflet de țepi de nori și de țepi de zgură.

Anul acesta, puterea industrială a Văii Jiului, reflectată în producția ei industrială, trece de 3 miliarde lei, este, deci, spun statisticile, de 2,1 ori mai înaltă ca în 1960. Producția de cărbune depășește de mai bine de 2 ori nivelul anului 1960, de aproape 4 ori pe cel al anului 1950. Ritmul de creștere a puterii industriale, înscris cerințelor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională din decembrie anul trecut, înseamnă, lingă sporurile producției, un amplitud și complex program de investiții, cel mai bogat din întreaga istorie a ținutului, depășind 7 miliarde lei, depășind tot ce s-a construit în două cincinale anterioare (1966—1970 și 1971—1975) puse cap la cap. Se observă, mai mult ca oricind, în acest cincinal, se observă, mai mult ca oricind, în acest an, frecvența cu care, în imaginea Văii Jiului, intervin motivele noului și, printre ele, înfăptuirile dedicate omului, muncii lui, vieții lui. Cronica lor, deocamdată, e fragmentară, aparent discontinuă, ea e încă în lucru, colo s-a înălțat un modern spital, arhitectură luminoasă, solară, edificiu-lemblemă a noului, echipat cu cea mai modernă tehnică, dincolo, în halele uzinei electrice a Paroseniilor, sub pete de tuș înghețate pe frontispiciul zidurilor, se lucrează intens la modernizarea unor turbine de 50 de megawați, pentru termoficarea ținutului, pentru restrîngerea poluării aerului. Se detașează, ca un capitol fundamental al acestei cronici, eforturile, făcute cu mari investiții, pentru lărgirea mecanizării, pentru sporirea gradului de protecție și securitate a muncii în subteran. Se detașează, ca un alt important capitol, dedus din același context istoric, substanțialele creșteri de retribuții (de care minerii au beneficiat printre primii în țară), mesele gratuite acordate la intrarea în mină, construcțiile de locuințe (1 228 de apartamente, în acest an), ritmîndu-și liniile într-o inedită armonie edilitară, dezvoltarea bazei materiale a comerțului și prestărilor de servicii, a sănătății, învățămîntului, culturii, sportului. Orașele Văii Jiului se orînduiesc, tot mai vădit, pe machetele noului, cu centuri succesive de blocuri și spații verzi, flancînd sau flancate de cite un monument. Monumentul poate fi o nouă casă de cultură, un nou cinematograful, un nou spital, poate fi noua Fabrică de confecții din Petroșani, inaugurată nu demult, lingă care prevederile cincinalului înscriu alte industrii, aprobate suplimentar (o întreprindere de produse electrotehnice, la Petroșani, o Fabrică de mobilă, la Petrița, o Fabrică de confecții, la Vulcan, o instalație pentru fire celulozice tip mătase și o țesătorie de mătase, la Lupeni), care vor oferi nu mai puțin de 6 000 de noi locuri de muncă pentru soțiile și fiicele minerilor. Sint citeva dintre datele care, transcrise în piatră, adică lăsînd piatră să se constituie singură în cadrul arhitectonic al zilei de azi a Văii Jiului, înseamnă mai mult decît un cadru, înseamnă o temelie, temelie noii civilizații a capitalei cărbunelui, temelie cu atît mai elocventă, cu cit

ea este ceea ce este, adică o temelie de cifre, de ziduri, de certitudini, adică ceva ce nu cunoaște nici flexibilitatea cuvîntului (nu lesne acreditabil aici, în teritoriul faptei concrete, al muncii aspre), nici fluctuațiile sau capriciile anotimpului, ale conjuncturilor. După vizitele în Valea Jiului ale secretarului general al partidului, din inițiativa și sub conducerea căruia a fost conceput și transpus neîntîrziat în practică un amplu program de dezvoltare economică și socială a ținutului, se pot măsura, în peisaj și în viața oamenilor, niște împliniri de o unică anvergură, de o unică forță.

Datele și cifrele de mai sus se constituie într-un impresionant document al devenirii ținutului într-o perioadă istorică scurtă, dar ele, aceste date și cifre, încă nu ne spun totul. În măsura în care rămîne, în care se încorporează istoriei, un document e neperisabil, în primă și ultimă instanță, ca document uman, ca documentul unor existențe, ca document al zilelor și nopților unor oameni.

În nopțile Văii Jiului (existența acestei

telui nu se putea descleșta. Cînd să bați găuri cu ciocanul, cînd să pui dinamita, ce rost avea să mai omori, să mai strîvești încă o dată mortul, sfîrtecîndu-l și cu ajutorul exploziei? În asemenea condiții de lucru, marfa, cărbunele adică, revenea cu atît mai ieftin cu cît costa mai puțin. Cît costa un om? Cît costa el, acum? Tot ceea ce, în anii din urmă, s-a petrecut în subteranele Văii Jiului, de la măsurile de protecție și securitate a muncii la eforturile mecanizării, de la neon la aer condiționat, de la galerii-bulevarde la abataje-bolți de palate (comparația îi aparține lui Gheorghe Dascălu), spune destul. Peste toate, crede bătrînul miner, se impune, ca pisc al noii civilizații a muncii, mecanizarea, adică transformarea minerului, din etalon național al trudei, în etalon al inteligenței tehnice, comandînd la pupitrul noului.

La întreprinderea minieră Dilja, Sectorul II, prima parte a anului n-a fost, ni se spune, prea însoțită, producția a înregistrat niște „minusuri”, revirimentul s-a produs abia în august, adică în pragul noros al toamnei, cînd, de la 371 de tone extrase la începutul lunii, s-a ajuns la peste 500, consemnîndu-se în același timp,

de 18 ani, ceva peste medie e Viorel, fratele șefului de brigadă, ceva sub medie este șeful, Ionel, care are doar 23 de ani și care, pînă acum vreo cinci, încă nu știa ce e mina, lucra la suprafață, la atelierul mecanic. Dar ei, acești tineri, posesori nu numai de cunoștințe, dar și beneficiari ai tehnicii, ai unor condiții tehnice pe care generația lui Gheorghe Dascălu nu le-a visat, sint, la ceasul de față, ațitori ai unor succese, taxate ades drept recorduri, ce le dau (crede Ionel) prezumția, dacă nu siguranța, autorizată de fapt de toți cei din jur, că, dacă s-ar mai „coace” puțin, ar putea chema la întrecere toate brigăzile din Valea Jiului.

Cine coboară, astăzi, în subteranele capitalei cărbunelui românesc, cuprinse de febra, care se simte atît de intens aici, a tirziului toamnei, adică a apropierii bilanțului de sfîrșit de an, se întîlnește cu nu puțini autori de victorii, tineri sau vîrstnici, români, maghiari sau germani, oameni care, răspunzînd prețurii și griji emanînd de la forurile supreme ale acestei țări, răspund, în același timp, nevoii lor intime de victorii, de escaladare a tuturor treptelor împlinirilor. Nevoie care înseamnă mai mult decît ambiția unui steag de fruntaș (ambii, desigur, foarte vie, foarte disputată, avînd aici o lungă și pasionantă tradiție), nevoie ce se confundă, de fapt, ca rezultat al unei conștiințe, al unei înțelegeri superioare, cu nevoile țării, ale prezentului și viitorului ei. Pe filele de calendar ale toamnei se înscriu, astfel, victorii după victorii, încolonate viguros, încolonînd mereu alte și alte nume. La Urziceni, în prag de noiembrie, brigada lui Traian Pop, alcătuită din 25 de mineri, și-a încheiat planul anual, dînd, în plus, 8 680 de tone de cărbune peste sarcinile primilor trei ani ai cincinalului. La Petrița, brigada lui Francisc Kovacs și-a îndeplinit planul pe 73 încă din zilele începutului de octombrie. Tot aici, o brigadă, precum aceea condusă de Eugen Voicu (și ea „absolventă” cu două luni mai devreme a examenului planului anual) a extras, de la începutul cincinalului, peste prevederi, 45 000 tone de cărbune. La Paroseni, de la debutul cincinalului, cărbunele peste plan extras de brigada lui Francisc Fazakas atinge 75 000 tone. Tot aici, în palmaresul brigăzii lui Alexandru Laslo, din sectorul de investiții, intră, în primele 33 de luni ale cincinalului, 33 de luni de depășiri ale planului, nici o absență nemotivată, nici un metru liniar rebutat, 368 ml peste sarcini, 48 240 mc excavații suplimentare. E o întrecere de o calitate nouă, în care, pe lingă efortul mușchilor, un cuvînt decisiv îl spun tehnica și capacitatea tehnică, și nu în ultimul rînd, o sporire a exigenței în materie de cunoaștere, care face întoarcerea oricărui lacună de informație privind noutățile mineritului. O sporire a exigenței ce face, cu alte cuvinte, ca minerul, acest om cu ascuțitul a tot felul de probleme ale muncii, deloc ușoare, înfîpt în epidermă, în mușchi, în os, în materia cenușie, să fie receptiv și deschis la nou, la învățătură, la emancipare profesională. Programul de mecanizare a mineritului, elaborat, din indicația secretarului general al partidului, ca o direcție strategică unitară, prevede, ca o componentă esențială, pe lingă introducerea noii tehnici, o adecvată stăpînire a acesteia. O vastă acțiune de calificare, cuprinzînd toate minele Văii Jiului, cuprinzîndu-i pe toți muncitorii direct productivi din abataje cu complexe mecanizate, ridică, azi, în prim-plan, ca figură centrală a locului, așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu, „nu numai un miner specialist, ci și un miner tehnician”, un profesionist de o calitate sau o plămădă nouă, capabil să apese, competent și eficient, pe toate clapetele unui meșteșug complex, în continuă modernizare.

În Valea Jiului, capitala cărbunelui, se schimbă, mai mult ca oricînd, peisajul, se schimbă, mai mult ca oricînd, și oamenii. Oameni noi, în inima unui nou peisaj. Peisaje noi, în inima unor oameni noi...

I. OLTEANU

Blocuri noi, la Vulcan

văi a cărbunelui fiind, cum se știe, mai mult o noapte, noaptea clocotitoare, dramatică a întimplărilor de sub pămînt, acea noapte fierbinte, acel întuneric fertil, ca și întuneric amniotic din care se naște viața), e în plină desfășurare, la ora de față, un proces care, asemenea unei chimii subtile, precipitează parcă aerul, îl face mai pur, mai luminos, precipitează parcă mișcările oamenilor, le face mai vii, mai febrile, mai degajate în același timp, mai dezinvolve, mai limpezi, mai cumpănite. E un proces ce te catapultează, parcă, dintr-o dată, mai presus decît dedesubtul, transportîndu-te, printr-un schimb fulgător de planuri, cerul sub tine, sub pămînt. Siruri întregi de abataje îți par, la ora de față, ca niște mari turboreactoare în plin montaj, strălucînd de lumină, care acum-acum vor decola, huruînd, către stratosferă. În tot mai multe din minele Văii Jiului au pătruns, în ultimul timp, mari și moderne utilaje, veritabili coloși, vaste complexe ale mecanizării, care fac munca mai spornică, deci câștigul mai mare, care fac efortul mai limpede, mai ușor, deci împlinirile omului mai înalte, mai vădite pe toate planurile.

Cînd, nu demult, s-a despărțit de mină, retrăgîndu-se la viața de pensionar, adică între zidurile inconjurate de arbori bătrîni ale unei case de pe strada Kogălniceanu, din centrul Lupeniilor, Gheorghe Dascălu, vechi miner-artificier, le-a vorbit tinerilor ortaci, în seara sîrbătorească pe care aceștia i-au dedicat-o, despre o vreme pe care el, Gheorghe Dascălu, a trăit-o, și încă din plin, deși o astfel de vreme pare a ține de cea a strămoșilor. Despre vremea cînd trudea în abataje înguste, în care intra ca sub pat, urmărînd cărbunele în tîrș pe burtă, smulgînd bulgării cu ciocanul și aruncîndu-i de lingă el cu palma. Despre o vreme cînd accidentele se întimplau în toată clipa, cînd, prins în falca muntelui, ca o nucă, omul pieria nu mai mult de o clipă, rămînîndu-i uncori afară bocancii, alteori nimic. Falca mun-

o productivitate a muncii superioară celei planificate. Grație, în bună măsură, și acestui reviriment întimplat în Sectorul II, mina Dilja, de la un minus de 2 047 tone, cit avea la 19 august, a sărit, după nici zece zile, adică la 28 ale lunii, la un plus de 276 de tone. Faptul, ne spune tînărul șef al sectorului, ing. Virgil Ionescu, se datorează înainte de toate mecanizării, se datorează celor două combine de abataj (două în perioada la care ne referim, urmate de o a treia), se datorează noilor tehnologii (așa-numitului „tavan de rezistență”, în plină extindere la toate abatajele de mare productivitate ale sectorului). Se datorează, desigur, și muncii oamenilor, eroismului lor, faptului, de pildă, că, într-o zi a acelei luni de cumpănă, întimplător chiar Ziua minerului, adică ziua de 6 august, o formație de 12 inși, muncitori de elită, mobilizați din întreaga mină, sub comanda maistrului Iosif Birlea, au trudit, în adinc, multe ceasuri, chiar foarte multe, adică mai bine de trei schimburi la rînd. Au trudit într-un abataj care, trecînd peste o galerie transversală, se afla într-o situație grea, cerînd o neslăbită prezență a omului, a eroismului și priceperii lui, inclusiv a mijloacelor tehnice cele mai redutabile. Oamenii au muncit, deci, eroic, sub semnul urgenței, într-o cursă contracronometru cu muntele, cu mișcările lui secrete, pînă cînd orice primejdie de suprare a fost izgonită. Dar un astfel de eroism, sprijinit pe tehnica cea mai nouă, are altfel de date decît cel de ieri, cel al trînteii omului singur, neîarmat sau cu arme rudimentare, împotriva muntelui, chiar dacă pasiunea, dăruirea, inversarea, neoboseala omului de acum ar, trebuie să ardă la cea mai înaltă temperatură.

În același sector al minei Dilja, alături de cadrele de elită, de veterani și asii profesiei, i-am întîlnit pe membrii brigăzii de tineret comandate de Ionel Ciuntu. Sint 14 tineri în această brigadă, cel mai bătrîn e Teodor Mătras, care are 31 de ani, cel mai tînăr e Stoica,

te și jertfe, ește-n Unirea de azi"

**Români, maghiari, germani, în armonia
cu valoare de simbol a unei livezi din Mureș**

Mai sus de Reghin, cale de încă vreo cincisprezece kilometri spre nord, printre zăburile domoale care se vălănesc și se lanț către Bistrița, se află Batoș, comună mureșeană întinsă și bogată, cu case sănătoase și mari, despre a cărei umă s-a auzit până departe în țară și iar dincolo de marginile ei. Vasile Belei, ginerul șef al I.A.S.-ului, nu are nici îndoială că Batoșul a devenit atât de inoscut, de un număr bun de ani încoace, datorită livezilor sale ce se întind pe mai bine de o mie de hectare. Această tindere, mai adăugând interlocutorul nostru, înseamnă că un necaz cum a fost anul de grindină de anul trecut poate să afecteze doar parțial recoltele și oricât ar fi anul de potrivnic rămân încă sute de tone de pomi încărcați de roade. Dealtfel, ai afirmă inginerul șef al I.A.S.-ului, totul se mîndrește tocmai cu o anumită continuitate a producției.

— Știu că în județul Mureș vă numărați printre primii. Totuși, mai adinecari, vă vorbești despre norul acela de grindină, păreați de-a dreptul tulburat. Cum vă împacă riscul de-a pierde într-un minut munca de-un an cu continuitatea de care aminteați?

— Atunci am pierdut doar o parte, nu totul. Dar nici n-aș vrea să rămîneți cu impresia că doar întinderea livezii este ceea ce ne dă nouă siguranță în fiecare an. Vedeti, până la urmă tot oamenii...

Sigur că oamenii. Printre ei, el însuși, inginerul șef, de la care aflăm că, de opt, ultimii trei ani n-au fost dintre cei mai prielnici și totuși producțiile la Batoș au scăzut sub 20.000 kilograme de fructe pe la hectar. În 1976, a fost îngheț. Anul trecut, grindină. Anul acesta tot vremea îngrozitoare și umedă iar în vremea polezării, ploaie nesfârșită. Rău dacă cerul e norat și plouă, și rău dacă e soare. Oare după îngheț, spune inginerul șef, o adevărată calamitate. Zilele cînd punea să se împlină acest necaz la Batoș și nu s-a întâmplat — erau prin aprilie. Pomi abia înfloriseră. Pe dealurile în preajmă și pe cele dinspre satele așezate, Uila, Dedrat, Gorenii, se înșepzise pămîntul de gîneșia infinită a florilor dalbe de măr. Sufletele parcă se înfrăgeziseră, oamenii trăiau un basm și copilăria copiilor Batoșului aduna frumusețea și curajul de viață. Cînd s-a lăsat înghețul, poezia albă a miliardelor de flori rămase aceeași. Dar oamenii n-au mai răstăit într-un basm fără griji. Pentru ei a început o muncă despre care două cuvinte sînt probabil, mai potrivite: uriașă și migăloasă. Uriașă pentru că trebuiau sal-

vate o mie de hectare. Migăloasă pentru că pe fiecare dintre aceste hectare, din zeci de locuri, trebuiau să pornească trimbele de fum care să acopere pomii într-o piclă protectoare. Fîndcă vremea era senină, iar soarele, la prima oră a dimineții, putea să prefacă florile înghețate într-o pulbere albă și măruntă. Cum s-a văzut, însă, florile acelea au ajuns să rodească, peste vară, și să fie acum, toamna, merle frumoase care fac faima Batoșului. Și nu numai în privința „producției la hectar”. Inginerul Tiberiu Sbircea, directorul I.A.S.-ului, ne explică:

— E desigur important să realizăm o producție stabilă, constantă, să realizăm planurile și chiar să le depășim. Dar tot atât de important este ca merlele de Batoș să fie, calitativ, bune. La urma urmei, pe oameni nu-i interesează dacă la noi a fost îngheț, a plouat sau a fost furtună în timpul polenizării. Asta, ca să zic așa, e treaba noastră. De aceea sîntem aici, cu meseriile pe care le avem, tocmai pentru a le da oamenilor fructe, nu explicații. Este vorba, dacă vreți, despre producția netă a întreprinderii noastre. Fără să ținem seama de cele două cules, avem o mare satisfacție că am trecut anul cu bine și că, de exemplu, prietenul nostru Virgil Săvișcă, șeful serviciului aprovizionare-desfacere, nu-și mai vede capul de treburi, că trebuie să organizeze transporturile și expedițiile. Pînă acum, numai la export, am dat peste 300 de tone de mere.

La ferma Uila, ajunge să aruncăm o privire pe muntii de mere strînși în depozite pentru a înțelege că munca de sortare a fructelor este, aici, aproape o formalitate.

— Or, poate, încercăm noi, merlele mai mici nici n-au mai fost culese?

— Ba le-am cules chiar pe toate, ne asigură inginerul Tiberiu Sbircea, și din fclul cum rosteste cuvintele, liniștit și mîndru, simt că munca și grijele lui de peste an încearcă să-și aibă astfel o răsplătă și-o mulțumire. Le-am cules, e adevărat, adăugă el, cu copiii. Cu elevii de la Liceul pedagogic și Liceul de chimie din Tirgu Mureș și cu cei de la Școala generală din sat. Știți, dealtfel recoltatul este singura muncă unde oamenii noștri nu pot face față. Avem, cu totul, 360 de muncitori-mecanizatori. Asta înseamnă, vă închipuiți, că fiecare cunoaște mai multe meserii, printre care, obligatoriu, horticultura. Și toți sînt localnici. N-avem nici măcar un singur navetist. Nu fac excepție, bineînțeles, nici cadrele de conducere. I.A.S.-ul are apartamente pentru toți specialiștii celor cinci ferme.

s-au putut uni într-un singur stat. Îndoita alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, prin care s-a înfăptuit mult dorita unire, a fost o izbîndă a maselor populare, ca făcînd ca să bată în retragere toți potrivnicii Unirii.

Prin elanul și sacrificiul aceluiași mase s-a cucerit apoi în 1877 independența națională, la luptele de la Plevna participînd totodată, sute de voluntari din toate provinciile românești.

În Transilvania acțiunile de eliberare și unitate s-au bazat de asemenea pe însuflețirea și jertfa maselor populare, ele fiind cele care au dat amploarea și importanța cunoscută adunării de pe Cîmpia Libertății și apoi luptelor din Munții Apuseni conduse de Avram Iancu.

Momentul înfăptuirii l-a adus anul 1913 cînd, odată cu prăbușirea militară a Austro-Ungariei, locuitorii și stăpînii de drept ai Transilvaniei și-au luat soarta în propriile lor mîini și au convocat Adunarea de la Alba Iulia, vechea capitală a lui Mihai Viteazul, care avea să decreteze deplina și definitivă unitate națională românească. Au fost atunci de față mii de țărani, muncitori și intelectuali din toate părțile Ardealului, Banatului, Crișanei, Sătmăruului, Maramureșului, cari, proclamînd unirea, au înfăptuit vechiul deciderat al părinților și strămoșilor lor de la 1848: **Noi vrem să ne unim cu Țara.**

Adunarea de la Alba Iulia din 1918, prin masivitatea ei populară și prin importanța hotărîrilor ei, face parte integrantă din rîndul marilor adunări istorice populare de la Blaj, de la Islaz, de pe Cîmpul Filaretului, de la Lugoj din 1848, prin care cele mai înaintate forte ale poporului român s-au ridicat împotriva cătușelor și servituzilor feudale, și totodată împotriva oprimării naționale seculare, masele fiind mereu pe creasta valului.

Vorbînd despre actul de la Alba Iulia la recenta plenară a Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste — care a lansat o vibrantă chemare pentru aniversarea celor 60 de ani de la marea Unire

La sediul fermei Uila, acolo unde Far Frusina, gestionara cantinei, a avut grijă pînă de curînd ca o mamă bună de copii veniți pentru a ajuta la recoltat, se află acum numai muncitorii I.A.S.-ului. E ora prinzului și ei au început să coboare, în grupuri, de pe dealurile din jur. Iși lasă, la intrare, căciulile, hainele groase, își șterg de pămînt, pe-ndelete, cizmele și intră în sala de mese. Li s-a pregătit ciorbă de perișoare și friptură de porc cu cartofi prăjiți. Masa costă 7 lei. Cineva mai cere puțină piine, altcineva vrea să schimbe o furculiță ori roagă să i se mai aducă o cană cu apă. Se vorbește în română, în maghiară, în germană. De multe ori, la mijlocul frazei, se schimbă și limba în care omul vorbește. Poate că așa-i vine lui mai bine la îndemînă. Dar ceilalți din jur, toți, îl înțeleg. Notăm că ei se numesc: Iacob Furdul, Croner Gheorghe, Szeke Alexandru, Lostun Vasile, Haja Gheorghe, Zetes Ioan. Mai încolo, alt grup: Petru Ardeleanu, Fustos Carol, Szekey Francisc, Grameld Ioan, Erös Ștefan. Doar cițiva dintre cei 360 de care ne vorbea directorul Tiberiu Sbircea. Zilele acestea, ni se spune, ei lucrează la plantarea a încă o sută de hectare de pomi.

Doar mai tîrziu aflăm, urcînd cu ei pe dealurile din preajma fermei Uila, că pe cele o sută de hectare vor face totodată 33 de kilometri de drenaje la 80 de centimetri. Încă un lucru pe care, iată, uitaseră să-l spună, sau nu socotiseră de cuviință să vorbească despre el, crezîndu-l lipsit de importanță pentru cel venit pe-aici o zi. Tot astfel, înțelegem, în spațiile producției bune și de calitate din acest an, și din alții, stă buna stăpînire a științei horticulturii, lipsa de preget, munca de dimineață pînă seara, în ciuda faptului că 90 la sută dintre lucrările I.A.S.-ului sînt mecanizate. Și mai spunea primarul Zaharia Harșan:

— Români spun *măr*. Maghiarii spun *almo*. Germanii spun *appel*. Dar munca e una, și munca-i unește pe toți, în faptă. Păi dumneavoastră știți cum (în oamenii ăștia în palmă o mie de hectare de livadă? Cum ține ceasornicarul, un ceas. Am citit și eu, ca fiecare, cărți de istorie și știu multe despre marea act al istoriei acestei țări pe care l-a semnat, la 1 decembrie 1918, voința multîmilor doritoare de libertate. Iar noi, aici, sîntem chiar fiii mării Uniri și gîndurile noastre vin, cum vine fructul după floare, din gîndul Unirii. Uneori trec prin sat și vorbesc cu oamenii, și le văd copiii, și le văd casele și zic așa, în sinea mea: măi Zaharie, uite, comuna asta în care ești tu primar seamănă chiar cu țara, că oamenii trăiesc și muncesc laolaltă în bună și neîntinată frăție și le e gîndul frumos și limpede. Și trec prin sat și zic: uite, chiar asta e Unirea, ceea ce vezi și auzi tu acum, aici la Batoș.

DUMITRU ELIADE ■

— tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat următoarele: „Acest eveniment epocal din istoria poporului român a deschis noi perspective atît dezvoltării forțelor de producție, științei și culturii, cit și afirmării poporului nostru, a aspirațiilor sale de progres, a voinței sale de pace, a hotărîrii de a-și făuri o viață demnă, liberă, de a trăi în prietenie și colaborare cu vecinii săi, cu toate popoarele lumii...” „Fără îndoială — a adăugat tovarășul Nicolae Ceaușescu — că actul Unirii n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a împlinit toate așteptările maselor largi care luptau pentru noi condiții de viață, pentru relații egale între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate”.

Acestea, prin lupta continuă a maselor populare sub conducerea P.C.R., aveau să se înfăptuiască în anul otînduirii socialiste, care a creat în mod revoluționar alte tipare de viață, de muncă și de cultură pentru toți fiii patriei. Avem privilegiul de a fi nu numai martorii, ci făptuitorii inșiși ai României moderne, la înălțimea aspirațiilor seculare ale poporului nostru. Sub conducerea comunistilor, toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, sînt angrenați astăzi în uriașul efort de înfăptuire a politicii partidului de construire a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste răspunde sentimentelor tuturor fiilor României socialiste, indemnîndu-ne „să facem totul pentru a realiza saltul de la acumulările cantitative la o calitate nouă, să valorificăm superior toate rezervele naționale, să aplicăm pe o scară cit mai largă cuceririle științei înaintate făcînd din actualul cincinal, cincinalul afirmării plene a revoluției tehnico-științifice”.

1 Decembrie 1978 este astfel nu numai un bilanț istoric al realizărilor ultimilor 60 de ani, ci totodată un angajament impetuos al tuturor fiilor țării pentru noi eforturi, pentru noi victorii.

1978

Gîndind la Unire

Gîndind la Unire, imaginea care-mi stăruie-n față, cu întreaga ei bogăție de semnificații, este aceea a drumului pe care cel ce avea să devină marele Eminescu îl făcea din nordul Moldovei peste Carpați, pînă-n centrul Transilvaniei, la Blaj, unde avea să aducă închinarea inimii sale ideii de comuniune — prin origini, prin limbă, datini și aspirații — a românilor de pretutindeni.

Numeroase sînt, desigur, imaginile pe care istoria ni le oferă ca argument al dragostei celor ce s-au născut în acest spațiu, pentru țara lor; nici una însă dintre formulele mai vechi ale acestui devotament n-are parcă în noi o rezonanță atît de adîncă precum patetica rostire a lui Eminescu, foarte tinăr, pe virful colinei de lingă Blaj. „Te salut din inimă, Româ mică!”, strigase el într-o stare de nestăvilită emoție, la întîlnirea cu locurile care vibră de amintirea unor mari mișcări revoluționare.

De ce-mi vin primele în minte aceste imagini, acum cînd gîndul ne stăruie la sărbătoarea Unirii?

Fiindcă Eminescu nu era, atunci cînd ajungea la Blaj, decît un copil ce venea dintr-o obișnuită casă de căminar moldovean, un simplu elev ce ieșea din banca unei școli, la catedra căreia se stînesea trudind un mare dar foarte modest profesor. El, Eminescu, nu era omul cu funcții, nici bogătașul interesat, ambii pasibili de acuzația unor intenții politice sau economice prin unirea Transilvaniei cu România; el era imaginea însăși — mai pură ca oricare — a ceea ce se visa în fiecare casă, fie ea din Moldova, Muntenia, Banat sau Ardeal: adunarea fraților laolaltă, într-o patrie independentă și suverană.

Gîndind la aceste imagini, gîndim deci la acel adevăr, demonstrat prin însăși ființa și gîndirea lui Eminescu, cel care înțelesese de foarte timpuriu că Unirea tuturor provinciilor românești nu era semnul unei ambiții trecătoare, indiferent de unde și cui i-ar fi aparținut impulsul, ci nevoia adîncă a unui neam, care era unul, și care dorea, în mod firesc, să viețuiască nedespărțit.

În acest curent lăuntric, ce stăpînea o țară, deși neconstituită încă în forma ei rotundă, de azi, stă explicația profundă a vitejiei lui Mihai, cel încoronat la Alba, a alegerii ca domn a lui Cuza, a hotărîrii — de acum șazeci de ani — a transilvănenilor „de a fi una cu țara mamă...”

Gîndind la Unire, gîndim deci la această imensă forță pe care veacurile n-au putut-o stăvili și care a devenit astăzi mai puternică decît oricînd, fiind incununată, sub sceptrul domniei însăși a poporului, prin împlinirea a tot ceea ce altădată răminea mărgeț doar în visarea la vremuri mai bune.

Gîndind la Unire, gîndim firesc la ceea ce au fost cu adevărat moșii și strămoșii noștri, coborîtorii din daci și din romani.

Gîndind la Unire, gîndim la libertatea care e libertate; la unitatea care e unitate; la egalitatea — egalitate; la drepturile — drepturi; la binele — bine; la casa — casă; la patria — patrie.

Gîndind la Unire, gîndim deci la aceste mari adevăruri, care născ din fîntina trecutului, dar care și-au găsit vadul cel drept în anii prezentului socialist și care rămîn aceleași — cum ar fi spus generațiile înaintașe — pentru toată viitorimea...

EUGEN FLORESCU ■

O necesitate istorică, o înfăptuire istorică

(Urmare din pagina 1)

Ilvania, Moldova și Țara Românească fiind mădularele aceluiași organism, arti organice ale aceleiași constelații. Fără a fi proclamată ca atare, ele constituiau totuși o adevărată confederație care apăra pe toate trei. În momentele cele mai grele ale existenței lor și ale luptelor urtate cu atîția invadatori, Tirgoviștea și Ucea s-au sprijinit pe Alba Iulia, iar ceasta pe capitalele transcarpatine, numai unitatea putîndu-le asigura tuturor arti de izbîndă și de independență.

Tiparîțele de la Tirgoviște, de la Rm. Ilcea sau de la Buzău, de la București au de la Iași, au lucrat tot timpul și pentru românii din Transilvania, iar tiparîțele transilvănene de la Brașov, Sibiu, Alba Iulia, Blaj și-au îndreptat în otdeauna tiparîturile și înspre Țara Românească și Moldova.

Cînd împrejurările externe, așa de vi- rege timp de veacuri, au putut fi înfrînte, așa cum s-a întâmplat în epoca lui Mihai Viteazul, cele trei principate românești s-au unit în mod firesc sub un singur sceptru, reinviind vechea Dacie a lui Șurebista și a lui Decebal.

Deși această unire nu a putut dura, ea a rămas totuși nebiruită în toate conștiințele românești.

La 1848 ea a fost afirmată atît de către moldovenii și muntenii cit și de către transilvănenii, cari, pe Cîmpia Libertății de la Blaj, au strigat din mii de piepturi: **Noi vrem să ne unim cu Țara.**

Cu toate că marile imperii vecine s-au opus din răspuțeri unirii românilor, totuși a 1859, luptînd împotriva tuturor dificultăților și intrigilor diplomatice, Moldova și Țara Românească, bazîndu-se pe marea înflăcărare și energie a maselor populare,

Ce fac bacalaureații care n-au devenit studenți?

**Mai mulți factori și o acțiune comună:
fiecărui tânăr un loc de muncă potrivit
pregătirii și aptitudinilor**

În acest an, la Facultatea de electro-tehnică din Cluj-Napoca, s-a intrat numai și numai cu nota 10. Aceeași situație, cu doar câteva zecimi, dacă nu chiar sutimi, sub nota maximă, și la alte facultăți. Cu alte cuvinte, pentru dobândirea mult râvnitului titlu de „boboc”, s-a dat o luptă acerbă. Au câștigat, bineînțeles, cei mai buni. Adică, dintr-un total de peste 80.000 de absolvenți de licee din toată țara, doar 25.000 se pot numi studenți ai anului întâi. În această cifră se includ și candidații care s-au prezentat pentru a doua sau a treia oară la concurs, de unde tragem concluzia că din absolvenții acestui an au intrat pe porțile facultăților mai puțin de o treime. La timpul potrivit, ciștigătorilor, pe care îi așteaptă o muncă intensă, mai grea decât însăși reușita, le-au fost adresate felicitările cuvenite. Dar oare au fost uitați cei care s-au întors din bătaie cu zimbetul amar al înfringerii? Și oare este vorba de adevărat de o înfringere? Se subînțelege că nu, pentru că niciodată victoria nu se câștigă printr-o singură bătaie. Cu condiția ca bătaia aceea să nu fie, firește, ultima. Or, absolvenții tuturor liceelor din acest an, de anul trecut, sau de acum doi ani, mai au de purtat încă multe, foarte multe bătaii, nu numai în legătură cu reușita lor la facultate... Bătălia cea mare și permanentă, indiferent de situație, este confruntarea cu ei înșiși, acordul pe care îl stabilesc între dorința și necesitatea de a fi utili societății.

Acestea sînt doar câteva din gîndurile — dacă nu e prea pretențios spus — pe care le-am schimbat, la Brașov, cu Nicolae Feticu, prim-secretar al Comitetului municipal al U.T.C. Am mai notat, din partea interlocutorului nostru, că în acest an numărul total al absolvenților liceelor din județul Brașov se ridică la 4.620, dintre care, încă din prima sesiune, 1.008 au reușit să intre în învățămîntul superior, iar 2.280 au fost încadrați, în baza contractelor prelungite, pe 3 ani, în diferite întreprinderi, alți 883 de absolvenți fiind cuprinși, în afara contractului, în funcții și posturi dintre cele mai diverse. Adăugînd acestor cifre și pe tinerii chemați să-și satisfacă serviciul militar, reiese că în județul Brașov, la ora actuală, numărul absolvenților încă neincadrați în cîmpul muncii este extrem de mic, aproape inexistent. De ce facem o astfel de afirmație? Pentru că un nou dialog, de astă dată cu Gheorghe Novac, șeful Oficiului forțelor de muncă, avea să evidențieze următorul aspect: în liceele județului și mai ales ale municipiului Brașov, oraș cu largi

posibilități de instruire, au învățat peste 200 de copii veniți din alte județe ale țării; unii, așa cum e și firesc, au reușit la facultate, dar alții, neavînd această bucurie, ca să-i zicem așa, s-au reîntors pe la casele părinților lor. Dacă, reîntorși în satele, comunele sau orașele din care au plecat, s-au integrat în activitatea productivă, sau nu, asta, deocamdată, nu se mai știe cu exactitate. „Singurul lucru pe care îl pot afirma cu certitudine, avea să continue Gheorghe Novac, este faptul că foștii elevi din județul sau municipiul Brașov s-au integrat în totalitate. În ceea ce ne privește, adică Inspectoratul școlar, în colaborare cu noi, Oficiul forțelor de muncă, ne-am preocupat să le asigurăm locul de muncă solicitat.”

„Cum s-a realizat această colaborare care, după cîb se vede, a dat rezultate dintre cele mai bune?”

„Foarte simplu și la această stare de fapte a concurat și situația oarecum mai specială a municipiului nostru care solicită în continuare un mare volum de forță de muncă în absolut toate domeniile. În ceea ce ne privește am urmărit și am dat o mîna de ajutor la aplicarea strictă a dispoziției Ministerului Educației și Învățămîntului, dispoziție care prevedea constituirea, încă de dinaintea terminării cursurilor, a unei comisii din care să facă parte conducerea școlii, dirigenții claselor a XII-a și reprezentanții întreprinderilor în care elevii au efectuat activitatea tehnico-productivă. Această comisie a alcătuit un fel de prognoză a viitoarelor locuri de muncă ce urmau a fi puse la dispoziția acelor clevi care nu vor reuși la facultate. Așa se face că elevul știa de dinainte cam unde urma să se încadreze în caz de nereușită. La timpul potrivit, comisia a acționat ca atare, iar acolo unde s-au ivit greutăți, cum a fost cazul cu absolvenții liceului economic și de drept administrativ, am intervenit noi, cu cunoașterea exactă a balanței și a necesităților, astfel încît și aceste eleve s-au încadrat în posturi asemănătoare cu profesia lor.”

O exemplificare concretă a tuturor celor spuse pînă acum am avut-o la Liceul „Unirea” din Brașov, liceu de cultură generală, unde, din totalul celor 174 de absolvenți, 65 au luat drumul învățămîntului superior, restul, fără nici o excepție, s-au încadrat în majoritatea întreprinderilor brașovene.

Acestea fiind zise, considerăm că am prezentat unul din cazurile fericite ale colaborării tuturor factorilor care trebuiau să asigure, conform legii, tuturor elevilor, cite un loc de muncă.

VICTOR NIȚĂ ■

**„Visul meu e filozofia dar
mă simt foarte bine aici la Strungul”**

— Cum te numești și ce vîrstă ai?
— Daniela Crețu. Am împlinit de curînd 20 de ani.
— Unde ai terminat liceul?
— Chiar în Arad. Liceul teoretic „Miron Constantinescu”. Și pentru că bănuiesc că tot mă veți întreba, am să vă mai spun că anul trecut, imediat după absolvire, am dat examen la facultatea de filozofie și n-am reușit.
— De ce la filozofie?
— Este domeniul care îmi place și cred că mi se potrivește.
— Nu înțeleg.
— E greu să vă explic în câteva cuvinte și mai ales luată, așa, pe nepregătite. M-am pregătit de foarte multă vreme, am citit mult. De ce filozofie? Sînt un om curios, vreau să știu cit mai multe lucruri despre oameni, despre lumea asta. Fiecare caută ceva, încearcă să se sprijine pe ceva. Filozofia te înarmează cu un adevăr, cu acel ceva care te face să pricepi cum vine lumea asta.
— Și cum vine lumea asta?
— Cred că este într-o mare încurcătură.
— Cum așa, lumea este în incurcătură?
— Aceasta este părerea mea. Sînt multe de rezolvat, de schimbat. Ca să rezolv problemele cu care se confruntă omenirea trebuie să muncești și să fii pregătit cu toate adevărurile ei. Fiecare are datoria, zic eu, să se gîndească la aceste probleme, și, de ce nu, să se gîndească la soluțiile cele mai bune pentru

a le rezolva. Aș vrea să-mi clădesc viața, tot rostul, așa cum cred de cuviință.
— Și cum crezi de cuviință?
— Prin muncă. Visul meu este să ajung la filozofie, dar îmi place și aici la „Strungul”. Lucrez la laborator. Analize de ulciuri, unsoari, lichide de răcire. M-au ajutat foarte mult colegile mele și în scurtă vreme am reușit să lucrez, cred eu, la fel de bine.
— Spune-mi, ai cumva senzația că, neîntrînd la facultate și venind la „Strungul”, ai pierdut cumva un an?
— Bineînțeles că vroiam să intru la facultate, dar anul acesta nu este deloc pierdut. Aici, la uzină am cîștigat enorm.
— Ce anume?
— Uzina te maturizează. La 18 ani vedeam lumea altfel. După ce terminai liceul te simți puțin aerian. Tot soiul de vise, e loc și pentru cei verzi, părinții sînt foarte aproape, cunoști viața, viața așa cum este ea cu bucurii și necazuri, cu greutăți și împliniri, mai mult din auzite. Poate ați trecut prin asta...
— Așa cum spuneai, ca fiecare...
— Ei bine, există niște răspunderi. Concrete. De pildă, eu fac niște analize de laborator și sînt obligată să le semnez. Aici, afirm eu, este în primul rînd, vorba de conștiință. Dacă analiza este proastă, făcută în doi peri, neglijent, va suferi un utilaj, vor suferi colegii mei din producție. Vin necazurile, pierderea de timp pentru a se decista greșeala. Pentru că oamenii au încredere în mine,

în acel buletin făcut de mina mea.
— Ai un aer fericit cînd vorbești de toate lucrurile acestea...
— Deocamdată cred că fericirea este o chestiune de echilibru. Și nu știu dacă sînt grozav de echilibrată, dar îmi caut acest echilibru. Ce credeți că vroiam să fac în prima lună după ce venisem la „Strungul”, adică atunci, cînd aveam impresia că-mi ies toate pe dos, cînd aveam și complexe?

— Nu știu. Cineva, tot un absolvent de liceu care nu luase examenul de admitere la o facultate și care venise să muncească într-o întreprindere, îmi mărturisise că se speriasse și încercase să fugă, să lase totul baltă.
— Ei, tocmai asta este. Nu mi-a trecut nici o clipă prin cap să fug. Mi-a fost greu, mă luptam cu ideile acelea puerile de care aminteam, mi-era și teamă. Toți aveau experiență și eu nu mă pricepeam la nimic. Ambiția m-a ținut pe loc. Ambiția de a-mi demonstra mie că pot să fac treabă. Și mai era ceva. Întreprinderea „Strungul” este una dintre cele mai mari din țară, cu niște reușite tehnice cunoscute în toată lumea. Îmi era pur și simplu rusine să mă gîndesc că n-aș putea face față aici. În liceu aveam impresia că le știu pe

toate, iar la uzină am aflat că sînt prea multe de învățat. Vă repet, m-au ajutat foarte mult fetele de la laborator. Fără ele, doar cu ambiția...
— Ce-au spus părinții dumitale cînd n-ai intrat la facultate?

— Am muncit mult pentru admitere. Nimeni n-avea dreptul să-mi reproșeze ceva, iar părinții, care îmi sînt adevărați prieteni, au știut primii acest lucru.
— Acum mai ai vreme să te pregătești pentru admitere?
— Cînd vrei ceva, îți găsești timp. V-am spus că sînt ambițioasă. E drept, renunț la unele distracții, dar asta e situația.
— Dacă nu vei intra nici de data asta la facultate?

— Rămîn la laborator. Pentru că îmi place munca din uzină, pentru că îmi iubesc colegile. Ba, m-am acomodat atît de mult cu uzina, încît mă bate gîndul să dau la fără frecvență. Este destul de greu de exprimat pe nepusă masă ce am cîștigat în acest an de muncă. Este un bun al meu și nu vreau să renunț la el. Și tot ceea ce v-am spus pînă acum nu mi se pare deloc că ar fi incompatibil cu facultatea pe care vreau s-o urmez.

RAZVAN BARBULESCU ■

„Dar ceva mai ușor n-aveți?”

Îl caut pe profesorul Gheorghe Timoște, directorul Liceului industrial de construcții din Slobozia (Ialomița). La acest liceu au absolvit anul acesta 160 de tineri. Dintre aceștia, 20 au reușit la facultate și peste cinci ani se vor întoarce să continue dezvoltarea județului, să construiască. Ce fac însă ceilalți?

Din cunoștințele noastre, din discuțiile pe care le-am avut cu dirigenții și părinții, rezultă că toți absolvenții, în afară de Florică Dinu, sînt încadrați. Dinu, pînă cînd a plecat militar, nu se încadraseră. Peste 80 la sută dintre absolvenții noștri au fost repartizați la Întreprinderea de construcții-montaj Slobozia, întreprindere patronatoare, pentru care îi și pregătăm. Deci, nu avem nici un elev care să nu se fi încadrat, în afară de Dinu, care, după ce se va întoarce din armată, se va încadra probabil și el. Necazul este însă altul. Mulți dintre absolvenți, mai ales fetele nu rămîn pe șantier, nu stau.

— De ce credeți că nu stau fetele pe șantier?

— După mine, în construcții încă nu s-a creat un climat propice de muncă și pentru fete. Trebuie să existe mai multă disciplină, să se desfășoare o mai susținută muncă de educație a tinerilor la locul de muncă.

Sîntem de acord cu observațiile directorului Gheorghe Timoște, dar să vedem care este situația pe teren, adică la întreprinderea patronatoare? De la Ion Mafin, șeful biroului personal în vîlmînt și retribuiri, aflăm că dintre cei 80 de absolvenți cîți au fost repartizați aici, majoritatea a băieților s-au prezentat la locul de muncă, dar acum, e un lucru firesc, au plecat militari. Sînt însă destui care ori că nu s-au prezentat la post, ori că și-au găsit alte locuri de muncă pe la alte unități, cum sînt Întreprinderea județeană de gospodărire comunală, la oficiile județene de proiectări și de îmbunătățiri funciare, alții au mers la fabrica de ulei și chiar la brînzeturi.

— Păi, ce să faci ei, constructorii, la brînzeturi?, îl întreb cam nedumerit pe șeful serviciului personal.

— Ei, știu, poate pe la tehnic. Pentru că, trebuie să vă mărturisim, foarte mulți dintre absolvenți, mai ales acei care au absolvit cu cinci ani, tîn morțiș să fie încadrați la „tosa”, adică să fie funcționari ori tehnicieni. Or, nu putem să-i facem pe toți funcționari și nici tehnicieni, noi avem nevoie în primul rînd de mentalitate, în bună parte întretînută și de unii dintre părinți care nici nu vor să audă că fiii sau fiicele lor, după ce au învățat cinci ani la un liceu, să devină constructori de structuri, instalatori sau mecanici de utilaje.

Între-adevăr, o mentalitate greșită față de munca direct productivă se mai constată și nu numai aici, în județul Ialomița, județ care oferă destule locuri de muncă tinerilor. Ea, această mentalitate, trebuie însă combătută și de cele mai multe ori nu numai la tineri ci chiar la părinți. Iată, asistăm la o convorbire telefonică între directorul liceului de matematică-fizică, profesorul Dumitru Costică, și mama absolventei Arpășanu, Verona Arpășanu. Bulevardul chimiei, bloc C3: absolventa a fost îndrumată, i s-a oferit loc de muncă, la fabrica de filatură din Slobozia, dar nu s-a dus, cum nu s-au dus nici alte колеge ale ei. Unde lucrează acum? Din convorbirea telefonică aflăm că după un timp s-a încadrat la contabilitate la Agrocoop.

— De ce nu s-a încadrat la filatură? o întrebăm pe mama absolventei Arpășanu.

— E slăbuțică, nu putea să lucreze în

trei schimburi, o să încerce la anul din noi la facultate. La filatură e greu.

— Dar pentru dv., care lucrați tot la filatură, nu e greu?

— Eu sînt obișnuită.

Desigur, fiecare părinte își dorește ca din copilul său să iasă un bun inginer, un medic bîn sau profesor. În condițiile în care tînrul face dovada acestor calități, cînd reușește la una din facultățile preferate, desigur, depinde numai de el ca să atingă, să-și îndeplinească acest ideal. Dar pentru a reuși la o facultate, astăzi, în condiții sporite de exigență, impuse de dezvoltarea societății noastre, un tînr trebuie să muncească mult, poate mai mult și mai greu decît chiar la o filatură.

La liceul de matematică-fizică, din 62 de clevi de la două clase, au reușit la facultate 40. E un procent foarte bun, dovadă că elevii au învățat, și-au dat seama de cerințele învățămîntului modern. Nu acclasi lucru îl putem spune despre clasa de filologie, de la acclasi liceu, unde din 37 de eleve absolvente, la facultate au reușit doar două. Ce fac celelalte 35 de absolvente?

Cum întreaga clasă a făcut practica de producție la filatură, tocmai pentru a-și însuși și o meserie, ne spune directorul Dumitru Costică, am stat de vorbă cu toate absolventele de aici și le-am oferit locuri de muncă la filatură, ca, în conformitate cu legea în vigoare, să mai urmeze 6 sau 18 luni cursuri de calificare și să se calibreze în meseria de filatoare. Dar, după cum ați constatat și dv. au refuzat să lucreze la filatură. Multe s-au încadrat pe unde au găsit, odcheatoare, suplinitoare, funcționare, altele au plecat acasă, la țară unde nu știu ce fac.

Dv., conducerele liceelor, ce acțiuni ați întreprins, pentru lămurirea părinților, a absolvenților de a se încadra în producție, acolo unde au efectuat practica în producție, adică la întreprinderile patronatoare pentru care se pregătesc?

N-au fost deloc puține acțiunile întreprinse de noi: am efectuat vizite la întreprinderi, întîlniri cu specialiștii, discuții cu părinții, avem comisii de orientare școlară și, profesională, dar după cum ați constatat și dv. unii părinți îi împiedică pe elevi să se încadreze într-o muncă direct productivă, acolo unde ei fac practică în producție, unde îi repartizăm noi în cazul în care nu reușesc la facultate. Noi am stat și stăm de vorbă cu părinții care au copiii mai slabi la învățătură, le arătăm care le sînt șansele, ca ei să cunoască posibilitățile de a reuși la o facultate, ale copiilor lor, să nu-i facă să piardă timpul, încercînd an de an la facultate și nereușind, cînd cel mai bine este să lase copilul să se calibreze într-o meserie și frumosă și rentabilă. După cum știți, județul Ialomița oferă tinerilor foarte multe locuri de muncă, în multe meserii frumoase, dar unii părinți se mai împotrivesc, spunînd, greșit spunînd „că dacă m-am chinut eu, să nu se mai chinuască și copilul meu”.

Între-adevăr, aceasta este o mentalitate învechită, de care unii dintre părinți, unii dintre tineri care își mai caută încă un rost în viață și nu și l-au găsit pînă acum trebuie să se desprindă. Munca, în condițiile noastre de azi, nu numai că este o îndatorire de cîinstă, dar și singura sursă de existență, cîinstă. De ce atunci să nu le dezvăluim tinerilor, chiar atunci cînd este vorba de copiii noștri, adevăratul miracol al muncii direct productive din societatea noastră de azi?

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Poeți țărani

O inițiativă de toată lauda au avut Comitetul județean de cultură și educație socialistă și Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă ale județului Arad organizând „A II-a întâlnire a scriitorilor țărani din România” în cadrul celei de-a II-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României”. Timp de două zile (11 și 12 noiembrie) peste 30 de scriitori țărani din 14 județe au participat la o manifestare care, la cotele sale maxime, a însemnat o strălucită demonstrație a bogatelor resurse creatoare de care dispune poporul nostru. Iar dacă această manifestare nu a înregistrat numai momente excepționale a fost din pricină că nu întotdeauna s-a realizat o selecție riguroasă, fără îngăduințe, a textelor prezentate. Da, e bine că poeziile, prozele citite nu au fost „prelucrate” ci au fost lăsate așa cum le-au conceput autorii respectivi. Dar asta nu înseamnă că nu trebuia realizată în prealabil o triere. Acest fenomen cultural nu trebuie tratat cu un zîmbet condescendent ci, în analiza și afirmarea lui trebuie operat cu criterii ferme, pentru a stabili valori și a promova într-adevăr lucrările de calitate. Nu credem, apoi, că numai scriitorii țărani prezenți la această întâlnire au fost în drept să apară în fața publicului, numărul lor fiind de fapt mult mai mare și pe cuprinsul întregii țări, trebuind să fie descoperiți și făcuți cunoscuți tuturor. De asemenea, o mai bună popularizare a acțiunilor din aceste două zile ar fi atras cu siguranță un public mai numeros. Dar, în general, trebuie să spunem că organizatorii și-au îndeplinit cu multă responsabilitate misiunea și au contribuit la crearea unui cadru propice desfășurării acestei întâlniri.

În prima zi, la Teatrul de stat din Arad, după cuvîntul tovarășului Liviu Berzovan, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă („trebuie subliniat un lucru deosebit ce aparține timpului nostru socialist, anume acela că anonimia de altădată în arta cuvîntului își au astăzi identitate precisă și un spațiu al lor, că în versurile lor răsună bucuria unui întreg popor de a se ști liber și stăpîn pe destinul său”), a urmat un recital susținut de poeți țărani. Au citit, printre alții: Emilia Iercoșan (Iercoșeni), Cornelia Bulzan (Julița), Gheorghe Poșoară (Zimbru), Elena Vodă (Sicula), Ana Muntean (Sebiș), Elena Roșca (Sebiș), Elisabeta Mustafa (Lipova), Elena Slăv (Brusturi), Iosif Teodor Ștefănescu (Vărădia de Mureș), Ioan Lasca (Siria), Petru Abrudan (Răpsig), Mihai Kovacs (Arad), Ioan V. Bircă (Duda-Epurenii), Mihai Constantin (Bălan), Vasile Dincu (Salva) ș.a.

Textele lor s-au caracterizat printr-o mare diversitate tematică și stilistică. În seara aceleiași zile, tot la Teatrul de stat a fost prezentat un montaj literar-muzical pe versurile Emiliei Iercoșan: „Sînt fiica acestui pămînt, / Eu țara și neamul mi-l cînt”, pus în scenă de o formație a Casei orășenești de cultură Sebiș (instructor Maria Vanci). Formația de teatru a căminului cultural a prezentat un spectacol de teatru poetic: Cetățuia Vărădiei de Cornelia Bulzan. Scenarizare și regie artistică: Teodor Uiuu.

În ziua următoare, în cadrul unui „itinerar arădean”, oaspeții la cea de-a doua întâlnire a scriitorilor țărani au poposit la Monumentul eroilor de la Păuliș și au vizitat Muzeul de la Radna al eroilor de la Păuliș, locuri de o mare semnificație istorică și vibrație patriotică.

În comuna Birzava, locul de naștere al poetei țărănci Ana Muntean, a avut loc un simpozion la care s-au prezentat referate, comunicări, după care au urmat dezbateri ce au clarificat o serie de probleme legate de statutul și creația scriitorilor țărani. Au fost programate următoarele referate și comunicări: Stanca Ciobanu, cercetător la I.C.E.D. București: Scriitorii țărani în peisajul spiritual sîntesc contemporan; Ioan Meșoiu, cercetător la I.C.E.D.: Filoane folclorice în creația scriitorilor țărani; Petru Oalde, județul Caraș-Severin: Despre geneza fenomenului scriitorilor și publiciștilor țărani din Banat; Dan Lăzărescu, județul Arad: Literatura țărănească între amatorism și consacrare; Teodor Uiuu, județul Arad: De inimă — reportaj la o poetă!; Ion Moanță: Creațiile scriitorilor țărani în cadrul emisiunii „Miorița”.

În finalul acestei scurte prezentări ne exprimăm un regret: nici un scriitor profesionist nu a fost prezent la această întâlnire. Este păcat, deoarece, așa cum am mai spus și înainte, creațiile scriitorilor țărani nu sînt simple improvizări ci au deseori însemnele marii arte.

G. A. ■

Conducătorul

Din veac în veac, natura se îndură
Să crească-n codrii falnici cite-un
pom
Adinc înfipt în Neam și în Natură
Pe care Țara îl numește OM.

Ni-i favorit destinu-ntotdeauna
Ca să avem un geniu printre noi
În orice timp să biruie furtuna
Ori să-și ridice îndrăzneți eroi.

Din sinul nostru se-nălță Stejarul
Atît de veghetor și neclintit
Ca muntele, luminător ca farul
Ori printre zori, luceafăr la zenit.

Vlăstar din viță-viță strămoșească
El a venit pe-al Mioriței plai
Trăgîndu-și seva, dulce, românească,
Din Tudor, Mircea, Ștefan și Mihai.

Iar la răsplată de-impliniri mărețe
Spre minunatul nostru viitor
Noi îi dorim o nouă tinerețe
Mulți ani acestui brav conducător!

MIRON ABRUDAN ■

Pădurea

De-am fi avut castele
cetăți de piatră cu porțile de-aramă
alții ne-ar fi alungat din ele
și poate pribegi
am fi ajuns la marginea pămîntului.
Dar bătrînii
s-au ascuns în codri.
Pădurea, neinvinsă Troie verde,
cîntată în doine,
nimbată de stele,
le-a fost și leagăn
și lance
și sicriu.

Numele

Pe coaja unui fag sunător
am scris odată cu mina tremurîndă
Dincu Vasile. A. 1951.
Am desenat în dreapta
un profil de față,
pe-atunci elevă la școala din sat.

Copacul crescînd
a îndepărtat cu încetul
chipul fetei de numele meu.

VASILE DINCU ■

Un viers neterminat

Va fi cîndva o zi în care mor
Căci moartea ne e dată tuturor
Dar nu vreau plîns cu vorbe-n
urma mea
Cu plînsul, morții, nu-i poți învia.

Prea multe rugăciuni sînt de prisos
Căci nu mă simt atît de păcătos
Un popă doar îmi va cînta pe nas
Și-n locul meu va spune bun rămas

La toți ai mei ce-ar fi de față atunci
La iarba și la florile din lunci,
La codrii și la apele acele
Ce le-am cîntat în viersurile mele

Și dascălul îmi va cînta tropare
Și viersuri potrivite la-ngropare
Din cartea veche și de vreme roasă
Privind colacii proaspeți de pe masă.

Cei trei feciori mă vor urma la groapă
Cu-o lacrimă uscată în pleoapă
Și două fete și-o soție tristă
Cu lacrimile strînse în batistă

Un ban în palmă după obicei
Mi-or pune careva dintre ai mei
Dar eu le spun să-mi pună patru lei
Unde-oi sosi să-mi iau un rom cu ei

Doi gineri gravi cu hainele cernite
Vor trece în zigzag printre morminte
Vor discuta-ntr-e ei încetîșor
„Acei care se nasc, trăiesc și mor”.

De vor veni și cele trei nurori
Se vor uita prin cimitir la flori
Și vor călca ușor pe tocul cui —
(De ele încă nu știu ce să spu)

Atunci cînd va veni sfinția sa
Să toarne vinul peste fața mea
Oprîi-l voi, eu nu pot să-l opresc
Dacă nu vine-acuma cînd trăiesc.

Să nu-l lăsați să verse nici un strop
Mai bine să îi puneți sticlei dop
S-o puneți lingă mine în sicriu
La cramă nu știu cînd mai pot să viu.

Pe malul gropii-aș vrea un profesor
Cu fața gravă, dar zîmbind ușor
Să îmi citească după cum am zis
Cîte ceva din cele ce le-am scris.

Apoi cînd el gîta-va de citit
Carnetul meu c-un viers neisprăvit
Să-l puneți lingă mine c-un creion
Dar n-am să pot dormi atîta somn
Și-am să mai scriu acolo de-oi putea
Poate atunci începe viața mea.

Căci viața celui ce-a gîndit și scrie
Lăsîndu-și gîndurile pe hirtie
Începe după cum am izvit
Abia în ziua cînd s-a isprăvit.

GHIȚĂ BACIU ■

Gustul patriei

Gustul patriei
Îl poți afla
Atunci cînd frămîntî
Țărîna în palme,
Și privești lanul
Plutînd ca oceanul,

Gustul patriei
Îl poți afla
Atunci cînd ascuți
Doinele și buciumele
Care te cheamă necontenit
Către trecut,

Gustul patriei
Îl poți afla
Atunci cînd în jur
Miroase a aluat
Și simți căldura
Cuptorului incins.

Gustul patriei
Îl poți afla atunci cînd vezi
Că soarele se scaldă
În ochi. zglobii
De veseli copii.

Gustul patriei
Se poate găsi
Cînd bătrînii i-ascuți
Cum cîntă și spun,
În graiul străbun,
Tot ce au trăit.

MIHAI CONSTANTIN ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

le românească

Ca pe-o icoană scumpă strămoșii te păstrară
Cămașă îndrăgîită de neamul meu întreg,
Că porți pe tine riuri din gînduri, din izvoare
De bucurii și-n cîntec, te cos și te aleg.

Și mă îmbrac cu tine cămașă strămoșească
C-un roșu briu de aur mă-ncing peste mijloc
Și samăn boabe-n brazdă din poală să rodească
Să inflorească neamul în cîntece și joc.

Tu porți noroc cămașă celui ce te-ndrăgește
Tu-mbraci cu tine țara și plaiul meu străbun
Încununat cu stele de roduri strălucite
Mai mult ca altădată în vremea de acum.

Tu ești de cînd cu neamul frumoasă și curată
Și-n sinul tău cămașă păstrezi pentru nepoți,

Cîntec României

Am și eu în lume,
Doar o bucurie
Că trăiesc în tine,
Scumpă Românie!

Am și eu în lume,
Am și eu o fală,
Că aveam o mindră
Și bogată țară.

Nu poți ști, măicuță,
Vai, cît te iubesc!
Înima mea ție,
Eu ți-o dăruiesc.

Greu ți-a fost măicuță,
Mult ai suferit,
Pentru acest pămînt,
Să-l vezi fericit!

Visul tău frumos
Dulce și curat
S-a împlinit acuma
Cu adevărat.

Ca și nime-n lume,
N-are să mai fie,
Gîngășă, frumoasă
Scumpă Românie!

EMILIA IERCOȘAN ■

Șiraguri de mărgelă și flori din țara toată
Și bucurii din riuri de bogății ce porți.

Prin tine se cunoaște un neam și nici nu pier
În datina străbună tu ești un dulce grai,
Pe-alțița ta sînt ronturi de fagure de miere
Și ai și semn pe tine, din lupta ce-o purtai.

Și eu trăiesc prin tine cămașă românească
Din bucuria vieții mereu m-am adăpat
Dar va veni și timpul cînd glia strămoșească
Va îngropa într-însa un pom ce s-a uscat.

Atunci, să zbori cămașă la tinere vlăstare
Ce-au răsărit din pomul bătrîn ce s-a uscat.
Să zbori mereu cu neamul în frunte către soare
Mereu să fii frumoasă așa cum te-am păstrat.

GHEORGHÎȚA MALEANU ■

Jungla

3.

Cortés a trecut la câțiva kilometri de aici, însă nici el, nici indienii care îl însoțeau n-au știut nimic de existența construcțiilor misterioase printre care înaintăm sub un soare torid ce ne silește să ne facem coifuri de hirtie... Dar jungla nu e, probabil, numai cadrul natural, majestuos și violent al acestor ruine cenusii. Ea este și un reper care ne poate ajuta la înțelegerea lor. La fel cum, în Valea Nilului, deșertul ne ajută să înțelegem piramidele egiptene... Oare cum ne-ar apărea piramida lui Keops între zgirile-norii din New York? Experiența făcută cu sfincșii placizi, risipiți prin parcurile Europei spune singur. Nimeni n-a frisonat vreodată în fața vreunui asemenea animal de seră. Ca să știi ce este, de fapt, un sfincș trebuie să ascuți cîntecul orb al deșertului, să te temi stringind în pumn nisipul fierbinte. După cum, ca să înțelegem ruinele de la Palenque trebuia probabil să simțim aproape jungla, cu umbrele ei oculte ce par să adulmece lumina prin care mergem. Nu poți pătrunde aici ca la Luvru. Aceste pietre au valoare prin sensul lor, iar sensul lor îl aflăm mai întâi nu de la ele, ci ascultînd sunetul de șarpe al junglei. Ea înalță capul în soare, pe jumătate ameteață de lumină și nu știi dacă în clipa următoare va adormi la loc sau se va repezi fulgerător să-și înhațe prada. Primejdia e cu atât mai fascinantă cu cât e o zi splendidă, cu un cer fără nici un nor, iar lumina triumfă și asupra ruinelor și asupra junglei.

Triumfă asupra lor și în același timp le absolvă de orice vinovăție. Altarele de sacrificii sînt goale, iar din junglă nu sare nimic asupra noastră. Zeii mayași au suflat parcă și peste mine un abur, cum au făcut cu primii oameni ca să nu mai vadă decît ceea ce se afla aproape de ei.

Și totuși știu că nimic de aici nu trebuie idealizat. Nici jungla, nici ruinele... Mă nedumerește ușurința cu care unii adoptă optica lui Cortés asupra aztecilor și mayașilor: „A, niște barbari!” De ce erau barbari? Pentru că nu învâșeră să omoare cu arme de foc? Pentru că au aflat ceva de la spanioli ce este un rug? Dar nici nu-mi pot spune că oamenii lui Cortés au nimerit într-un paradis unde nimeni n-avea nici o vină și unde toată lumea nu făcea decît să studieze din lanurile de porumb stelele, să recite poemele lui Nezahualcoyotl și să ridice piramide presărate cu flori. Dacă mexicanii de azi iubesc tradițiile, respectă trecutul și au nevoie de el, ei nu iubesc, desigur, orice tradiție și nu respectă orice trecut. Mindri pe bună dreptate de ceea ce a construit și a știut civilizația prehispanică, ei se crispează, sînt convinși, ca și noi cînd aud cum preoții azteci jupuiau uneori cu propriile lor mâini pielea celor sacrificați sau cum femeile, socotite a fi nedemne pentru sacrificii, erau sugrumate. Și chiar fac, fără îndoială, o distincție între tlascalteci care l-au ajutat pe Cortés să cucerească Tenochtitlanul și neingenunchiatul Cuauhtemoc, ultima căpetenie a aztecilor al cărui nume, printr-o stranie coincidență, însemna „vulturul care cade”. Așa cum și pe noi românii ne interesează diferența dintre Petru Aron și Ștefan cel Mare, dintre Ieremia Movilă și Mihai Viteazul... Și a vorbi oare despre eroarea care a umplut piramidele de sînge înseamnă a jigni sensibilitatea unui mexican? Ar fi ciudat să gîndim astfel. A pomeni crimele conchistei înseamnă oare a-i jigni pe spanioli? A aminti de Nero înseamnă a-i jigni pe italieni? Dacă ar fi așa, n-ar trebui ca englezii să se simtă jigniți de „Macbeth”-ul lui Shakespeare? Iar grecii de descrierea morții lui Socrate din „Dialogurile” lui Platon? Nu există popoare crude, dar există cruzimi. Și nu putem face greșea de a confunda aceste lucruri; de a întoarce spațele piramidei din pricina sacrificiilor; sau să nu-l mai citim pe Hölderlin din pricina celor întimplare în cel de-al doilea război mondial. Trecutul este plin de alternative unde trebuie să alegem. Și clegînd să ne definim. Tradiția înseamnă în Mexic altceva decît superlativul superficial care fac din civilizația prehispanică, în totalitatea ei, un fel de Arcadie dispărută. Nu întimplător în această țară plină de mituri, nu există nici o îndoială în privința mitului fundamental. În melancolia lui Quetzalcóatl, singurul zeu care s-a opus cruzimii, nopalul înflorește ca o flăcără purificată. Evocînd-o, Mexicul aduce trecutul în prezent și-l transformă în valoare morală. Așa cum prin muralism a adus pictura în stradă.

Toate acestea au, fără îndoială, rostul lor. Căci lumea are nevoie de piramide și azi și n-are nevoie de cruzime; are nevoie să știe ce anume a înălțat omul și ce anume l-ar putea înjosi. Altfel n-am avea ce răspunde celor care ne spun că nebulna lianelor e treaba naturii și n-are sens s-o judecăm cu ochii unui grădinar englez. Ce ispită totuși să le dăm ascultare! Mai ales că în această sălbatecă răvărșare de parfumuri și de cruzime, viața erupe și gîlge, abolînd toate limitele. Dar tocmai aici intervine o primă dificultate. A accepta jungla ca un lucru firesc înseamnă a renunța la orice judecată de valoare. Cei care n-au nici o obiecție în fața ei sînt fie prea fericiți, fie prea superficiali. În ambele cazuri, din motive diferite desigur, mărturia lor ridică alte probleme. Pe urmă ne aducem aminte că, din păcate, jungla nu e un fenomen exclusiv botanic. Iar prin lianele care nu sînt vegetale nu e chiar atât de simplu să te descurci. Dar unele lucruri învățate aici ne pot fi de folos. Ca și ideea că un labirint nu capătă sens decît prin refuz. Din acest punct de vedere, grecii care n-au știut ce este o junglă, au știut în schimb foarte bine ce înseamnă repulsia față de dezordine. Dovadă Ulise și Parthenonul.

Acum șarpele se poate legăna în voie în amiaza care face pietrele să dogorească. Mi-l pot închipui pe Ulise legat de treptele unei piramide și ascultînd cîntecul de sirenă al pădurii tropicale. Și mă pot întoarce în sfîrșit spre ruinele pentru care am venit. Chiar dacă jungla ne va da mai departe tîrcoale, sigilind cu umbra ei anxioasă acest cerc luminos în care jaguarii sculptați au amuțit.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Din nou, cu picioarele pe pămînt

Fire de poet e o lucrare dramatică scrisă cu mîna măiestriei, încît urît lucru din partea vieții că l-a părăsit pe O'Neill Eugene, părinte al dramaturgiei naționale americane și mare dramaturg al universului oamenilor, înainte de a-și vedea reprezentată această piesă. E de bănuț că viața a fost ofuscă de competența și harul cu care dramaturgul crea vieți, și a reacționat meschin-vindicativ. Istoria lui Cornelius Melody, personajul principal al piesei, este unul din posibilele chipuri intense dramatice, ale speranței unui om banal că ar fi, în pofida tuturor oglinzilor realității sociale, un om deosebit. Cornelius Melody își apără visul, plătînd, cumplit de scump, de neprețuit, în monede ale sărăciei, ale umilinței, ale ridicolului, ale sacrificiului femeii iubite și fiicei mai puțin iubite. Cornelius Melody își lăbărțează, fără demnitate și cu disperare, clipa sa de culme, pe-o cît mai mare halcă de viață. Se tirăște pe pămînt, inchiupîndu-și că zboară. Se crede cavaler dar e infanterist pedestru. Drama lui e drama tuturor celor cărora părinții le-au scăpat în aluătul de început și cîteva fire de fire de poet. A celor pe care, mai devreme sau mai tîrziu, sau prea tîrziu, viața îi readuce cu picioarele pe pămînt.

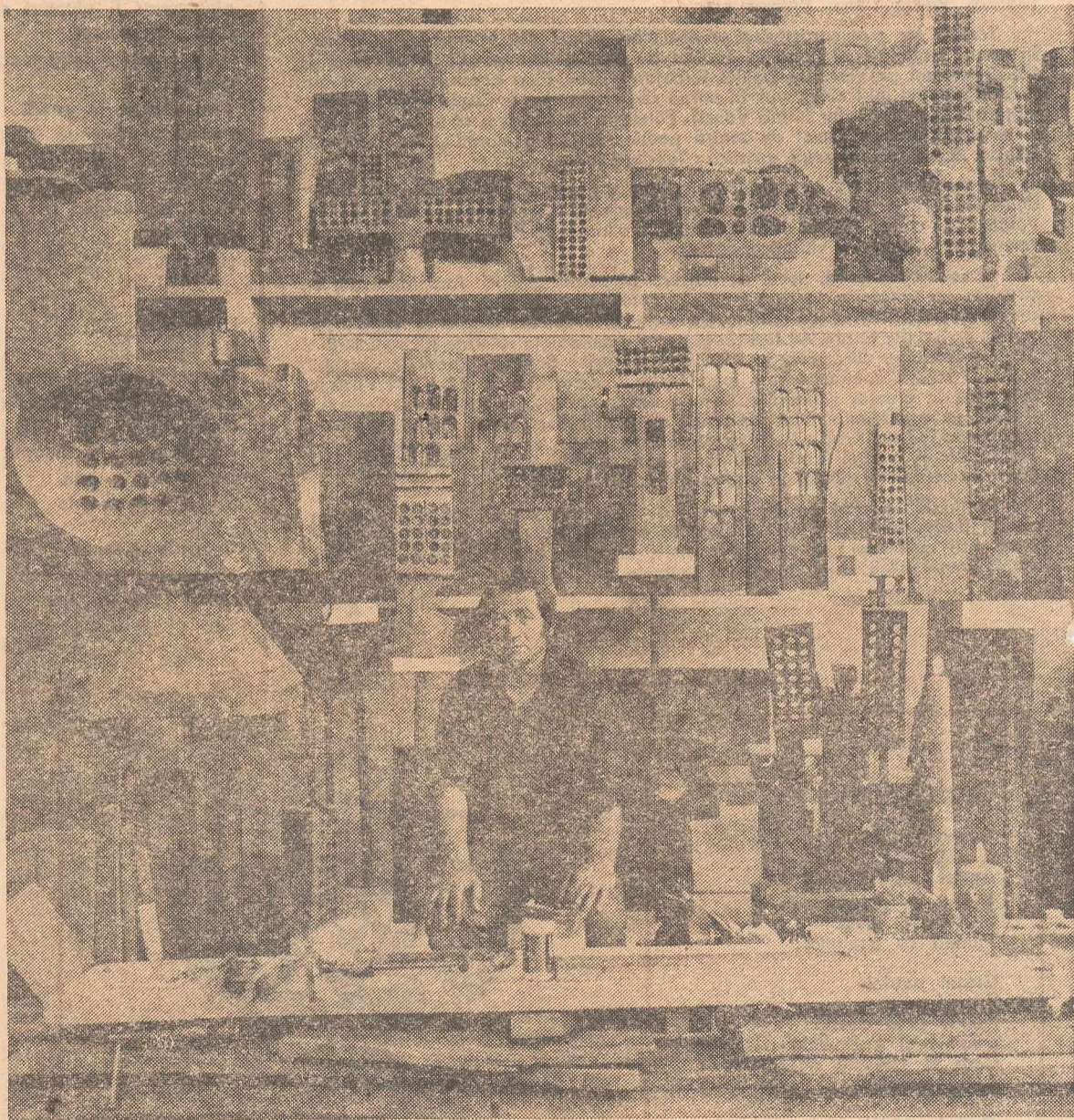
Fără îndoială, piesa trebuie văzută. Ea poate fi înfîlțită pe scena Teatrului „Ion Vasilescu”, care are meritul de a o fi înscris în repertoriul său. Spectacolul beneficiază de regia ceva mai puțin decît ireprosabilă, a Olimpii Arghir; precum și de un decor, parcă din lemn cariat, gata-gata să se schimbe în pulbere și deznădejde, decor semnat de Elena Pătrășcanu-Veakis. Pînă aici, cronica a fost ușor de scris, de-acum începe greul. Pentru că este greu să spui că acest spectacol este foarte bun, dar nu în general, ci pentru acest teatru. Pentru că este de asemenea greu să spui că actorii s-au purtat serios profesionist și cu dăruire, dar că n-au reușit să facă să nu se vadă convenția, Zvicniri convingătoare au

fost pe ici, pe colo, dar relația oameni de pe scenă-oameni din sală se realizează frumos și bine și continuu, numai la nivelul intelectului, iar la acela al afectelor, care te tulbură și te poartă și te duc, doar sporadic. Aceasta este impresia de ansamblu, pentru că, dacă-l luăm pe fiecare actor în parte, e cam greu să-i găsești cusururi. Ba chiar, Domnița Mărculescu (mască dramatică neexagerată, realistă și de aceea modernă și, dintre toți, cea mai convingătoare), Maria Chira (concretizare grăitoare și stranie a unei lucidități ascuns ironic) și Boris Olinescu (de un pitoresc bine ținut în hături) aparțin unui alt spectacol, care ar fi fost și de atmosferă și cu putere de captivare și afectivă. Iar interpretarea lui Cornel Girbea, cel care duce greul, poate fi socotită o reușită, dacă, făcînd rabat la complexitatea și la sensibilitatea personajului, îl acceptăm, e o variantă posibilă logic, ca pe-o fire de poet care însă animă trupul și mintea unui bărbat care, la urma urmei, n-a fost în viața lui decît hangiu și militar în secolul trecut.

Îmi îngădui să cred că adevărul acestor, să le spunem, neîmplinite reușite, se găsește în faptul că actorii Teatrului „Ion Vasilescu”, neconfruntîndu-se decît rar cu mari lucrări dramaturgice, pierd din profesionalism, talent și din încrederea pe care scena le pretinde. Și, apucînd logica din capătul cîlălat, îmi îngădui să mai cred că, tot dumnealor, sînt în stare de mari surprize artistice, sînt în stare să creeze autentice evenimente teatrale bucureștene, dacă își vor încerca — fără intreruperi și fără compromisuri estradistice (care, știu, fac planul de casă, dar, de-o pildă, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, își face planul și de parale, și de artă) — fierul plugului artei dumnealor, în cele mai aspre pămînturi dramaturgice. Na, și metafora asta a mea sună a reușită neîmplinită!

NELU IONESCU ■

P.S. La Teatrul de Comedie și-a reluat activitatea (eficientă) cenaclul (bineînțeles) de comedie; sînt invitați să participe toți iubitorii de haz de neacaz. La Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, spectacolul cu „Undeva o lumină” de Doru Moțoc a ajuns la reprezentarea sa centenară; iar spectacolul cu „Leonce și Lena”, de Georg Büchner a ajuns la a 250-a reprezentare.

„Eu vorbesc despre lumea existentă”

OVIDIU MAITEC: „Sînt dificil mai ales pentru esteți. Ei vin și mă întrebă cu un ton atoateștiutor: ce-s astea? Și-mi reproșează că maltratez lemnul. N-am probleme cu cei mai mulți. Cu muncitorul pentru că mă surprinde în lumea muncii care-i este proprie. Ce poate fi mai interesant pentru el decît un atelier cu scule în care se nasc din lemn tot felul de obiecte? Mă înțeleg bine și cu copilul. El descoperă la mine propria sa lume guvernată de fantezie, de joacă, de surpriză și încîntare. Iar studentul de la politehnică înfîlnește în lucrările mele logică, raționalitate, disciplină a gîndirii. Eu vorbesc fără îndoială despre lumea existentă. Nici nu s-ar putea altfel. Dar n-am vrut și nici n-o să vreau vreodată să-i redau exact în lucrările mele înfățișările pe care ea deja le are. Puteam de exemplu ca pe acest cavaler să-l confecționez cu armură, coif și lance, întocmai cum a fost el în realitate. Însă ce aș fi spus eu semenilor

mei astfel? În viziunea mea cavalerul nu are nici una din podoabele exterioare după care să-l recunoști. Am preferat să-i scrutez sufletul decît să-i lucrez cu mîgălă învelişul lipsit, de fapt, de o semnificație majoră. I-am atribuit astfel un sens mai general. Dealtfel, mă enervează arta stăfîdită, încremenită în tot soiul de canoane cu iz de mucegai, mincinoasă deoarece este ilustrativistă, leneșă, lipsită de năzuința de a revela esența omului de azi, complăcîndu-se să rămîna la suprafața lucrurilor, neîndrăznînd să meargă mai departe din frică sau din comoditate. La baza „lunii mele” stau următoarele elemente: balamaua (articulația) — care semnifică legătura, cumpăna (balanța) — indicînd al unui echilibru și perforările prin care urmăresc să creez o cadență în material, să-i dezvălui structura și să-l eliberez de o parte din povară, să introduc în el lumină”.

Rubrica mea

Lerui-Ler

Învățăm mereu, la orice vîrstă și niciodată nu e prea târziu. Nu trebuie să ne fie rușine cînd descoperim că ignorăm un lucru sau o noțiune. Dictionarele ne stau la dispoziție, ca să ne lămurească. Frumoasă este etimologia acestui verb: a se lămuri (Slavici îi prefera a se dumiri). Cuvîntul vine de la substantivul lamură, iar acesta înseamnă partea cea mai curată a făinii și, prin extensie, a oricărui lucru. Asupra multor noțiuni de folcloristică, în care nu excelează, m-a lămurit recenta carte a eminentului folclorist Gheorghe Vrăbie: **Retorica folclorului (Poezia)**, apărută în colecția „Universitas”, la Editura Minerva, 1978. N-aș îndrăzni să spun că voi oferi cititorilor acestei rubrici lamura cărții autorului, care ne dezvăluie totalitatea procedurilor artistice din literatura orală a poporului. O recomand însă călduros tuturor iubitorilor de folclor și sint încredințat că, în ciuda unor rebarbative nume de figuri poetice, derivate din greaca veche, de pildă **anafora** (a nu se confunda cu **anafura**!), **anadiploza**, **anastrofa**, **antapodoza**, **antonaclaza**, **apocopa**, **apodoza**, **asindet** (ca să mă limitez numai la prima literă a alfabetului), nici un cititor nu va putea spune că n-a aflat lucruri noi și neașteptate de interesante într-un domeniu pe cît de vast, pe atît de necunoscut.

Studiile noastre folcloristice datează de abia un secol, dar obiectul lor are uneori rădăcinile în trecutul cel mai îndepărtat, iar cunoașterea lui interesează deopotrivă pe antropolog, pe filozoful culturii, pe lingvist, pe muzicolog și mai în genere pe iubitorul de frumos. Fiecare dintre acestea va găsi în substanțiala și erudita carte a lui Gheorghe Vrăbie, răspuns la ceea ce-l interesează deosebi.

Curiozitatea noastră etimologică nu e totdeauna satisfăcută la cercetarea lexicoanelor. În **Mic dicționar enciclopedic**, ediția II, recent apărută, la cuvîntul **ler**, cu care încep unele colinde, ne spune doar atît: „interj. Cuvînt care servește ca refren în colinde”. Gheorghe Vrăbie ne oferă istoricul interpretărilor suc-

cesive, cu privire la originea misterioasei vocabule, a-deseori reduplicată: **leroi** sau **lerui-ler**.

Dimitrie Cantemir, cel dintîi pe care l-a ispitit problema, credea că „frecventul **hai leri-i Doamne**” ar deriva de la „numele împăratului roman Aurelian”.

De la el a luat Petru Maior, cel mai învățat dintre vechii istorici transilvăneni, aceeași etimologie, relativ la același personaj istoric: „...nici astăzi nu e zăbit la români în cîntecele lor, ce se zic colinde, îl numesc **Ler** și **Oiler** — un **Domn**”.

Uitatul Gh. Săulescu, foarte prețuit ca lingvist în Moldova, în prima jumătate a secolului trecut, a afirmat, spune Gheorghe Vrăbie, că în varianta „**Velerim** și **Veler-Doamne**” ar fi vorba de alt împărat roman, Valeriu.

Dacă aceste etimologii eronate tin de ideea latinizării noastre, altele ar avea o derivație mitologică. Nicolaie Costin, savantul fiu al lui Miron, apropia pe **Ler** de slavul **Lel** și pretindea că ar fi vorba de Cupidon, zeul amorului. Pe aceeași linie, Aron Densușianu „prezicează că zeul nu este altul decît **Jupiter-Liber**”, iar Hasdeu „il identifică în **Lar-Dominus** din mitologia romană”.

Mai aproape de zilele noastre, Dimitrie Dan, „privind problema în cadrul ei firesc, al unui fenomen de limbă (...) derivă cuvîntul din „**halleluiah Domine**” (hale-lui Domine) alerui Doamne”.

În zilele noastre, ne mai spune Gheorghe Vrăbie, înțîlnim și alte derivații: „**Holerunda leri Doamne**; **Hai lerunda, domn bun, Hai leri dai, leri-mi doamne, leri da leri-mi doamne**”.

„În colinde pentru fată”, aflăm în continuare, „se întîlnesc dese formulări ca: **fecioria d-ochesită, dalbă fecioria; cunună de vinețe; lină melină, leri-melină; fică, leri, fică; Ler, Ano, leo fată leo, fată leo, dalbă leo** ș.a.”.

Colindele pentru fecior glăsuiesc: „**Junelu, tinere-lu; junii buni; Ler junelui bun (tinere-lu); Mirel, tinere-lu**”. Iar pentru alte persoane: „**O iupine, jude; Vătaf mare; Ler, da leri, nevastă** ș.a.”.

Nu-i așa că imaginația colectivă este mai bogată decît cea individuală? Și că poezia populară nu e mai puțin interesantă decît cea pretinsă „cultă”?

SERBAN CIOULESCU ■

Insemnări de lectură

Jurnal de atelier

Jurnal de atelier este o „istorie ieroglică” modernă care, ca și aceasta din urmă, poate fi citită cu interes deosebit fără a cunoaște cu exactitate identitatea personajelor și la ce evenimente se fac referiri. În finalul volumului (cele mai multe din paginile sale au apărut mai întîi în revista **Flacăra**) autorul face următoarea precizare: „Cu toate măsurile de precauție luate, deși am al-

terat numeroase date cronologice și multe inițiale patronimice, apariția **Jurnalului de atelier** a avut darul să arunce în alarmă unele conștiințe.

Pentru liniștea lor, fac următoarea precizare: „**Jurnalul de atelier** este o lucrare de ficțiune.

În consecință, orice asemănare cu persoane, decedate sau în viață, este o pură și nedorită întîmplare”.

Dar citită cu o eventuală „scară a numerelor și cuvintelor ieroglicicești tilcuitoare” cartea ar stîrni, poate, senzație, însă nu și-ar dezvălui adevărata valoare. Aceasta nu constă în nici un caz în consemnarea, mai mult sau mai puțin întîmplătoare și exactă, a tot felul de fapte menite să stîrnească zarvă printre amatorii de cancanuri. **Jurnalul de atelier** este o operă artistică de sine stătătoare și nu un dosar de întîmplări relate cu patimă sau obiectiv. De fapt, odată cu trecerea vremii lectura volumului se va face independent de realitatea care l-a generat. De-abia atunci se va observa că e vorba de o lucrare remarcabilă, un roman scris sub forma unui jurnal, pornit de la

un jurnal obișnuit (din 1300 de pagini sînt reținute doar 200, care sînt ordonate și probabil și rescrise în vederea unei idei ordonatoare). Ca urmare, ceea ce a fost poate real este metamorfozat, este transfigurat pentru a căpăta o coerență și a pătrunde în spațiul literaturii. Romanul acesta descrie cu dramatism frînturile unei conștiințe artistice din secolul XX pe fundalul vast al epocii. Autorul, un dramaturg, se analizează cu voluptate și îi analizează și pe ceilalți cu o plăcere nedismulată, subiectivist, nedreptîțind uneori pe unii, nefiind destul de aspru cu sine cîteodată, dar făcînd permanent eforturi să se înțeleagă și să-i priceapă și pe cei din jurul său. Scriind istoria elaborării unora dintre piesele sale el descoperă, ai-doma eroului lui Bulgakov din **Roman teatral**, cu ce se confruntă un creator, cum trece el de la umilința orgoliu, de la eșec la biruință, de la teamă la bucurie, într-un proces dialectic neîntrerupt, ceea ce conferă paginilor din **Jurnal de atelier** tensiune. Aurel Baranga, ca dealtfel în întreaga sa literatură, protestează împotriva a tot ceea ce rivnește să constrîngă viața să se abată de la făgașurile ei normale, avînd o încredere deplină în puterea omului de a triumfa în ciuda vicisitudinilor vremelnice și socotindu-i legitimă aspirația spre fericire. Setea aceasta de împingere străbate dealtfel întreaga carte și constituie adevărata ei cheie. După ce pe parcursul a zeci de pagini autorul își dezvăluie zbulciul, el obține, în final, ca pe o recompensă, dreptul de a șterne astfel de rînduri, pline de liniște: „Înainte de Pastilor, mama aducea, din piață, o chivută cu o bidinea cu coada lungă care ne spoia oada în care trăiam, inghesuții, cinci suflețe. Cîteva zile cămăruța de chirpici mirosea a proaspăt, a var, a dușumele frecate. Și mi se părea inundată de o sîntă lumină”.

Jurnal de atelier este o nouă carte excepțională a marelui dramaturg care e Aurel Baranga.

GEORGE ARION ■

Legende, mituri, copilărie

Alexandru Mitru e un prodigios al literaturii pentru copii. Ca toți scriitorii dedicați acestei lumi, el e un răsfațat și un nedreptîțit deopotrivă. Autor al citorva zeci de cărți și piese de teatru pentru copii, răsfațat (adică știut la literă) de cîteva generații cu pantaloni scurți, el împreună cu personajele lui, de la zeli Olimpul la Neghină-piticul, fac, fatal, eșecul destin al fluturilor, care, inexistenți estetic în crisalidă sau în ou, capătă substanță și strălucire numai într-un sezon, în primăvara scurtă a copilăriei, după care, artisticește, mor. Cărțile lui, rămase pe raftul de jos al vîrstei, în odaia copilăriei, lingă pușca de lemn cu cocoșul rupt și păpușa fără un ochi, se umplu, cu cît trec anii, de praf. Îți este greu să redeschizi o carte care, atunci cînd ai fost copil, te-a încântat, fie și numai din spaime ca să nu te dezamăgească. Puțini știu că acest scriitor, unul din cei mai prolifici ai acestei literaturi, a ștampilat cu numele său nu doar niște cărți, ci genul însuși, primind, prin ani, multiple onoruri (Premiul Uniunii scriitorilor, Premiul Academiei, ultimul decernat de trei ori, pentru trei cărți!), fiind salutat de personalități ilustre (Alain Guillemau i-a prefăcut cu entuziasm „În țara legendelor”), fiind laureat al Diplomei de onoare a Premiului internațional de literatură pentru copii și tineret, fiind tradus în numeroase limbi. Ultima sa carte, **Craiova în legende și povestiri**, apărută doar de cîteva săptămîni, într-un tiraj de aproape 30000 de exemplare, s-a difuzat cu iuteala unui **best seller**. O carte scurtă, n-are nici 200 de pagini, prea scurtă pentru greutatea materiei pe care-o include (legende și povestiri despre antica Pelendavă, despre cetatea Nedei, cea scufundată în apele lacului Craioviței, despre voievozii de la Jiu, despre Rovinele lui Mircea cel Bătrîn, despre Neagoe Basarab, despre, în timpuri mai nouă, Tudor Vladimirescu, Ioan Măiorescu, Craiova lui Al. Macedonski ș.a.), dărînd copiii și adolescenții prilejul de a întoarce, spre ziua de azi, niște file străvechi, niște file care scînteie prin haruri rare, deopo-

trivă ale materiei epice și ale artei povestitorului. Arta lui Al. Mitru este aceea a scriitorului conștient că se adresează unei anume lumi, cea a copilăriei, dar nu a copilăriei în general, ci a copilăriei de azi, alta decît pe vremea romanului lui Moș Nae, cu o vocație a maturizării, a înțelegerii mature (inclusiv a cărților de povești) ce se organizează precoce, vizibil, în structura celor mai joase vîrste, expulzîndu-le mai repede din cercul vrăjît al naivităților și candorilor. Trebuie deci întuite acuitatea acestui cititor, inteligența lui, cunoștințele lui, disponibilitățile lui asociative, momentele lui de neîncredere, suspiciunea față de capcane, dar și buna-i credință față de fantezie, deliciul de a se lansa, pînă la urmă, în fabulos, deci de a accepta „poveștile”, dacă ele îi oferă viziuni credibile. E crezut ceea ce naște din sînge, nu din barză, sînt crezute faptele motivate printr-o realitate, nu prin sloganuri. Eroi lui Al. Mitru sînt oameni vii, deci credibili. Ei sînt viteji, neînfricați, eroici, ei ard în numele unor mari idei, ei sînt pătimași ai marilor fapte închinate țării și neamului, dar ei, ca toți oamenii, au și șovăieli, și slăbiciuni, ei se hrănesc nu numai cu idealuri, ci și cu supă, ei răspund nevoii de viață, de pregnantă senzorială, atît de acută la vîrsta copilului, ei țin, cînd trebuie să țină, și tirade, dar au, cînd trebuie să aibă, și umor. Dozarea fericită de eroic, de patimă a ideii și faptei, de lirism, de fantastic, de umor, într-unul și același personaj, e relevantă. Peste toate, eroii lui Al. Mitru, de la cîntărețul dac care-l înfruntă pe Hadrian la Neagoe Basarab, „domnitorul filosof”, de la Mircea la Tudor Vladimirescu, impun primatul unei însușiri umane de care, ne dă de înțeles autorul, viitorul a trebuit să țină cont. Este inteligența, avuția cea mai de preț a acestor oameni, mai de preț decît singele, lucrînd, prin veac, ca expresie diamantină a multimilor, fierăstrîind munții de împotriva ai mamuților geografice, coalizînd forțele libertății, imobilizînd viclenia celor tari, denunțîndu-le infirmitatea istorică. O însușire ce s-a verificat, ne spune autorul, ce strălucește, ce va străluci mereu. O însușire ce definește specificul de apărare și de ofensivă al unui popor mic, apt să intre în concertul civilizației prin așezare — cel al inteligenței — de care civilizația și armonia lumii au întotdeauna nevoie. Noua carte de legende și povestiri a lui Al. Mitru face pregnant și sensibil aceste adevăruri, această mindrie istorică, întru folosul celor mai tineri lectori. Și, poate, nu numai al lor.

ILIE PURCARU ■

Cronica literară

Ioan Alexandru:
Iubirea de Patrie

De la debut încoace Ioan Alexandru a făcut mereu dovada dublelor sale calități, de poet și comentator inspirat al verbului poetic. A publicat pînă acum o multime de eseuri și profesorii de credință. Așa s-a născut **Jurnalul de poet**, ajuns în ultimii ani — paralel cu „Imnele” — la o formulă de echilibru. Poetul i-a zis în cele din urmă **Iubirea de Patrie** după ce în timp îl mai numise și altfel. În totalitate **Jurnalul** reflectă drumul sinuos

al cunoașterii de sine. Abia în final (un final nu mai puțin patetic) poetul s-a statornicit undeva, și-a găsit rostul înalt. **Iubirea de Patrie** este ea însăși o profesiune de credință. Ultima și cea mai fecundă. Ni se dă de înțeles că toate căutările de odinioară n-au altă finalitate decît revărsarea sinelui propriu în ceva mult mai lăuntric și mult mai vast. Mai lăuntric este iubirea, mai vast e universul de reprezentări și năzuințe în atingere cu absolutul. Fierște, volumul e o selecție și cuprinde numai jumătate din articolele scrise pînă în prezent. Alegerea favorizează, normal, textele ultime, în ton cu tema fundamentală a cărții. Criteriul ar fi „calitatea cuvîntului față de Adevărul Patriei pe care dorește să o slujească după cît îi stă în putință”. Înțelegem că e vorba de un jurnal de idei, așadar de un jurnal parțial. Nu știm în ce măsură confesiunile acestea publice îl dezvăluie într-un tot pe poet. Ele exprimă deopotrivă o constrîngere și o descătușare. Un jurnal are de obicei o cheie, poate și fiindcă e marcat de însingurarea artistului și implicit de misterul biografiei sale. Oricum, biografia ideilor e mai monotonă decît cea a oamenilor. Textele din volum reprezintă mai degrabă oglinda creației decît a persoanei poetului. Dar aceasta își și propune să fie. Evident, ele înseamnă depășirea egocentrismului, sublimarea intimității meschine și a iubirii în Eros — cum afirmă undeva autorul. Într-un fel, ne surprînde acest îndemn la uitarea de sine. În fapt, e numai o pierdere aparentă. Fiindcă, pe de altă parte, poetul se adună în sine — în tăcere și singurătate. Unele însemnări conțin și această idee; altfel, n-ar fi posibil acel act de explozie care scoate la lumină poemul. Dar nu însemnări spontane, sub impulsul „clipei”, înțîlnim în **Jurnalul** lui Ioan Alexandru, ci discursuri. Atent elaborată, confesiunea se transformă inevitabil în reflecție generală. Dacă ne amintim bine, și Paul Claudel prefera uneori „discursul” în comentariile sale de sinteză. Nu vedem neapărat o înrudire de spirit între cei doi poeți, deși ea ar putea să existe. Important e că la Ioan Alexandru concepția despre poezie atinge aproape rotunjimea de expresie a **Imnelor**. Ni se pare chiar că unele texte din volum nu s-altevea decît echivalentul lor programatic. Am găsit aici o parte cel puțin din simbolică atît de rafinată a poemelor. După unii ar fi de acuzat aici și unele excese. N-o vom face, pentru că poetul e întotdeauna grav, serios. Poezia este pentru el chestiune de viață, nu opțiune intelectuală. E, la urma urmel, dreptul lui de a fi. În plus, Ioan Alexandru se numără printre puținii care, în lirica patriotică, nu pledează pentru îngustarea tematică. **Imnele Transilvaniei** aduceau cu ele un topos și un mythos autohton, ce-l drept, dar adunau parcă în subtextul lor toate extremele, într-o viziune organică, totală asupra condiției umane și cosmice. Ni se părea atunci că Ioan Alexandru nu e poetul care poate fi receptat cu un singur simț. Cu atît mai mult textele din **Iubirea de Patrie** pot fi reduse la o singură idee sau la un corpus limitat de precepte. Aparent, poetul se contrazice la tot pasul, de fapt se completează de fiecare dată. Armonia spre care tinde e făcută din contraste. Cîntarea lină a inului se hrănește din asperitățile unei materii în neconținută prefacere. Nu din cunoașterea de sine vin adevărurile sale ultime. La drept vorbind, poetul mai mult contemplă decît dezbate. Cuvîntul său emană din forța unei gândiri aproape impersonale. Vrea să dea o replică artei înstrăinate și apatride, care exaltă omul agonie. La fel ca Lucian Blaga, poetul vede sensul speței umane în creație și în pura revelare a adevărului. Iar creație înseamnă bucurie, ființare într-un spirit și lumină. Starea fundamentală (nu numai a poemelor) e cea de vizionarism, firește, difuz, nu conceptual. Rostul înalt al poeziei e să descrețească frunțile, să redea omului capacitatea de a se bucura.

În viziunea lui Ioan Alexandru, Patria nu e doar un topos anume, ci o spiritualitate. În ea se revărsă eul artistului cu toate năzuințele sale de dezmarginire și sete de absolut. Dar nu orice fel de absolut. Poetul vorbește explicit de participarea la destin și deci de înfrîngerea izolării, a suferinței Unicului. Nu-l mulțumește nici **Dialogul**: patria elină este incompletă. De aceea exaltă el „**Patria Triadă**” — ca semn emblematic al totalității. Tonul parenetic din astfel de situații ni se pare adecvat. Așa impacă poetul aproapele cu departele, intimitatea cu exterioritatea, omul social cu persoana, ființa morală cu ființa biologică. Scrie la un moment dat: „**Poezia este expresia fericirii omului în comunitate**”. Poezia pare astfel o indeletnicire sărbătorească. Ea ridică umorul pe culmea cea mai de sus a existenței. Fierște, cugetările extatice ale poetului nu prea pot fi desprinse din contextul lor. Ne izbăște însă cîte o formulare ca aceasta: „să degustăm apropierea de Patrie”. E ceva aici din bucuria comunicării consubstanțiale dintre poet și lume.

Există și un revers mai teoretic al **Jurnalului**. Cu rigoare tehnicistă poetul se ocupă uneori de versificație sau discută mai liber procedeele ale poetizării: simbolul, metafora, parabola, personificarea, paralelismul. Conștiința poetică este și ea parte integrantă a „iubirii de Patrie”. Iată-l descriînd în altă parte starea poetică: „**Starea autentică poetică este una universală, a ființei omenești în cosmos ajunsă într-un luminis din care se vede limpede, se sesizează totul la un mod convingător liric intuitiv, nu discursiv rațional. Starea poetului în cosmos, în această cumpănă sărbătorească, este o stare adoratorie, o stare de răpire, de pierdere de sine după acel ceva dorit nelimitat**”. Aceasta e de fapt starea de imn. Bucuria, de care vorbeam înainte, ne apare și mai clar acum drept echivalent moral al luminii, adică o luminare lăuntrică.

Am lăsat la urmă călătoriile poetului. Propriu-zis acestea nu-l scot din starea primordială de contemplativ. Deducem că poezia e și ea călătorie, inițiere spirituală. Vocea de călător a poetului îl ademenește spre noi zări de cunoaștere, care vor să fie tot atîtea împliniri în „destinul general. Nu ne rămîne decît să-l urmărim și de aici înainte în aspirația sa neconținută spre Patrie, spre absolut.

CORNEL MORARU ■

Spiritul muncitoresc în acțiune sau

Petre Șerbănescu

După cum se știe, activitățile de concepție sînt centralizate în institute de profil, dar secții de proiectare există și la nivelul întreprinderilor, așa cum o cere, de altfel, buna organizare a oricărui proces productiv. Un astfel de institut proiectează și realizează o mașină, mai concret, o combină destinată recoltării pe terenuri în pantă, obiectiv foarte important pentru agricultura oricărei țări (în România, de pildă, 20%, poate chiar ceva mai mult, din suprafața afectată agriculturii se desfășoară pe planuri înclinate), dar mașina, intrată în producția de serie, nu repetă performanțele reușite la omologare. Apare un moment critic, o răscură, unde-și dau întâlnire foarte multe necunoscute. Cine le rezolvă?

De aici a început discuția cu inginerul Petre Șerbănescu, șeful secției proiectare a Întreprinderii „Semănătoarea”, la care m-a adus tocmai o astfel de situație-limită.

— Vorbim despre institut sau despre uzină? Întreb, pentru că noi sîntem legați trup și suflet de uzină, cu toate că facem proiectare. Bun, să discutăm deci despre „Semănătoarea”. Am preluat de la I.C.P.M.A. Otopeni combina denumită C.P. 12, o mașină destinată terenurilor în pantă, și după livrarea unor prime tranșe ne-am aflat în fața unor dificultăți apărute în exploatare. Prima obser-

Grigore Nicolae

vație, mai mult ori mai puțin legată de C.P. 12, a fost aceea că, deși nouă, combina era... veche.

— Cum vine asta?

— Uite cum: pe plan mondial, preocuparea pentru realizarea unor asemenea combine este, relativ, de dată foarte recentă. Aș plasa-o în jurul anului 1970, deci o viață mult mai scurtă decît cea a tranzistoarelor și a altor piese electronice care ne par totuși foarte noi. La noi, combina a fost terminată în 1975-1976, deci într-un timp satisfăcător, dar unele din soluțiile alese mergeau pe „vechi”, adică pe cele din observații și concluzii în materie. De aici, cred eu, insuficiențele apărute în exploatare și anume: carențe privind fiabilitatea, siguranța în funcționare, continuitatea acesteia. Interesul pentru noul agregat nu se circumscria doar în aria agriculturii naționale ci și dincolo de ea, pentru că un asemenea utilaj interesează și exportul. Prin urmare, erau necesare îmbunătățiri sau poate chiar mai mult decît atât. Timpul de care dispuneam era foarte scurt. Presant, chiar.

— Credeți că a fost vorba despre cunoscuta dificultate care apare, uneori, îndată după trecerea de la o fază de laborator, să zicem, la producția de serie?

— Mai curînd, în acest caz, neplăcerile s-au ivit ca o consecință a fazei de asimilare a unor elemente care intră în

Emil Popescu

compoziția mașinii, deoarece la ea au colaborat mai multe centrale și întreprinderi. De exemplu, echipamentul hidraulic ne-a creat dificultăți. Întreprinderea de hidraulică Galați a furnizat cilindrii de caroserie, „Balanta” Sibiu alte componente. Pot da mai multe exemple. Nu asta este cel mai important. Vreau să accentuez, doar, că o combină de acest tip este ceva foarte complex. Uite, electronica este și ea inclusă, deși unora le poate apărea ca o curiozitate. Fiind vorba despre o mașină destinată terenurilor în pantă, pînă la o înclinație de 22 de grade, ea trebuie, musai, să acționeze în plan orizontal, întocmai ca LEM-urile care aselonează. Deci, problemele de fabricație sînt cu mult diferite și mai delicate decît cele ale unei combine de recoltat pe ses. Au trebuit să treacă doi ani pentru a putea fi asimilate unele componente. Și așa vrea să spun că, în această direcție, am fost serios sprijiniți de către I.C.P.T.C.M. care ne-a asigurat pentru combină, în faza pilot, unele componente încă neasimilate atunci în țară.

— Să vorbim totuși mai mult despre dumneavoastră, cei de la „Semănătoarea”. Cum s-a prezentat C.P. 12 în momentul „consultației” necesitate de neajunsurile observate în exploatare?

— Era un organism prea puțin robust. Avea mâini, dar nu prea îndeminate,

Sorin Buzeu

avea picioare, dar nu prea puternice, avea inimă, dar prea slabă. Am căutat să-i aplicăm tratamentul adecvat.

— Un moment! Era vina celor de la institut?

— Nu pot afirma cu conștiința împăcată așa ceva. Fără existența primei variante, construite și gândite la Otopeni, nu ar fi existat nici varianta actuală. Care a fost avantajul nostru? Acela că am consultat tot ceea ce s-a întreprins, în acest domeniu, pe plan mondial, dar nu ne-am limitat la „faza de oras” ori de „judet”, ca să mă exprim în termeni de competiție, ci ne-am informat la cel mai înalt nivel posibil: la realizările celei mai avansate tehnici din lume, azi.

— Așadar ați procedat la o examinare.

— Am început „disecția” și, pe măsura obținerii informațiilor precise, am stabilit modelarea organismului la cerințele cărora trebuia să le facă față. După cunoașterea completă a realizărilor altora, am trecut la constituirea colectivului care urma să lucreze: inginerii Ion Trifu, Emil Popescu, Horst Zamfirescu, Dorin Alexe, pentru partea de hidraulică, muncitorii care a însoțit primul lot de combine în Italia, transmitîndu-ne observațiile sale foarte judicioase.

— Îmi permite să adaug și numele inginerului Petre Șerbănescu...

— A, da, firește... am răspuns de această problemă...

Societatea noastră nu tolerează infraținea, cu atît mai mult cu cit autorul ei e cadru cu muncă de răspundere

Învățăminte cu valabilitate mai largă din viața unui director pătat

Ne-a vorbit circa cincisprezece-douăzeci de minute degajat, exprimîndu-se cu destulă ușurință și destul de coerent. Ne-a vorbit de acolo, din tototul unde căpitanul Popescu, de la cercetări penale l-a a pofit să stea, despre faptele sale, despre modul cum înșelase încrederea societății, a celor din jurul său, trecînd drept un om cinstit, respectabil, un om căruia, în orice împrejurare, în ședințe, la birou, pe stradă i se spunea „tovarăș director”. Apoi, deodată, a început să plîngă. „De ce plîngi?” l-a întrebat anchetatorul. „Nu mai pot, a răspuns el printre lacrimi și sughițuri, mi-e frică...”

Stupoare! Fostul „director” îl e frică. Nu i-a fost frică atunci cînd a comis abuzuri, cînd a luat mită, cînd a fost părtaș la delapidare, la fel și fel de mișmașuri. Îi e frică acum, cînd trebuie să răspundă pentru toate cîte a făcut, din scaunul lui înalt, cu putere de decizie, de „tovarăș director”.

De fapt, raportîndu-ne la... cifra de afaceri, Dumitru Mitran nu este un „pește mare”, de talia lui Ștefănescu. Peste 200 000 lei nu se compară cu 16 milioane. El nu s-a ocupat cu diluări, inversări, distilări. Nu s-a ocupat, pentru că n-avea cum. El nu era gestionar de vinuri. El era director. Director al unui I.A.P.L. Dar tocmai de aceea, pentru că era director, deci cadru cu funcție de conducere, activitatea sa antisocială este la fel de dăunătoare. Pentru că nici un Ștefănescu, Niculescu, Cristea ș.a. n-ar putea să-și desfășoare manevrele infracționale dacă n-ar exista, ici-colo, și cite un Dumitru Mitran în funcții de conducere, la umbra căruia respectivii să urzească în tihnă. Sigur, nu degeaba, nu dezinteresat; totuși rezonabil, pentru că vorba aceea, corb la corb...

Pînă la un punct, biografia lui Mitran Dumitru este una destul de obișnuită. Născut la Popinzălești — Dolj, în 1928, venit în București imediat după război, băiat de prăvălie pe la diferite firme, apoi ospătar, barman etc. În 1954 începe marea cotitură. Cu calificarea de barman, plus 7 clase elementare, Mitran este numit șef de unitate la „Trustul Grivița”, iar 6 ani mai târziu, respectiv în 1960, director la I.A.P.L. „Vulcan”, funcție în care e confirmat și cu prilejul reorganizării administrative a Capitalei, din 1968, ca director al aceluiași I.A.P.L. „Vulcan” — mult mărit acum, prin preluarea tuturor unităților de alimentație publică din sectorul 8. Mitran Dumitru, fostul băiat de prăvălie, ajunsese mare.

E adevărat, între timp, personajul se mai schimbase cite puțin, devenise mai rafinat, începuse să aibă „stil”, ba își completase și studiile, fiind acum un director de I.A.P.L. cu liceul terminat...

Prima ciocnire mai serioasă cu... valurile vieții de director o are în 1972. Iată cum o povestește chiar el: „În după-amiaza aceea, după adunarea de partid, fiind ziua mea onomastică, sfîntul Dumitru (!!!), m-am dus cu băieții (adică șefii de restaurante din subordinea sa — n.n.) la „Prepeleac”, ca să ne distrăm și noi puțin. Intrucît ne-am întins cam tare, a doua zi am fost reclamat și după aceea schimbat din funcția de director”.

Așadar, în 1972, directorul Mitran Dumitru, cadru de conducere, chemat, printre altele, să facă educația altor oameni, pleacă de la o adunare de partid și se duce cu „băieții” să l serbeze pe „sfîntul Mitică”. Puțin numai, în limbajul lor, adică toată noaptea, închizînd porțile localului respectiv, ca să nu fie deranjați tovarășii de cine știe ce musafiri nepofitiți. Sesizate de „chefulețul” de la „Prepeleac”, organele de miliție și presa au luat atitudine, situație în care Direcția comercială, neavînd încotro, a trebuit să-l retrogradeze pe Mitran. Dar nu prea tare, ca nu cumva acesta să se supere. Așa se face că, destituit din funcția de director datorită atitudinii neprincipiale și abuzive în relațiile cu personalul din subordine, a slabei conștiințe politice și profesionale, Mitran Dumitru este numit nici mai mult, nici mai puțin decît... șef de unitate la restaurantul cu autoservire „Central”, iar după doar citeva luni director adjunct la I.A.P.L. „Central”. Aceasta s-a întîmplat în mai 1973. Anul următor, în septembrie, ciclul retrogradării se încheie. Mitran Dumitru primește din nou investitura de director plin, la I.A.P.L. „Central”. Care a fost mecanismul acestei repromovări, pe ce baze a fost ea făcută, e greu de știut. Cert este că Mitran, revenit director în toamna lui '74, și simțîndu-se stăpîn pe situație, s-a gîndit să profite cit mai mult de pe urma acestei funcții, intrucît experiența anterioară îl învățase că proverbul cu ulciurii care nu merge de multe ori la apă este cit se poate de adevărat. Astfel și-a început activitatea infracțională acest individ, care, vreme de mai bine de patru ani, a condus după bunul plac zecile de unități din subordine, fiind „tată bun” pentru cei ce știau să-și „pretuiască” directorul, și „mamă vitregă” cu toți

cei care se lăsau greu cu... atențiile. Patru ani, în umbra acestui director corupt, s-au comis infrațiuni, s-a delapidat, au fost înșelați consumatorii, a fost înșelat statul, s-au săvîrșit numeroase abuzuri. Pentru toate acestea, șefii de unități necinstiți plăteau, iar „tovarășul director” nu făcea nazuri, închidea ochii, nu vedea nimic, îi făcea și pe alții să nu vadă, și lua banii fără remușcări.

La scurt timp după ce a venit director la I.A.P.L. „Central”, Mitran și-a creat, în mod oficial, un depozit de vinuri, care să deservească toate unitățile din sector. Pe cine credeți că a numit șef la acest depozit? Pe Cristea Ștefan, fost tehnician la „Viticola” Cotești, absolvent al Facultății de drept. Cine era Cristea? Nimeni altul decît ginerelul lui Niculescu Radu — șeful depozitului de vinuri de la Cauzași, Niculescu care nu era altul decît... unchiul lui Ștefănescu Gheorghe. Sigur, inspirația asta nu i-a venit lui Mitran peste noapte. Cristea i-a fost recomandat de Ștefănescu însuși.

În ce relații erai cu Ștefănescu? Întrebarea anchetatorului face ca pe fruntea lui Mitran să apară o dungă adîncă, iar ochii să i se întunece brusc. Izbucnește:

— Să nu-mi vorbiți de canalul de Ștefănescu. Eu n-aveam treabă cu el. Nu eram de talia lui. El învîrtea afaceri pe picior mare. Eu... Ștefănescu a venit singur peste mine. Își permitea orice. Dacă nu era el poate n-aș fi ajuns aici.

Într-un fel are dreptate. Dacă n-ar fi apărut cazul Ștefănescu, cine știe cînd ar fi aflat șefii lui Mitran că acesta este un individ care nici în vis n-ar fi avut dreptul să se gîndească la o funcție de conducere. În virtutea produsului însă de căderea lui Ștefănescu au fost prinși mulți infractori, între care și el. Doar în chestiunea asta s-ar putea să aibă dreptate (și de fapt mă gîndesc doar la timpul de demascare). În rest este un ipocrit. Pentru că era prieten cu Ștefănescu încă de pe vremea cînd mai lucra amîndoi înapoia teighelei, nimeni altul nu o ajutase pe nevasta acestuia, în timpul cînd Ștefănescu își făcuse stagiul prin pușcărie, ținînd-o în funcția de... șef de depozit de vinuri. Și apoi, cine l-a împiedicat pe Mitran să-l dea afară pe Ștefănescu cînd acesta a venit să i-l propună pe Cristea pentru postul de șef de depozit, oferîndu-i pentru acest mic serviciu suma de 10 000 lei! El însă nu numai că nu l-a dat afară, dar a luat banii fără fașoane, căutînd colaborarea lui Ștefănescu și în alte rînduri, colaborare din care întotdeauna s-a ales cu cite ceva.

În perioada 1974—1978, Cristea Ștefan și-a desfășurat activitatea infracțională nestingherit, cu stîrea și sub ocrotirea lui Mitran, aducînd fără forme legale mari cantități de vin de la Cotești și desfăcîndu-le, tot fără forme legale, la restaurantele I.A.P.L.-ului „Central”, banii rezultați din vînzări intrînd în

buzunarul său și al complicilor săi. Și tot în acești patru ani Mitran a pretins și primit de la Cristea, în schimb tacerii sale, mită în bani și diferite bunuri în valoare totală de peste 55 000 lei.

Mită a mai primit, din nou de la Ștefănescu, și pentru a o încadra pe concubina acestuia în subordinea sa: 3 000 de lei.

Mită a primit și de la Drăgan Aurel, responsabilul restaurantului „Apolodor”, 20 000 lei, ca și de la Apostol Dumitru, responsabil la „Gambrius”, 9 000 lei.

Mită a luat de la încă mulți alți subordonați ai săi, responsabili de restaurante, începînd cu 1 000 lei lunar, pentru a fi înuți în posturi, și sfîrșînd cu 40 000 cînd gluma se mai îngroșa.

În anul 1976, Mitran și Apostol — responsabilul de la „Gambrius” intră în legătură cu Chivu, șeful cramei „Ostrov” din județul Constanța, care le oferă un vagon și jumătate de vin fără forme legale. Cristea, avînd „plinul” făcut în acea perioadă, nu se arată amator și atunci cei doi se adresează, cui altcuiva?, lui Ștefănescu. Tranzacția este încheiată contra sumei de 80 000 lei, din care Mitran primește 7 000 lei.

Patru ani de zile, Mitran Dumitru a condus în stil propriu I.A.P.L.-ul „Central”, comportîndu-se ca pe propria sa feudă, pretinzînd și primind bani pentru a-i acoperi pe infractori, pentru a-i menține în posturi, pentru a-i ocroti și a le favoriza activitatea.

Patru ani de zile I.A.P.L. „Central” s-a aflat la îndemîna organelor specializate de control, cu atribuții în acest sens, ale Direcției comerciale în subordinea căreia subzista. I.A.P.L. „Central” nu a căzut din cer, nu trăiește de sine stătător. Ce au făcut revizorii care aveau obligația legală să verifice această întreprindere? Nimeni n-a observat ce se petrece în această întreprindere, nimeni n-a sesizat că Mitran este un individ dubios, pus pe căpătîială, imoral, că în unitățile subordonate acestuia se comit ilegalități, se săvîrșesc infrațiuni. Dacă s-au lăsat pur și simplu imbrobodii de acesta înseamnă că sînt incapabili și n-au ce căuta într-un asemenea organism. Dacă n-au vrut să vadă, atunci lucrurile sînt mult mai grave, plasîndu-se la rîndul lor în afara cadrului legii noastre socialiste. Oricum, forul superior al I.A.P.L. „Central”, răspunzător de numirea și menținerea în funcția de director a lui Mitran Dumitru, este obligat să analizeze cu multă răspundere acest caz, să stabilească răspunderile celor vinovați și să ia măsuri energice pentru evitarea apariției altor cazuri asemănătoare. Și mai este obligat să vegheze la respectarea fermă a principiilor stabilite de partidul nostru pentru promovarea cadrelor în funcții de conducere. Și să vegheze cu fermitate și vigilență la respectarea și aplicarea strictă a legilor țării. Pentru că nimeni nu-i dă dreptul să procedeze altfel!

VALERIU RIMNICEANU ■
ION CHILOM ■

povestea simplă a unei combine de aur

Ion Trifu

Dorin Alexe

Gică Vasile

Rodica Tăbănescu

Fotografii de A. MIHAILOPOL

— Ce elemente de noutate conține cea de a doua variantă a lui C.P. 12 ?

— Mai întâi adăugați instituțiile din țară cu care am colaborat în această perioadă : Institutul de cercetări și mecanizare a agriculturii, din cadrul ministerului de resort, institutul nostru de la Otopeni, autorul proiectului și al primei variante. Noutățile : o masă de tăiere și un elevator cu sistem de alimentare substanțial îmbunătățit și care au permis eliminarea pierderilor și spargerii boabelor ca și înfundarea mașinii ; sisteme de tracțiune îmbunătățite, cu noi reductoare, cutii de viteze, ambreiaje, rigidizarea integrală a șasiului, astfel ca noua combină să corespundă solicitărilor mecanice, evident mai mari în pantă decât în șes ; cea mai importantă îmbunătățire a constat în introducerea unui tip de pendul nou, a unor cilindri de o concepție modificată, astfel încât combina să-și păstreze orizontalitatea necesară, respectând o sensibilitate la plus sau minus două grade, și „neînregistrând” ori „copiind”, cum spunem noi în termeni tehnici, trecerea peste orice piatră, cit de mică. Desigur, acum când totul a fost rezolvat, pare foarte simplu. Și chiar eu am început să cred că nu a fost prea complicat...

— Simulați ori sînteți atît de modest încît evitați să amintiți clipele, orele, ori

poate mai mult decît atît, de îndoielă, neliniște, oboseală ? Atunci, pentru a ocoli o posibilă suspiciune de, iertați-mă, infatuare, explicați cum de nu ați greșit deloc ?

— Cine a spus că n-am greșit ? Ba am făcut-o, dar nu într-o măsură dăunătoare, care să compromită întreaga acțiune. Ne-am înșelat, mai bine-zis, în privința unor elemente componente pe care le-am pus de acord pînă în cele din urmă, dar n-am comis greșeala de a ezita în întreprinderea în care ne angajam de bunăvoie și din... nevoia agriculturii din zonele de pantă. Am realizat, după consultările despre care am vorbit, un model, la scara 1/1, cu sprijinul eroic, fără nici o exagerare, al unor muncitori de la prototipuri, secția a 4-a scularie, care n-au preocupat nimic pentru construirea modelului, într-un timp de-a dreptul comprimat. Vreau să remarc, în primul rînd, brigada condusă de muncitorul Văduva. Frământări au existat, dar peste toate a planat o încredere puternică, pe care a împărtășit-o și directorul tehnic al întreprinderii, tovarășul Vasile Pațica, care ne-a sprijinit în mod eficient. Aveam senzația unui trăgător de tir, foarte bine pregătit, care este sigur nu numai că va trimite toate cartușele în centrul țintei dar chiar la „muscă”. „Modelul” a lucrat vreme de 300 de ore, necesitînd cîteva

corecturi : o sudură la cilindrul hidraulic, „reglarea” sensibilității prea exagerate, despre care am amintit, mi se pare, modificarea lungimii țigii „pendulei”.

— Unde poate fi văzută noua combină ?

— În întreprindere, în unități agricole românești, în Italia, în Cehoslovacia. În Italia a fost concurată de 9 tipuri realizate în alte țări, dar a obținut „votul de încredere” al italienilor, care și-au manifestat preferințele pentru combina românească, lansînd noi comenzi. La tirgurile internaționale de la Zagreb și Brno, C.P. 12 a obținut medalia de aur.

— Timpul scurt, „comprimat” cum l-ați numit singur, v-a blocat sau nu în îndeplinirea altor sarcini, să le spunem curente ?

— Iată o întrebare pe care v-aș fi sugerat-o, dacă nu s-ar fi produs. Mai întâi o completare, ținînd de eficiența în exploatare a noii variante a lui C.P. 12 : s-au redus cheltuielile de producție cu peste 10 000 lei, per exemplar. „Investiția de inteligentă”, folosesc un termen consacrat, a fost răsplătită de cel puțin 10 ori.

— Poate fi, cu adevărat, echivalată o astfel de investiție ?

— Economiceste, cu greu, dar poate... Celelalte activități, „la zi”, nu au fost stopate. În aceeași perioadă am pus la

punct alte două mașini noi, prezentate la Tirgul Internațional de la București : C 12 M și C 14, care reprezintă tipuri substanțial îmbunătățite, față de cele anterioare. Ele au și fost contractate pentru export. Un singur parametru : cea dintîi permite un spor de productivitate calculat la 15%, iar cea de a doua, de 26%, comparativ cu tipurile anterioare.

— De ce n-ați returnat combina institutului, pentru remedieri ?

— Legal am fi avut acoperire. Dar timpul nu așteaptă. Practic, s-ar fi găsit soluțiile, sînt convins, dar totul s-ar fi putut prelungi cu circa un an de zile.

— Cine este „părintele” lui C.P. 12 ?

— Fără discuție institutul de la Otopeni ! Gîndiți-vă că, de cînd a fost descoperită, roata tot rotundă a rămas... Proiectul acolo a fost inițiat și realizat.

— Perspectiva ?

— Una imediată, întinsă pe o durată de 2-3 ani, pentru care avem condițiile organizatorice corespunzătoare, timp în care C.P. 12 va reprezenta 45% din programul productiv al uzinei.

— Concluzia acțiunii C.P. 12 ?

— Nu se poate realiza un produs de superclasă, fără să parcurgi toate etapele acestui „calvar”. Fără varianta unu, nu ajungeam la actualul tip. Pățania este, uneori, cel mai bun dascăl.

EMIL LEONARD

1. În cazul Gheorghe Botea au intervenit oameni de bunăcredință din Ministerul Agriculturii, Ministerul Muncii, Ministerul Sănătății, Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Uniunea Generală a Sindicatelor din România, din presă, Consiliul popular județean, Procuratura județeană, miliție, judecătoria locală, Tribunalul județean, Tribunalul Suprem, primarul orașului, în sușii primul secretar al județului Bacău, mulți alți oameni investiți să vegheze la legalitatea fării.

2. Cazul Gheorghe Botea n-a existat în realitate. El a fost creat, consolidat și înălțat pe cîteva erori care au generat alte erori. AEITO Răcăciuni l-a încadrat încălcînd toate legile care acționează în asemenea împrejurări, inclusiv pe aceea care pretinde existența în schemă a postului respectiv. Avea nevoie de oameni, a ales la intîmplare și cînd nevoia n-a mai fost presantă și intîmplarea numită Gheorghe Botea eșuase i s-a desfășurat acestuia contractul de muncă încălcîndu-se și legile care acționează în împrejurările desfășurării unui contract de muncă.

Instantele de judecată, aflăm acum, au judecat „în fond”, au ținut cu alte cuvinte seama de faptul că actul de muncă era nul de la început, că Botea era în culpă profesională și atribuie dreptatea întreprinderii care lucrase superficial, incompetent și mai ales nelegal. Caracterul părtinitor al hotărîrii reieseă nu atît din atitudinea față de Botea, care ar fi putut fi ușor și în termenii legii trimis la rosturile sale, cît din favorizarea evidentă a unității care greșise. Activitatea întreprinderii nu se redusese, cum se pretindea în motivarea desfășurării contractului de muncă. Gheorghe Botea, afirmam memoriile, este dornic să depună o muncă utilă. Și în birourile instituțiilor amintite se duce un război al hirtiiilor.

Patru ani durează procesele și, firește, legalitatea este repusă în drepturile ei. Trecuseră totuși patru ani, și pentru cele trei luni lucrate, întreprinderea, la o primă analiză, urma să-i plătească lui Gheorghe Botea mai multe zeci de mii lei și să-l reincadreze pe postul care nu existase.

3. Cine este Gheorghe Botea ? Un parazit, răspund cei care trebuiau să plătească. În 45 de ani de viață a lucrat 4 ani, 11 luni și opt zile. De la Fabrica de furuburi i s-a desfășurat contractul de muncă pe baza unui dosar de 600 de file. A vagabondat și a trăit pe cheltuiala unei concubine cu zece ani mai în vîrstă. Cît timp a durat procesul nu s-a încadrat, iar hirtiiile pe care le are și care atestă că ar fi încercat să se încadreze sînt obținute tot prin superficialitatea unor funcționari. Cum să i se plătească unui parazit o sumă fabuloasă cînd „în fondul lucrurilor” întreprinderea are dreptate. Numai fiindcă doi-trei oameni nu s-au priceput să întocmească forme legale ?

4. În acest moment al desfășurării ei, situația era într-adevăr paradoxală. Față de despăgubirile la care era supusă, greșeala de formă pe care întreprinderea o comisesse părea acum și mai ne-

însemnată și parazitul apărea și mai favorizat din perspectiva banilor nemuncați de care urma să beneficieze.

În ce ne privește, ne-am exprimat punctul de vedere în legătură cu acest caz în numărul din 9 iunie. Atunci, ca și acum, sîntem incredințați că adevărul este unic și indivizibil, egal pentru toți, indiferent de trecutul părților. Conținutul și forma lui sînt părți constitutive ale unei unități indestructibile. Despărțind forma de conținut, apărînd „fondul lucrurilor” în afara formelor legale favorizăm arbitrarul. Spiritul legii este chiar litera legii, scriam.

5. Răsplătit numai cît se cuvine pentru drepturile sale aranjate, Gheorghe Botea strigă că este persecutat nu în limbajul său de semianalfabet, ci curgător, în memorii pe care, credem noi, ar

7. Gheorghe Botea rămîne nestrămutat în credința sa că desfacerea contractului de muncă s-a datorat denunțării unui furt. Denunțul este autentic. Fapta de asemenea. Directorul care furase a fost condamnat. „Ceea ce am făcut eu, spune Gheorghe Botea, este ceva nemaiîntîlnit în țară. Pentru dreptate și adevăr mi-am sacrificat fericirea. Cu mine nu se joacă nimeni”. În realitate, Gheorghe Botea aparține acelei lumi întunecate unde denunțul este o modalitate de a obține avantaje personale. Dealtfel, denunțul ca și fapta comisă sînt ulterioare desfășurării contractului de muncă. Datele fiind apropiate aparența este ușor luată drept realitate. Și Botea merge mai departe, după ce a pus o țară în picioare. La reintegrarea sa, cere : concediu pe ultimii patru ani, cît umbla-

Legea ne apără : s-o cunoaștem, s-o respectăm !

Un fenomen care nu este pe cale de dispariție: paraziții erorilor formale

trebui să le semneze, împreună cu el, și cel care-l sfătuiește să împingă la paroxim drepturile sale formale. Asupra acestei chestiuni vom mai reveni. Deci Gheorghe Botea are acte din care rezultă că a fost nedreptățit. Și atacă. Iarăși memorii peste memorii. Din situația lui de nedreptățit de ocazie ar dori să trăiască o viață întreagă. Bruse, el, parazitul, a prins drag de calitatea de om al muncii. „Sînt om al muncii, tipă, și nimeni n-are dreptul să se atingă de drepturile fundamentale ale unui om al muncii”.

6. — Ce ați făcut în toți anii în care n-ați muncit ?

— Protestez ! E o calomnie ! Am dreptul să nu răspund la întrebări provocatoare. Nu vă interesează. V-au trimis să mă criticați. V-au cumpărat. Ați scris în favoarea mea și vreți să mă criticați acum...

— Am scris în favoarea legii. Trebuie să știu cu ce bani veniți săptămînal la București. Oamenii din cartier spun că sînteți elegant și arogant. Procesul s-a terminat, adevărul care-i urmează n-are legătură cu procesul.

— Plec ! O să dați socoteală ! Nu mai muncesc. Nu mă mai duc la muncă. Dumneavoastră o să fiți pedepsit, nu eu ! Mă obligați să nu mai muncesc. Întrebările astea nu privesc procesul. Eu nu vreau să vorbesc decît despre proces. Sînt persecutat, fiindcă am dezvăluit adevărul. M-am sacrificat pentru adevăr. Ce-am făcut eu n-a mai făcut nimeni în țara asta. Mă lupt cu un județ întreg. Sigur că toți sînt împotriva mea.

se prin tribunale, mărirea retribuției, camera în întreprindere, mijloc de transport, haine de protecție, despăgubiri integrale pentru timpul nelucrat, și întreprinderea, cu umilintă, acceptă tot ce-i poate oferi în condițiile legii. Adică foarte puțin față de meritele lui : „victimă unui director corupt, persecutat pentru curajul de a spune adevărul, etc”. Există oameni care trăiesc în cultul victimelor. Botea știe și supralicitează pe motivul că obiectul procesului n-a fost stins în întregime : aduce în întreprindere un maior de miliție, procurori de la județ și din Procuratura Generală, activiști de partid, funcționari din Ministerul Agriculturii, Ministerul Muncii, Uniunea Generală a Sindicatelor din România, ziaristi, oameni de bunăcredință, slujitori ai adevărului. Întreprinderea cedează pas cu pas și în fața acestei lipse de intransigență Botea renunță la post și caută în altă parte exercitarea calității sale de victimă. La Oficiul forțelor de muncă cere o adevărată precum că nimeni nu vrea să-l încadreze. N-o obține și colindă mai multe întreprinderi unde trece prin patru împrejurări fundamentale : Unele întreprinderi își autodemască de la început neincintarea față de prezența lui și Botea punctează ! „Scrieți pe verso că nu aveți nevoie !” Și oamenii, ca să scape, scriu. Adevărul trece la dosar. În alte întreprinderi este supus probelor și desigur nu reușește. Adevărurile nu mai trec la dosar. Cea mai grea împrejurare este aceea unde inspectorii nu mai stau

să aleagă și acceptă. De la caz la caz, Botea zice : „N-aș vrea să vă incurc, gradul de automatizare este prea ridicat pentru calificarea mea. Vă rog să notați pe verso”. Și oamenii miloși scriu. Adevărurile trec la dosar. Mai dificil e cînd i se propun posturi cum ar fi acela de la șantierul unde s-a calificat. Botea se tînguie : „Nu mai fac față. Între timp m-am specializat în altfel de lucrări”. Lucrările în care s-a specializat sînt greu detectabile, el nu știe absolut nimic. Adevărurile lui de calificare are un caracter ciudat. Nu conține numărul procesului verbal și la arhivă procesul verbal a dispărut sau n-a existat niciodată.

Între timp, Botea adună alte probe : Scrie întreprinderii unde n-a mai vrut să se încadreze : „Vă rog insistent, pentru a treia oară, să executați sentința judecătorească”. Copia trece la dosar. Se adresează cu un memoriu Tribunalului prin care roagă să fie numit un executor judecătoresc pentru împlinirea hotărîrii judecătorești. Copia trece la dosar. Cu dosarul astfel ticluit reîncepe travaliul „Sînt victima” unui întreg județ. Nimeni nu vrea să mă încadreze. Și chipul lui indignat și trupul lui rotund nu mai înalță decît o casă de bani Wertheim a-pare iarăși în cabinetele unde este cunoscut ca un cal breaz. Nici o ușă nu este închisă pentru o victimă și pentru un om care-și caută dreptatea și în sufletul lui Gheorghe Botea se cuibărește opetența pentru o altă calitate după aceea de om al muncii și victimă : calitatea de petiționar.

8. În această calitate, Botea nu mai suportă micii funcționari, sefuleții, oamenii anonimi, subordonații. Botea preferă cabinetele ministeriale, ale redactorilor șefi, ale direcțiilor generale. Ca să se trateze la genunchiul lovit cine știe cum se adresează Ministrului Sănătății : „În județul meu unde sînt persecutat pentru curajul de care dau dovadă și victimă a justiției nu mă pot trata”. Cu bonurile de audiență contrasemnate pe verso, Botea se simte în județul unde este persecutat ca un prinț. Cu vecinii nu stă de vorbă, pleacă dimineața elegant și bine dispus, cu mapa la subțioară și vine seara. Unde merge, nimeni nu știe. Botea merge în audiență. Firește, nu la oricine : la procurorul șef, la directori, chiar la primul secretar. Ce vrea Botea ? Dreptate ! Așa cum a spus și tovarășul... „Ce faci, mă întrebă pe stradă, eu ți-am spus să vorbești cu directorul și dumneata vorbești cu șefii de echipă, cu simplii ingineri ? Ce-ți închipui ? Eu sînt om al muncii, să nu crezi că nu vei fi chemat împreună cu redactorul șef la tovarășul... Uite numărul de telefon, dumnealui mi l-a dat. Să-mi spui imediat ce-ai vorbit acolo. Eu nu las lucrurile așa... Eu sînt om al muncii și așa voi spune acolo unde voi telefona”, zice Botea sufocîndu-se, nestîind că în el incolțește o nouă dragoste : a patra.

9. Această nouă iubire se numește șantaj. Acasă, șantajul este arogant : ce am eu în casă n-o să aveți voi în vecii

(Continuare în pag. 23)

NICOLAE CRISTACHE

Ochii și urechile lumii

Amurg
de noiembrie

În dimineața unei zile de noiembrie frumos am citit declarațiile unui om de 80 de ani, Louis Darquier de Pellepoix — fostul comisar pentru problemele evreiești în guvernul lui Pierre Laval, din mai 1942 până în martie 1944. El a condus arestarea, urmată de deportarea în lagăre hitleriste, a 75 000 de bărbați, femei și copii. El a fost condamnat la moarte de Înalta Curte de Justiție a Franței, în decembrie 1947. Fugit în Spania, el locuiește și azi acolo, având grija să nu pună piciorul în Franța. În revista L'Express din 4 noiembrie 1978 el declară că cei 75 000 de oameni arestați din ordinele sale de Eichmann al Franței, sint „propagandă”. Cele 6 000 000 de evrei dispăruți în timpul războiului sint „pur și simplu o invenție”. Ce-a fost la Auschwitz — „am să vă spun eu, exact, ce-a fost la Auschwitz. S-a gazat, e adevărat, s-a gazat. Au fost gazați păduchii pentru a dezinfecța hainele”. Fotografii maldărelor de cadavre — care au devenit o imagine pentru secolul nostru ca norul de la Hiroșima — „au fost trucate” și „nu era meseria mea să știu ce deveneau aia după...”

În meseria noastră de a fi oameni — meserie dintre cele mai grele — există câteva clipe fundamentale, dificil de descris, niciodată previzibile, în care simți că totul e primejdut până la pierderea acestei meserii. Aceste clipe nu-s atât de dese pe cât o cred ușuraticii pesimiști. Dar nici atât de rare pe cât o vor profunzii indiferenți. E necesară o pindă. Cel nevigilent, cel care crede că niciodată nu va veni o clipă dilematică, e pierdut și în afara discuției. După cum cei care în această pindă nu-s înarmați decit cu o sacră ironie, au doar câteva șanse în plus de a supraviețui. Există o limită tragică a ironiei, altfel atât de binecuvîntată. Există clipe cînd multe idei inteligente se dovedesc insuficiente pentru a înțelege pericolul care planează asupra organismului moral. Organismul moral — nu altfel decit acela văzut cu ochiul liber — are ochii, fruntea și instinctul său de conservare. Secrețiile sale. În acele clipe de maximă primejdie el secretează sucurile sale de apărare, de salvare a întregii ființe, de salvagardare a meseriilor ei. Înaintea oricărei idei poate apărea atunci ca o reacție instinctivă, o senzație morală de scîrbă. O greață care, înghețîndu-te, te salvează. La panica de a te vedea degradat și amenințat că te poți pierde ca meseriaș al omului, la rușinea pe care o încerci — căci mai ales rușinea îți dă dimensiunea primejdiei, așa cum era, în dimineața aceea, rușinea de a avea ochii și ochelari pentru a citi — te cuprinde un fior fundamental și superb de dezgust care devine, deodată, intransigent ca o demnitate, mîndru ca rațiunea de a fi. Sint clipe cînd mîndria de a fi om se măsoară după secreția de greață a organismului moral. Dacă n-o ai, numai atunci ești pierdut în rușinea dimineții. Și numai, dacă ai simțit această vomă, poți renaste și recăpăta ideile cu care să-ți faci mai departe meseria aceasta de chin lung, fragil inseninat.

În dimineața aceea de noiembrie 1978, o greață enormă antihitleristă a înghețat în mine și m-a reînviat ca frigul, în tehnicile moderne, de revivificare a omului. Și m-am vrut — într-un strigăt fără de inteligență, care nu putea despărți ura, la care prea rar ajung, de solidaritățile prea repede emise, într-un coșmar de groază și iubire pentru fiecare tresărare a materiei — m-am vrut, o clipă, o noapte, un amurg, păduche chinuitor la subsuoara aceluia criminal.

RADU COSAȘU ■

Cine finanțează apartheidul?

După un turneu efectuat în Europa occidentală, ministrul sud-african al poștelor și telecomunicațiilor a anunțat că autoritățile de la Pretoria au decis să adopte, concomitent, sistemul francez și, respectiv, vest-german pentru asigurarea unei rețele telefonice complet electronice. Tot el a făcut cunoscut că a primit garanții, în țările respective, în sensul prevenirii pericolului generat de eventual embargo economic instituit la scară internațională, împotriva regimului din Africa de Sud. „Putem avea încredere în aceste garanții, deoarece ele vin din partea unor vechi prieteni ai Africii de Sud” a declarat ministrul sud-african, adăugînd că țara sa „este considerată un client prioritar” de către societățile ce vor furniza echipamentul amintit.

La prima vedere declarațiile făcute la Pretoria nu ar atrage atenția. Dar, în contextul în care, în numeroase rînduri, la O.N.U. s-au adoptat rezoluții care cer instituirea de sancțiuni economice împotriva regimului sud-african, pentru a silii guvernării de la Pretoria, inclusiv pe această cale, să renunțe la politica de apartheid, în condițiile în care, chiar în aceste zile, la Națiunile Unite se discută — pentru a cita oară? — necesitatea unui embargo economic total față de R.S.A. declarația ministrului sud-african nu face altceva decît să pună și mai mult în evidență faptul că, uneori, între vorbe și fapte este o cale lungă... Pentru că, dincolo de aspectele tehnice ale problemei, furnizarea de echipament electronic, din partea unor firme franceze și vest-germane, către Republica Sud-Africană, dovedește că există state pentru care această țară este un partener economic puternic. Dovada? Chiar cifrele

furnizate de regimul de la Pretoria sau de statistici naționale ale statelor implicate. Să amintim și noi câteva din acestea. Un raport publicat nu demult la Washington releva că, practic, companiile americane nu au întreprins nimic pentru a se opune politicii de apartheid practicate la Pretoria. Dimpotrivă. În jur de 2 600 de companii americane sint implicate în investițiile străine în R.S.A., contribuind la satisfacerea cerințelor, inclusiv militare, ale autorităților sud-africane. Datele oficiale puse în circulație de regimul din R.S.A. arată, la rîndul lor, că, în ultimul an, s-au achiziționat echipament militar, arme și petrol din țările occidentale, în valoare de peste două miliarde dolari. Se apreciază că volumul investițiilor statelor occidentale în Africa de Sud este de peste 20 miliarde dolari. Din această sumă, producția sectorului particular beneficiază de cel puțin 80 la sută.

Dovezi vin și din alte capitale. Exportul în R.S.A. al firmelor vest-germane, de exemplu, a crescut, numai în primele șase luni ale acestui an, cu 21 la sută, față de aceeași perioadă a anului trecut. Exporturile de semifabricate au totalizat 158 milioane mărci, în timp ce livrările de produse finite au atins 1,3 miliarde mărci. Concomitent, exporturile R.S.A. în R.F.G. au crescut cu circa 7 la sută. Pe ansamblu, investițiile de capital vest-german în economia sud-africană se ridică la 12 miliarde mărci. În Marea Britanie, două mari companii petroliere au recunoscut că au livrat, și continuă să livreze, petrol către R.S.A. și Rhodesia. O anchetă oficială relevă aceste realități, ca și faptul că se furnizează arme

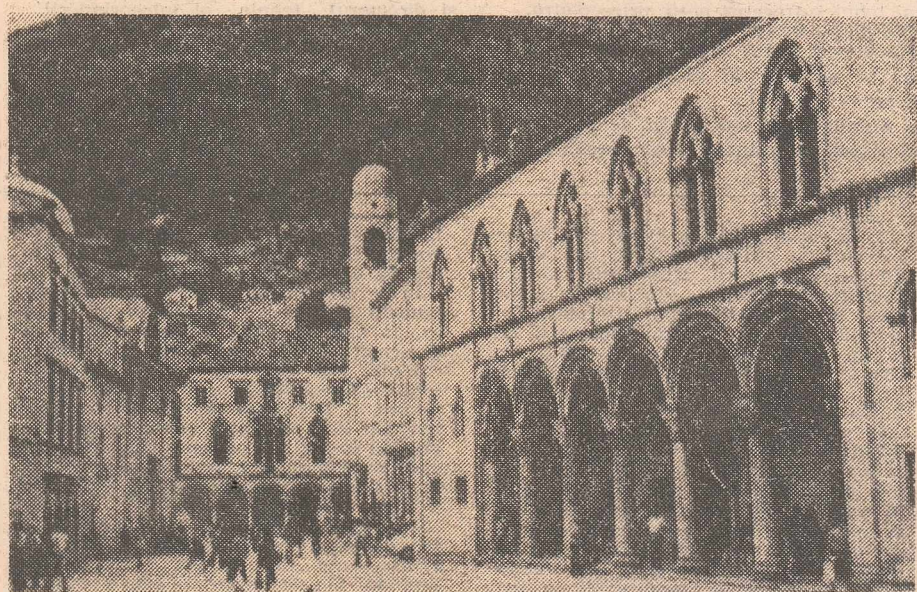
regimului de la Pretoria. În Franța, după statistici reluate de „Le Monde”, sint implicate în comerțul cu R.S.A., 83 de firme, inclusiv cu profil militar. Același ziar face cunoscut că Franța deține al cincilea loc în ierarhia partenerilor comerciali occidentali ai Republicii Sud-Africane (după S.U.A., Marea Britanie, R.F.G., Japonia), acoperînd 4,5 la sută din schimburile externe ale Africii de Sud. La rîndul său, „New York Times” scrie, sub titlul „Cine finanțează apartheidul?” că investițiile directe de capital american în economia R.S.A. au crescut de 16 ori în ultimii 30 de ani. Pe ansamblu, volumul capitalului străin plasat în economia R.S.A. a crescut de 5 ori în ultimii 15 ani. Acest spor, conchide ziarul, ascunde, în fapt, interesele companiilor străine de a investi într-o țară în care mina de lucru, în marea majoritate furnizată de populația de culoare, este foarte ieftină, ratele profitului fiind, în unele ramuri, ca cea minieră, de pildă, de peste 30 procente.

Exemplele pot continua. Pentru că, din păcate, mărturii care atestă că regimul rasist de la Pretoria este susținut economic de companiile occidentale — în pofida acțiunilor contrare cerute pe plan internațional — există în număr suficient. Și, în acest timp, autoritățile sud-africane continuă să promoveze apartheidul ca o politică de stat, continuă să oprime circa 20 milioane de oameni de culoare. Viața a arătat însă că, împotriva unei asemenea politici trebuie să se acționeze energie de către toate statele, pentru eliminarea din viața internațională a practicii apartheidului, pentru a asigura populației de culoare din R.S.A. condiții de dezvoltare liberă și demnă, potrivit propriilor aspirații.

ION STOICA ■

IUGOSLAVIA, țară vecină și prietenă, imagini care o reprezintă deopotrivă: Dubrovnik, „perla a Adriaticii”, în care fiecare stradă, fiecare clădire respiră aburul istoriei, și Zenica, centru al siderurgiei iugoslave, racordat la pulsul rapid al dezvoltării prezente

Știința pe mapamond

Energia galaxiilor —
o posibilă
„sursă de combustibil”
a viitorului

Un interes deosebit a trezit descoperirea cu cîțiva ani în urmă în galaxia Cygnus XI, situată la un milion de ani lumină de galaxia noastră, a unui corp cu proprietăți noi, sursă a unei extraordinare activități radio. Această „voce” de o putere nemaînțînită, care nu a putut fi explicată cu ajutorul unui mecanism existent în fizica clasică, a declanșat cercetări îndelungate în domeniul astrofizicii care au durat mai bine de zece ani.

S-au lansat astfel două ipoteze complet diferite. Prima, susținută de îndelungate observații, explică această „formidabilă „emisiune radio” prin existența quasarlui. Quasarul — o formațiune galactică, alcătuită din milioane sau miliarde de stele — nu apare totuși printr-un telescop decît ca o singură stea a cărei structură extensivă a brațelor nu se poate distinge. Și totuși distanța enormă de Pămînt nu poate explica această imagine, știut fiind faptul că fotografiile altor galaxii eliptice sau spirale, de asemenea foarte îndepărtate prezintă chiar nucleul lor difuz. Generator al unei formidabile energii luminoase și radio electrice provenite dintr-o permanentă explozie a stelelor sale componente, quasarul se deosebește prin aceasta de o galaxie obișnuită.

A doua ipoteză, aceea a găurilor negre, pornește pentru moment de la un concept pur teoretic, relativitatea generală einsteiniană care asociază masa unui corp ceresc cu deformarea spațiu-timp.

De exemplu. Soarele deformează spațiul care-l înconjoară asemenea unei bile de plumb care curbează o membrană de cauciuc întinsă orizontal. Cu cît masa centrală se înalță mai sus, cu atît deformarea este mai mare și curbura mai

accentuată. Este de presupus că pentru a scăpa acestei depresiuni, veritabil tunel uriaș, un corp trebuie să aibă o viteză infinită. Se știe însă că materia nu poate depăși viteza luminii. Lumina însăși cu viteza ei de 300 000 km/s rămîne la un moment dat prizoniera acestei pîinii imense.

Dacă masa centrală este luminoasă — o super-stea — propria ei radiație luminoasă va fi înghițată, devenind invizibilă, învîrtîndu-se la infinit în jurul ei și atrîgînd în mod irezistibil tot ceea ce o înconjoară. La naștere astfel o gaură neagră, a cărei lumină este invizibilă. Implozia (explozie spre interior), urmare a unei catastrofe nucleare, poate duce la comprimarea unei stele de două-trei ori mai mare decît Soarele, într-un volum de cîțiva metri cubi prin absorbirea masei sale de către propriul ei centru. Existența acestor găuri negre în numeroase galaxii, chiar în galaxia noastră, este dovedită de formațiuni ciudate neexplicate pînă acum. M 87 (M pentru Messier, astronom care a clasificat galaxiile la sfîrșitul secolului trecut), care este cea mai spectaculoasă dintre ele, prezintă o masă sferică cu margini difuze și două protuberanțe misterioase de un bleu accentuat.

Prima, conținînd un punct legat direct de partea centrală, este de formă elipsoidală. A doua, mai mică, în prelungirea celei dintîi, depinde de aceasta printr-o materie luminoasă difuză.

Astronomii au numit „lampă de sudat” aceste forme insolite datorită celor două jeturi succesive proiectate din centrul galaxiei. Pentru explicarea fenomenului, în urma unor recente observații, s-a lansat următoarea ipoteză. În primul rînd, galaxia este centrul unei activități radioelectrice de o putere formidabilă care o depășește de 1 029 ori pe aceea a unei galaxii normale. Existența acestui punct simptomatic extraordinar de luminos, echivalent a 100 milioane de soări, a fost confirmată de astronomia optică. Masa enormă a celor 5 miliarde de soări se învîrtește în jurul centrului de atracție cu o viteză uriașă. Excedentul de viteză provine din echilibrul care trebuie să existe între cantitatea formidabilă de materie și forța de soc care o atrage, către acest centru misterios, veritabilă gaură neagră. În sfîrșit, prezența protuberanțelor a fost explicată prin intermediul „efectului capatultat”. Este de presupus că acestea

conțin un șirag de găuri negre. Cînd trei găuri negre se găsesc una lîngă alta, două dintre ele alcătuiesc un sistem binar, stabil, cea de-a treia fiind expulzată, dînd astfel imaginea „lămpii de sudat”.

Prin descoperirea unei alte formațiuni misterioase NGC 6251, ipoteza a fost confirmată. În acest caz, gaura neagră căreia i se datorește fenomenul este mai mică decît aceea din galaxia M 87 dar ea prezintă totuși o masă echivalentă a 100 milioane de soări. Radiotelescoapele au analizat o formațiune lineară care conține un filament radiomisiv perfect rectiliniu care se descompune în două zone: prima, la 750 000 ani-lumină de extindere (galaxia noastră cu cele 100 milioane de stele nu are „decît” un diametru de 100 000 ani-lumină), a doua zonă, pe același ax, la 10 ani-lumină. La capăt se găsește probabil o gaură neagră. Gaura neagră, prin definiție, nu emite nici o rază și totuși lumina percepută este datorată enormei mase de stele și particule de praf care sint antrenate în jurul ei. În momentul inițial al formării ei gaura neagră numită „spinar” sau „magnetoid” prezintă aspectul unei raze care atrage materia înconjurătoare prinzînd consistență după un ax preferențial. Discul de materie, posesorul unui cîmp magnetic foarte intens, generator al unei activități radioelectrice extrem de polarizate ar putea fi cauza jeturilor rectilinii observate ale căror existență și proprietăți fizice sint pe cale de a fi descoperite.

Radiațiile emise par a veni direct din relația materie-energie prevăzută de legea relativității. Gravitația atînge o asemenea intensitate în apropierea unei găuri negre încît energia formidabilă astfel degajată se transformă în materie care intr-o ultimă fază revine la starea de energie sub formă de radiații. S-a calculat că în momentul combinării a două găuri negre 29% din masa lor este convertită în energie.

Intr-un colț îndepărtat al galaxiei s-ar putea întîlni o gaură neagră artificială care ar înghiți micro găuri negre, de asemenea, artificiale, formațiuni generatoare de energie sub formă de raze. Iată deci, prevăd cercetătorii, principala sursă de „combustibil” a generațiilor unui viitor foarte îndepărtat, energie de milioane de ori mai intensă decît energia termonucleară a stelelor.

AUREL PERVA ■

Un teatru aproape unic

O „cutie magică” suspendată în ceea ce a fost odată cea mai mare încăpătoare din lume este probabil singurul teatru modern din lume care se apropie de forma originală a lui Globe Theatre din Southwark, în sudul Londrei, unde se jucau piesele lui William Shakespeare pe scena rotundă a teatrului elisabetan. Noul teatru — despre care informează recent publicatia „Panoramic Britanic” — a fost creat în centrul vechii Burse regale din orașul Manchester, în vestul Angliei.

Tranzacțiile financiare au încetat acolo la 31 decembrie 1968, dar clădirea cu coloane tipic victoriene, robuste și fastuoase, înalte de 18 metri, sub acoperișul clasic cu trei cupole, a rămas goală și părăsită până când un grup de actori și actrițe și-au dat seama cu câțiva ani mai târziu, de potențialul ei ca lăcaș al unui concept nou de ansamblu teatral.

De ce să dărim aceste ziduri și coloane cu acustica lor fantastică? De ce să lași echipele de demolare să distrugă cupolele? De ce să nu folosești, în schimb, cei 23 800 de metri cubi pentru un mare complex unde lumea

s-ar putea plimba în jurul unui teatru circular construit la etajul bursei și bucurându-se de o întreagă gamă de activități artistice și de relaxare răsândite pe suprafața din jurul lui?

Așa s-a și întâmplat. Teatrul, cu șapte fațade, este suspendat în mijlocul încăperii, o cutie strălucitoare din oțel și sticlă, pe care un scriitor a descris-o ca „o încrucișare între lampa unui far și un modul interplanetar”. Pe fundalul somptuos victorian, contrastul de stiluri arhitecturale este impresionant. Întreaga atmosferă este totuși intimă și plăcută, în acest teatru, care a fost proiectat de Richard Negri și care a fost inaugurat în 1976. Având 700 de locuri, lăcașul arată — potrivit părerii lui Robert Scott, primul său administrator general — ca „un compromis între un circ și o arenă de coridă”. Scena este montată direct pe pardoseală, iar publicul este așezat pe trei niveluri cu fotolii suspendate de o serie de structuri de oțel, care se ramifică din coloanele victoriene. Cel mai îndepărtat spectator este la numai zece metri de scenă, iar cel mai apropiat, chiar deasupra ei. Regizorii pot folosi scena complet rotundă pentru efecte scenice și acustice neobișnuite.

S-a constatat că Bursa regală avea un factor de reflecție a sunetului de opt secunde. Acesta a fost coborât când s-a construit teatrul, cu un acoperiș având deschizături ce pot fi deschise sau închise pentru o reglare acustică. S-au creat, astfel, o multitudine de posibilități pentru efecte auditive deosebite cum ar fi pași, împușcături, mu-

zică sau strigăte. „Ambii noștri arhitecți sînt practic necunoscuți” spunea Scott în timpul construirii teatrului. „David Levitt și Malcolm Brown din Londra au construit conform cerințelor noastre mai mult ca niște artiști decît ca arhitecți care proiectează o clădire în mod clasic și o numesc apoi teatru”.

A fost păstrat un singur lucru din istoria Bursei, care fusese inaugurată în 1729: unele inscripții pe perete. Acestea sînt cifrele ultimei zile de tranzacții cu cotele din Paris, Liverpool, Alexandria și New York, cursul de schimb al zilei respective și apoi cuvîntul „Inchis” suprapus peste toate acestea. Această mărturie a istoriei va rămîne pentru totdeauna.

Fondatorii teatrului, Robert Scott și Compania de teatru 69, au fost îndrăzneți și imaginativi. În timp ce teatrul era încă o simplă schiță în cretă pe parchet, Scott a spus: „Dacă această clădire urmează să supraviețuiască, trebuie să folosim la maximum spațiul pe care îl avem la dispoziție și există posibilități infinite. Cred că trebuie să fie o clădire care să fie folosită șapte zile pe săptămînă, un loc unde lumea va merge să vizioneze spectacole de teatru, să asculte concerte, să mîncească o mîncare bună, să stea la o cafea, să se plimbe, să privească expoziții și să se uite la lucruri cum ar fi campionate de șah”.

Această viziune a devenit realitate, deși Robert Scott a părăsit între timp teatrul pentru alte proiecte.

Marile necazuri ale micului ecran

În 1958, un milion de francezi aveau televizoare; în cei zece ani care au urmat, cutia cu imagini a pătruns, practic, în fiecare casă. În Franța, și nu numai acolo. Semnificativ, în paginile unei reviste americane, semnatarul unui articol mărturisese că n-a mai putut nici să răspundă la telefon în momentul în care un personaj din serialul preferat s-a îmbolnăvit grav.

Televiziunea, produsul-minune al tehnicii ultimei jumătăți de secol, care i-a oferit omului posibilitatea de a fi martor și participant înflorat la primul său pas pe Lună. Televiziunea, „cutia magică” prin intermediul căreia milioane, zeci de milioane de oameni asistă simultan la mari evenimente politice, culturale sau sportive, înscrind astfel o contribuție de preț la eforturile pentru o lume mai bună, o lume a păcii, colaborării și prieteniei. Televiziunea, cea care supune atenției opiniei publice marile drame ale planetei. Și care îi ajută, în același timp, pe oameni să-și cunoască mai bine propriile valori materiale și spirituale, tradițiile lor. Evident, nu această mare concurență a cinematografului e pusă acum sub semnul întrebării. Este vorba de televiziunea urii și a violenței, a pornografiei și groazei, căreia i se cere, pe bună dreptate, să revină la „faptele” ei bune.

Semnele puternice ale declinului televiziunii apar cu trei ani în urmă, mai întîi în S.U.A. Firma Nielsen, ale cărei oracole determină rețetele publicitare ale principalelor stații, aduc vesti rele pe Madison Avenue și Broadcast Row. Responsabilii celor trei cunoscutre rețele de televiziune, A.B.C., N.B.C. și C.B.C., află cu îngrijorare că 6 la sută din clienții lor i-au părăsit. Lumea intră în alertă. Se pun în mișcare sume mari de dolari în scopuri publicitare, toate mijloacele — inclusiv presiunile psihologice — care ar putea să conducă la recuperarea celor pierduți, la revitalizarea interesului celorlalți. Se vorbește despre „telespectatori grei” și „telespectatori ușori”. Aveți grijă, spun producătorii, cu mai puțin de 5 ore pe zi în fața micului ecran Nielsen nu vă va identifica, pierzîndu-vă, astfel, șansa de a figura printre „grii” din S.U.A. Este momentul cînd pe firmamentul afacerii TV apare o nouă stea: „geniul programelor” Fred Silverman. Pornografia și violența programate la ore de vîrf — iată marea descoperire a directorului N.B.C. Dar, cum era și de așteptat, a fost numai o victorie a la Pirus, pentru că numărul „griilor” televiziunii n-a continuat deloc să crească. Dimpotrivă. La fel s-a întîmplat și în Franța — care se gîndise pentru un moment la o „soluție Silverman”. Milionul de persoane pierdute anul trecut de către cele trei principale canale de televiziune, TF 1, Antenne 2 și FR 3 n-a putut fi deloc mișcat din loc în sensul dorit de producători. Repudiată la început, cifrele comunicate de C.E.O. — echivalentul francez al lui Nielsen — s-au dovedit perfect reale, provocînd, ca și peste Ocean, căutarea de soluții, multe dureri de cap.

„Televiziunea — încearcă să explice un specialist de la Institutul francez al audiovizualului — are, ca toate întreprinderile umane, cicluri de viață; momentul de inovare, să spunem pînă în 1953; creșterea puternică, al cărei punct culminant se situează către 1971; maturitatea, care, după 1975, seamănă foarte mult cu saturația”. Cam scurtă viață pentru o „întreprindere umană” primitivă, ca orice semn puternic al progresului, cu atîta entuziasm! Neputința în fața numărului din ce în ce mai mare al celor ce ignoră accentele dramatice. Jerry Mander, fostul președinte al celei mai mari agenții publicitare din America, propune, nici mai mult, nici mai puțin, renunțarea la cutia cu imagini.

Ceea ce provoacă indignarea sociologilor și a cercetătorilor, a publicului larg nu numai în țările amintite, dar în general în Occident, este tocmai obstinția cu care micul ecran cultivă, în scopuri bine determinate, violența, pornografia, groaza.

O știre recentă vorbește despre faptul că televiziunea poate recăpăta totuși încrederea publicului, cu condiția să răspundă frămîntărilor, intereselor și preferințelor acestuia. Cea mai bună producție, vizionată la un festival internațional, organizat pentru prima dată anul acesta la Londra de către Academia britanică de film și televiziune, a fost creația studiourilor americane „Incendiul din casa de alături”. Este vorba, spun comentarii, de un reportaj desăvîrșit, răscolitor, care zugrăvește decăderea morală a cartierului newyorkez South Bronx, un amestec de acțiune și reflecție, care conține în final avertismentul că, dacă nu se produce o schimbare, incendiul nu se va opri la gardul vecinului...

DUMITRU AVRAM

Mondo umano?

Jumătate la New York, jumătate la Paris

Despre acest subiect s-a vorbit cu deosebire la începutul actualului deceniu însă era o consecință directă a epocii coloniale, a perioadei în care luau drumul lung al metropolei nu numai mari valori materiale ci și inestimabile opere de artă. De fapt, prin procese deseori greu de explicat s-a putut ajunge la situații în care o parte dintr-o operă de artă se află într-un muzeu iar restul în alt lăcaș similar situat îndeobște la mii de kilometri depărtare de primul. Astfel, un recent număr al săptămînalului „Jeune Afrique” reîntregeste doar pe hirtie imaginea unei statui neo-sumeriene al cărei cap se găsește la „Metropolitan Museum” din New York în timp ce corpul poate fi admirat la Paris, în celebrul Luvru. Ca și cum situația însăși n-ar constitui un paradox, trebuie precizat că fiecare muzeu revendică ceea ce găzduiește celălalt! După cum se poate lesne observa n-am scris că revendică ceea ce îi aparține pentru că neîntîind acesta adevărul chiar și în legătură cu multe situații, nu mai

puțin semnificative, numeroase stațe, îndeosebi din lumea a treia, au cerut tot mai insistenț să li se înapoieze valorile culturale care le-au aparținut de jure și de facto. Sau, cum sună apelul directorului general al UNESCO, Amadou Mahtar M'bow, citat de aceeași revistă: „restituirea unor opere de artă deținute de unele țări occidentale dezvoltate ar permite popoarelor cărora le-au aparținut să-și regăsească o parte din memoria și identitatea lor”.

Demersul respectiv a făcut obiectul unor numeroase colocvii și conferințe internaționale. S-a spus adesea că a fost vorba de o dezbateră fructuoasă și pasionantă în care s-a jonglat cu argumente și interpretări juridice, culturale (!) sociologice (!!) și chiar psihologice (!!!). Este dovedit că unii „custozi” au apelat și la deformări crase și, nici mai mult, nici mai puțin au pretins că, în ultimă instanță, este vorba de opere ce le-au realizat „statele lor. Trist dar adevărat și așa au stat lucrurile! Totuși, la un colocvii ce a avut loc între 30 septembrie și 7 octombrie la Palermo și Taormina, un delegat a provocat uimire în rîndurile participanților declarînd că exact 11 000 de piese ecuatoriene, de o valoare deosebită se află în miinile unui colecționar italian și că, în plus, guvernul țării sale a

întreprins numeroase demersuri pentru restituirea lor. Însă ele au rămas fără rezultate. Lista revendicărilor prezentate e bogată și cuprinde valori recunoscute, apreciate pretutindeni și, în consecință, și mai necesare muzeelor din statele de baștină. S-au invocat, în acest sens, și unele precedente: acordul belgiano-zairez privind restituirea de către prima țară a unor reprezentative opere de artă zaireză, procedură urmată de Australia care a făcut ca Papua Noua-Guinee să-și deschidă un muzeu reprimind obiecte de artă din colecții aflate la Sydney sau Melbourne, înțelegerea dintre Olanda și Indonezia privind retrocedarea unor piese de mare valoare culturală pentru această țară, acordurile de același gen ale Franței cu Laos și, respectiv, Algeria, și, în fine, preluarea de către Etiopia de la Italia a faimoasei stele din Axum, măturie incomparabilă a splendorii artei copte.

Din păcate, lista se oprește aici și se poate conchide pe drept că e prea puțin față de cit li s-a luat acestor țări și altora chiar și în domeniul cultural, în care, invadatorii au pretins, nu de puține ori, că, de fapt, ei au „adus”, ceea ce este cu totul fals!

DUMITRU CONSTANTIN

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Institutul francez de studii și statistici în domeniul medical apreciază că statistica dată publicității de ministrul francez de interne conține o doză apreciabilă de aproximație în minus. Odată polemica deschisă, de o parte și de alta a știrilor de cifre s-au acumulat argumente, majoritatea teribile prin lipsa lor de echivoc. Desigur, adevărul rămîne unul singur și, decamdată, el s-ar putea constitui din media furnizată de cele două părți: 28 la sută.

Acest procent nu reprezintă altceva decît creșterea, într-un singur an, a sinuciderilor. Din 117 000 de tentative, 9 000 se încheie cu deplin succes. Tinerii s-au instalat în avangarda fenomenului, procentul acelor care încearcă și reușesc să-și pună capăt zilelor înregistrînd o majorare decisă: de la 8,2 la 13,3 la sută.

Psihologii, medicii și sociologii sînt de acord că principala cauză a unei atare situații este solitudinea. Vechi opinii reîntră în circuitul public și un morman de esuri readuc în discuție tema angostei în marile aglomerări urbane. Eșuarea în viață nefiind un fenomen tipic francez (din moment ce alte statistici americane, vest-germane, britanice sau nipone dezvăluie o situație pe cît de alarmantă pe cît de asemănătoare), esurile care bat monedă pe însingurare se bucură de un larg succes internațio-

nal. Ideea dominantă rămîne aceea că în marile orașe omul se simte mai singur decît în fundul pădurii, unde comuniunea cu natura ar reprezenta o oarecare supapă de siguranță. Neputînd să intre în comuniune cu colectivitatea, individul se simte strivit de un mod de viață care îl refuză și îl aruncă implacabil la periferie. De aici și pînă la actul de refuzare de către individ a co-

liciu intelectual din a descrie fericirea fatală a sinucigașilor și apatia criticabilă a celor care nu s-au hotărît să adopte decizia de maximă „cutezanță” nu reprezintă o majoritate, dar numărul lor rămîne apreciabil. Este adevărat că cei mai mulți se iau cu miinile de cap studiînd statisticele amintite, dar și dinși preferă să se exerseze în ameliorarea efectelor și nu a cauzelor. Dom-

Altruismul contracronometru

lectivității (și a lui însuși) nu mai e decît un pas care, cum se vede, este realizat cu o eficacitate tot mai evidentă.

Rezultă dintr-o asemenea teorie abracadabrantă că sinuciderea se confundă cu un fel de răzbunare colosală: omul ajuns la subsolul existenței, la limita singurătății sfidează aglomerarea oamenilor care numai aparent ar forma o colectivitate, părăsind-o brusc, dar după o matură chibzuință.

Autorii care își fac un de-

niile lor evită stările revendicative, lansîndu-se în promovarea unor operațiuni caritabile...

Eludînd resorturile sociale care favorizează însingurarea, o armată de experți au pus pe roate în numeroase țări occidentale „cluburi ale prieteniei” în care nefericirii ar intra, cu tichet, în paradis fără să mai fie nevoie să-și curme zilele. Se tratează adică o boală incurabilă cu piramidoane și bancuri și această cură cu maximum de seriozitate. Disperații au la dispo-

RADU BUDEANU

O decizie curioasă

Nu demult, ziarul de specialitate a acordat un întins spațiu tipografic publicării calendarului competițional al anului sportiv 1979. Parcurgându-l, am rămas surprins de absența întrecerilor de atletism în sală și trebuie să recunoaștem că, în primul moment, am fost tentați să punem respectiva omisiune pe seama unei erori de tipar. Numai că surprinderea noastră n-a durat prea mult. Ea și-a găsit repede explicația, unul dintre secretarii C.N.E.F.S., profesorul Emil Ghibu, lămurindu-ne, într-un articol din același număr al „Sportului”, că sezonul athletic de sală a fost eliminat din calendarul competițional pe 1979 cu bunăștiință, avându-se în vedere că el n-a adus „nici un aport creșterii performanțelor”. Așadar, exceptând unele întreceri cu caracter local, nu vom mai avea în 1979 nici campionate naționale „indoor” de seniori și juniori mari, nici concursuri republicane de juniori mici, nici „Cupa de cristal”, competiție de-

venită tradițională, nici, ca o consecință firească, reprezentanții la europenele de sală.

Curioasă decizie, menită, din câte înțelegem, să pună impasul actual al atletismului nostru, fenomen fără dubii, pe seama sezonului de sală! Pe cât de curioasă, pe atât de firav susținută de argumente, de vreme ce două dintre performerele atletismului românesc din 1978, ca să ne oprim numai la anul în curs, Natalia Mărășescu și Ileana Silai, au reușit rezultate de răsunet în sală, prima dintre ele deținând, cu 4:05, chiar recordul lumii pe 1500 de metri! Atunci, de unde pină unde acel „nici un aport creșterii performanțelor”? După părerea noastră, recenta decizie, asupra căreia sperăm să se revină, va aduce și mai mult decalajul dintre atletismul nostru și cel continental, din cel puțin două motive. Pe de o parte, anul nostru competițional se va scurta considerabil, pe de alta, se va pierde și mai mult contactul cu elita atletismului mondial, în toate țările cu prestigiu în disciplina respectivă existând, nu de ieri, de azi, campionate naționale „in-

door” de seniori și juniori. Drept urmare, putem găzdui aici o listă întreagă de atleți și atlete care, impunându-se în sală, au realizat un excelent sezon competițional 1978 în aer liber, nume ca Beyer (R.D.G.), Simeoni (Italia), Iascenko (U.R.S.S.), Fibingerova (Cehoslovacia), Oelsner (R.D.G.), Menea (Italia), Petrova (Bulgaria) sau Bruns (R.D.G.) fiind convingătoare în acest sens. Ba mai mult, spre a proba atenția deosebită de care se bucură la ora actuală, peste tot în lume „indoorul”, se cade să subliniem că în 1978 s-a organizat, pentru prima dată, o întâlnire Europa-S.U.A. de atletism în sală!

Și ar mai fi ceva. Seniorii ca seniorii, să admitem că ei, mai ales virtuții, se vor descurca, onorând invitațiile ce vor sosi din străinătăți, din partea unor federații. Dar cu juniorii, cu juniorii ce se va întâmpla, știut și recunoscut de specialiști fiind faptul că, îndeobște în ceea ce-i privește, întrecerea oficială reprezintă principalul factor stimulator și, în mare măsură, motorul progresu-

lui? Dacă F.R.A. crede că atleții juniori vor asuda în ianuarie, februarie și martie spre a lua startul la naționalele de vară, e treaba ei, dar tehnicienii din atletismul nostru par să fie de altă părere! Recent, în cadrul Conferinței anuale a specialiștilor din atletism, desfășurată la Snagov, mai toți participanții s-au declarat de acord cu decizia adoptată — fără consultarea lor — ar putea să devină o nouă frână în calea dezvoltării atletismului românesc. Sigur, „indoorul” nu trebuie transformat în scop în sine, cum s-a mai întâmplat pe ici, pe colo, asta e clar, dar una e să-l privești așa și alta să procedezi la desființarea lui, măsură pe care n-ar fi exclus s-o regretăm într-o bună zi, încercând să reparăm ce va mai rămâne de reparat. Gândind așa, punem în mod deschis problema excluderii sălii din calendarul athletic pe 1979, invitându-i pe specialiști la cuvânt, convingși fiind, după o veche vorbă românească, că e mai periculos să persisti într-o greșeală decât să o comiți.

„La Palm Springs va fi foarte greu, dar Virginia poate intra în primele 3”

Cîteva clipe de destindere după un antrenament obositor. Virginia Ruzici și Ștefan Georgescu au primit o vizită pe cit de surprinzătoare, pe atât de plăcută: Ion Jiriac!

— Tovarășe profesor Ștefan Georgescu, iată că antrenorul echipei noastre pentru Cupa Davis a devenit, de cîteva săptămîni, antrenorul Virginiei Ruzici, alături, după cum bine se știe, înaintea participării la Masters, competiția celor mai bune 8 jucătoare de tenis din lume. Notînd că pre-

zența Virginiei la Palm Springs, în California, reprezintă, după opinii unanime, cel mai prestigios rezultat din istoria tenisului nostru feminin, v-am ruga să ne spuneți cum s-a întâmplat de ați ajuns să vă ocupați de pregătirea ei?

— Am mai lucrat cu Ruzici cîteva săp-

tămîni, înainte ca ea să obțină remarcabila victorie de la Roland Garros, izbindă care a pus pe gânduri lumea tenisului și care a impus, dacă pot spune așa, numele campioanei noastre între celebritățile courtului. Apoi, înaintea turneelor de la Brighton și Stuttgart, foarte importante pentru punctajul necesar pătrunderii în Masters, Virginia a venit la mine și, așa cum îi e felul, mi-a spus, simplu, că simte că ar putea să-o ajut în încercarea ei de a urca cît mai sus în ierarhia tenisului mondial. Cunoșcînd-o, cu multele ei calități și puținele ei defecte, am acceptat, am cerut aprobarea federației și, primind-o, ne-am apucat de treabă. Se știe, la Brighton, unde a cîștigat, și la Stuttgart, unde putea cîștiga, fiind întrecută de Betty Stove după ce avusese 6 mingii de meci, Virginia a jucat bine, adunînd 100 de puncte care, adăugate celor 370 din prima jumătate a anului, i-au permis să se califice pentru Marele Premiu din California.

— Ce înseamnă „cu multele ei calități și puținele ei defecte”?

— După mine, Ruzici are, la această oră, cea mai bună dreață din tenisul feminin mondial. De asemenea, primul ei serviciu, cînd intră, e aproape irezistibil, fiind o armă de temut pentru orice adversară. Zicînd defecte, am exagerat. Mai degrabă e vorba despre unele lipsuri care, prin antrenamente și muncă, pot fi îndepărtate. Ne străduim în acest sens, lucrînd în continuare la perfecționarea reverului, la care a realizat, în ultimul timp, progrese considerabile, la îmbunătățirea passing-shoot-ului și a returului de rever, și ele din ce în ce mai exacte. Ne antrenăm, în medie, 4 ceasuri pe zi. Virginia se pregătește cu seriozitate, fiind dispusă la efort și hotărîtă să facă, în California, o figură dintre cele mai frumoase.

— Cît de frumoasă?

— Sigur, la Palm Springs, unde se vor reuni cele mai bune 8 jucătoare din lume, va fi foarte greu, dar Virginia poate intra în primele 3.

— Chiar așa?

— De ce nu?! Celelalte 7 din Masters vor fi Evert, Navratilova, Wade, Reid, Stove, probabil Goolagong, Turnbull sau Marsikova, dacă nu amîndouă, în cazul

în care Goolagong, care n-a confirmat încă participarea, dat fiind faptul că n-a prea jucat în toamna aceasta, va absenta. Exceptîndu-le pe Evert și Navratilova, Virginia are victorii la toate viitoarele adversare, pe care, firește, sperăm să le întrecă și la Palm Springs. Altfel vorbind, are șanse în toate meciurile, chiar în cele cu Evert și Navratilova, gheața, nu-i așa, tot trebuie spartă odată și odată, ceea ce mă face să cred, repet, că poate pătrunde în partea de sus a clasamentului. Din păcate, Mastersul se va juca pe ciment, o suprafață care o dezavantajează pe Ruzici, mînea sîrînd diferit față de zgură sau plastic, terenurile ei preferate. Deși am căutat să găsim un spațiu cu ciment, n-am găsit la București unul potrivit, suficient de nivelat, așa că am fost nevoiți să ne antrenăm în sală și pe plastic, pe matlex, deși, cum spuneam, Mastersul se va disputa pe ciment și în aer liber. Asta nu mă împiedică, păstrînd luciditatea necesară, să susțin că Ruzici va avea un cuvînt greu de spus la Palm Springs.

— Așa să fie, tovarășe profesor! Urîndu-i campioanei noastre mult succes dincolo de Ocean, nu putem încheia acest scurt dialog fără a vă întreba cîteva cuvinte despre echipa de Cupa Davis, al cărei antrenor sînteți. Ce e nou cu Davișul, tovarășe Ștefan Georgescu?

— Pe 25 noiembrie vom relua pregătirile, obiectivul imediat următor fiind meciul cu Belgia, programat în deplasare, la 20 martie 1979. Dacă vom învinge Belgia, lucru simplu în condițiile în care va reîntra Năstase, a cărui suspendare dictată de federația internațională a expirat, vom întîlni, la București, R.F.G. și, în cazul unei noi victorii, de asemenea previzibilă, tot la București, Suedia, cu Borg în formație. Dar despre toate acestea e, poate, prematur să vorbim.

— Bine. Fiecare lucru la timpul său. Acestea fiind zise, nu ne rămîne decît să vă zicem, dumneavoastră și Virginiei Ruzici, drum bun și succes, aducîndu-vă aminte că, pe cînd veți fi la Palm Springs, lumea tenisului nostru va aștepta, cu înfrigurare, vești cît mai bune din Masters!

— Puteți conta pe noi.

Time-out

● O veste îmbucurătoare din handbal. Echipa noastră masculină a cîștigat, fără înfrîngere, turneul internațional de la Debrețin. Să fie într-un ceas bun ● După numai două săptămîni de calificare, Mircea Tone, Petre Ganea și alți cîteva foști și actuali pugiliști fruntași au primit carnet de antrenori. Cu antrenorii, iată, nu stăm rău, avem destul și, se zice, temeinic pregătiți. De-am sta la fel și cu boxerii! ● Luni la prînz a părăsit maternitatea „Giulești” fosta campioană olimpică Viorica Viscopoleanu, împreună cu fetița sa, în vîrstă de o săptămînă. Așteptăm să crească și, desigur, să sară la lungime. ● Victoria Autobuzului asupra Rapidului, motiv de mare tristețe pentru cartierul Giulești, a însemnat și revansa lui Vasile Copil asupra lui Ion Motroc, antrenorul învingătoarei fiind, pînă nu demult, „secund” la Rapid! Abătut din cale-afară, Motroc ne-a declarat că echipa sa e încă în formare și că ghinionul a urmărit-o din plin în meciul cu Autobuzul. Cu toate acestea, a completat, am convingerea că vom promova. ● 4000 de spectatori la un cuplaj de hochei la Miercurea Ciuc! Cînd te gîndești că, la București, aceeași competiție abia dacă adună, exceptînd derbyul Steaua-Dinamo, rudele apropiate ale hocheiștilor. ● Ziarul „Sportul” de luni încearcă să ne convingă că divizionara C Mureșul Luduș a constituit un redutabil partener de întrecere pentru lotul de tineret. Scorul partidei de verificare, 7-0 pentru selecționabilii, ne scutește de orice comentarii! Atunci,

de ce atît zgomot pentru nimic? ● După opinia confratelui Telemac Sirio-pol din Galați, Adrian Florea de la F.C.M. din localitate, lider autoritar în seria I, a diviziei B, e un jucător serios și talentat. Scriem asta ca să se audă pînă la București, unde se întocmesc felurile loturi! ● Participînd la un puternic turneu în Brazilia, reprezentativă de baschet masculin a țării noastre a făcut o figură dintre cele mai frumoase, ocupînd în final un merituos loc secund, devansînd, între altele, echipele Uruguayului și S.U.A. ● Noul antrenor federal de box, conferențiarul universitar Eustațiu Mărgărit, a fost, în două rînduri, campion național, în 1948, la categoria cocos, în 1955, la semiușoară. Salutînd venirea unui tehnician competent și harnic la F.R.B., nu ne putem reprimă o nedorire. De ce campioni! Cuțov și Chioresanu nu fac parte din lotul reprezentativ? Dacă avem alții mai buni, de ce n-au cîștigat aceia centurile de campioni? ● Sub semnul „Daciadei”, s-a desfășurat, la București, ediția a VII-a a Crosului tipografilor. La senioare a ieșit învingătoare orădeanca Agnes Nagy; la seniori a cîștigat Stelian Dăcu din București. Au participat reprezentanți din 27 de județe, iar organizarea a fost excelentă. ● Clujeanul Radu Negulescu, fost multiplu campion la tenis de masă, se află în aceste zile în Capitală, unde își susține examenul de medic primar în ginecologie. ● Partida de fotbal Sticla-Tarom din campionatul municipal s-a terminat cu scorul de 3-2. Numai că avizorii au înaintat o contestație, acuzîndu-l pe Nicolae Moise din echipa adversă de dublă legitimare, fapt dovedit cu o hirtie eliberată de C.J.E.F.S. Ilfov,

Adresa numărul 622 din 13 octombrie, în care se specifica, negru pe alb, că jucătorul respectiv a evoluat în același timp la Sticla și la Avîntul Cartojani. Apărîndu-se, sticlarii au prezentat și ei o hirtie eliberată tot de C.J.E.F.S. Ilfov, adresa numărul 782 din 30 august, în care se specifica, negru pe alb, că Nicolae Moise nu figurează ca legitimat în județ, fiind bun de joc pentru Sticla!! Lăsînd deoparte soarta meciului în sine, s-a dictat rejucarea lui, se impune, credem, o întrebare. La C.J.E.F.S. Ilfov, chiar nu știe stînga ce face dreapta?! ● Devenind un nume cunoscut, înotătoarea Carmen Bunaciu își face bagajele pentru California, recordmana noastră fiind invitată în S.U.A. la un concurs cu participarea elitei mondiale. ● În divizia de baschet a școlărilor, Liceul 2 București — Clubul sportiv școlar Pitești 214-32!! Am trăit s-o vedem și pe-asta. ● Ni se anunță schimbarea antrenorilor la Mureșul Deva: Dumitru Borcău, fost la Aurul Brad și Ceahlăul Piatra Neamț, în locul lui Alexandru Meszaros. ● Vă recomandăm o foarte reușită emisiune radiofonică pe teme sportive, anume magazinul difuzat în fiecare luni seară. ● Cîndva frunțasă, secția de modelism a asociației sportive „Grivița roșie” din București se găsește în pragul desființării. Nu-i întînde nimeni o mîna de ajutor? ● Izbutînd 19-19 cu Polonia, handbaliștii noștri juniori par angajați pe un drum drept, de vreme ce, după cum ne comunică un coleg de la ziarul de specialitate, „ei au reușit să aplice în teren aproape perfect indicațiile celor doi antrenori, Valentin Samung și Gh. Zamfir”. Ce ție-e și cu perfecțiunea asta!

● Grav accidentat în meciul cu Politehnica Timișoara, dinamovistul Alexandru Sătmăreanu se află în continuare sub control medical. Cu piciorul drept în ghips, Sătmăreanu II i-a declarat, nu fără mîhnire, fotoreporterului nostru Vasile Minecan că îi pare cu atît mai rău pentru accident cu cît se găsea în cea mai bună formă. E aproape sigur că el nu-și va relua locul în echipă pînă la primăvară.

● După 11 săptămîni de mers pe biciclete, timp în care a ajuns pînă la Atlantic, pensionarul bucureștean Gheorghe Niculae, fost maratonist la clubul Steaua, s-a întors acasă. Să-i zicem bun venit și să-l felicităm pentru curajul și neoboseala sa. ● Cu Florin Gheorghiu neînvinș la masa I, 9 puncte din 14 posibile, reprezentativa masculină de șah a României s-a comportat remarcabil la Olimpiada de la Buenos Aires, intrînd între primele 6 echipe ale lumii. Din păcate, fetele nu s-au ridicat la înălțimea așteptărilor, ocupînd un modest loc 9.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOIA

Un fenomen care nu este pe cale de dispariție: paraziții erorilor formale

(Urmare din pag. 19)

vecilor. Voi nici nu gândiți să intrați la oamenii cu care vorbesc eu în fiecare zi. Indrăzniți numai să mai bateți cuie în perete și vin imediat cu tovarășul maior... La tovarășul maior sau în altă parte, Botea schimbă tactica: Tovarășe Cutare, din tot județul numai dumneavoastră m-ați ajutat, fiindcă sînteți inteligent, ce să vă spun eu cit de inteligent sînteți, știe toată lumea, ați avut curajul să luați apărarea unui om batjocorit și nedreptățit împotriva unui județ întreg, sînteți un om, un OM, și o să am grijă cînd voi fi la tovarășul Cutărescu să-i spun cînd sînteți dumneavoastră și cum vă zbateți ca și mine să curățăm țara de pungăși și hoști...

Botea plînge și ride cu o ușurință plină de sinceritate. De la umilință la grandioasă trecerea e mai ușoară decît bea unii apă. Și mai din milă, mai din silă, santagistul obține ce dorește.

10. Intr-o societate în care oamenii aspiră să devină și să rămînă generoși și drepiți, reaua-credință are la dispoziție o armă de temut: plîngerea care este persecutată. Un mecanism întreg se pune în mișcare și nu se mai oprește pînă nu-și epuizează menirea: aflarea adevărului. Cît timp acest mecanism funcționează, Gheorghe Botea n-are de ce se teme și Gheorghe Botea posedă pînă la perfecțiune știința de a pune și mai ales de a ține în mișcare acest mecanism.

11. Judecătorul Samoila Lungu, președintele Secției civile a Tribunalului județean, are dreptate. Ca să beneficieze de acest imens aparat în slujba binelui și a dreptății, Gheorghe Botea e sfătuit de un specialist în mistificarea adevărului și în crearea aparenței legalității. Memoriile care-i deschid ușile cabinetelor sînt impecabil întocmite. N-au nimic din bolboroseala celui ce le prezintă. Dacă la început, Gheorghe Botea a fost ajutat să folosească în interesul său aparențele și formele deja constituite, acum cel ce-l sfătuiește creează el însuși aparențe pentru ca lipsa de apetență pentru muncă a clientului său să apară legală. În primul rînd Botea e sfătuit să nu renunțe la proces și să lege perioada de după proces, cînd nu s-a încadrat nicăieri, de contestarea soluției date, ceea ce asigură o perpetuă mișcare a aparatului amintit.

12. Din nefericire, în mistificarea realității Botea e ajutat nu numai de sfătătorul lui plătit. Din opt sau zece întreprinderi unde a fost trimis ca să se încadreze, într-un județ cu forță de muncă excedentară, una singură a procedat conform prevederilor legii și l-a supus probelor. Celelalte au contrasemnat adevărurile întinse de Botea după vrerea lui.

13. Augustin Ungureanu, președintele Tribunalului județean, cu înțelepciune și sinceritate, afirmă că incilceala care s-a creat se datorează în bună parte lipsei de fermitate, îngăduinței cu care Gheorghe Botea a fost tratat. Principiul socialismului „Nici piine fără muncă, nici muncă fără piine” este concretizat în legi clare și consecvente. Dreptul la muncă este asigurat. Cine nu muncește, nu mănîncă. Cine iese din această prevedere este un parazit și legea stipulează cum să se procedeze în astfel de cazuri. Lumea contemporană suferă nu fiindcă e obligată să muncească, ci din lipsa muncii. Mofturile lui Botea ies din sfera omeniei noastre și pătrund dincolo, în aceea a slăbiciunilor.

14. La cea mai neînsemnată pledică care îi apare în cale, Botea amenință, șantajează: Nu mă mai duc la muncă. Să vedem cine răspunde? Mă omor! Fac moarte de om!

Recent, pe baza Legii 25, Botea a fost încadrat de către un conducător de unitate de mare omenie: Mihai Onțanu. Fără intervențiile celor ce doresc să vadă în sfîrșit stîns acest caz, Botea n-ar fi ajuns niciodată aici. Dar și așa, Botea este convins că este un drept al său și din actul de bunăvoință al responsabilului de unitate, Botea ar dori să facă un pact bilateral. El a fost persecutat, el a luptat pentru adevăr, împotriva hoșilor, nu răspunde în fața oricui.

Nu foarte mulți oameni cu dreptatea atît de subțire au beneficiat de audiența de care s-a bucurat Botea. I s-a făcut dreptate cu rigoare nu fiindcă este un erou ci fiindcă într-o anumită împrejurare a avut mai multă dreptate decît alții. Această împrejurare depășită, Botea rămîne Botea cel cu cinci ani în cîmpul muncii într-o viață de 45 de ani și de aici rezultă toate drepturile sale, de aici și din ceea ce va face de acum înainte.

N. Crevedia (1902 – 1978)

Iar după șapte ani

Iar după șapte ani, cînd din acela
Ce-am fost n-or mai rămîne decît brațul
De lemne tari, lucind ca niște oase –
Din ele faceți, cruce, o grămadă
Stropiți-le cu gaz, cu vin, cu lacrimi
Și foc le dați cu jar din pieptul vostru
Chemați pe cei sârmani să le-ncălzească
Copiii-n juru-mi, veseli, să danseze
Eu, mulțumit că iarăși mai sint iarbă
Că-n ochii voștri iar am mai jucat,
C-am mai putut o clipă să mai dogor,
Că mă mai infioară, tinăr, vîntul
Adînc, mi-oi fremăta albastra jale
Iar după ce înalt cerescul soare
Imi va chema la sinul lui văpaia
Cenușa ce-a rămas, s-o-ntoarcă plugul.

1941

Poetul N. Crevedia — în mijlocul naturii — la seceriș în vara anului '55

Epigrame de N. Crevedia

Domnul...

Domnul gătit ca o femeie
Nu moare el pentr-o idee.
Dar nici ideile de fel
Nu prea sint moarte după el.

Unui perfid

Cel mai atent, mai dulce om,
Te curăță, îți toarnă apă.
Și tot ca pe un pom,
Te sapă!

Unei Doamne

Vrednică, evlavioasă,
E-o femeie-ntr-o femeie.
Și cu mult e mai frumoasă
Decît franțuzeasca ei!

Unei parvenite

Soața fostului vechil,
Cu glas aspru de bărbat.
Și-a luat mobilă stil
Și-acum cîcă s-a stilat!

Iubite!

Aș vrea să-ți fiu al vieții menestrel
Pe cer lucefăr mare, veșnic viu.
Eu ciine credincios aș vrea să-ți fiu.
Dar nu cățel!

Poetul de pe vremuri

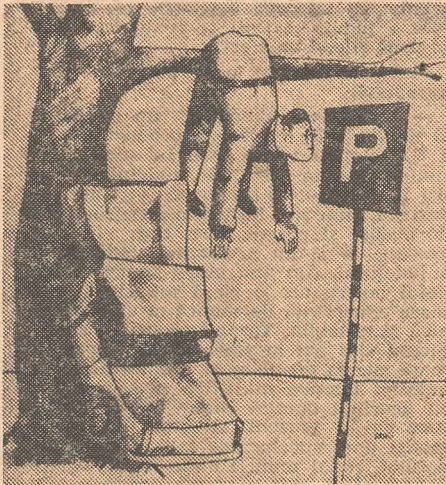
N-am o casă, n-am ogradă,
Însă după moartea mea,
Voi avea o-ntrăgă stradă
(Doar cu numele pe ea!)

Unei Doamne

— care insistă să mă vadă
Vino, Doamnă, cu ce vrei,
C-un buchet, c-un retevei,
Chiar cu parul poți să vii —
Să nu vii cu poezii!

RADU BERCEA

ELEKES GYULA

Cronica șoselei

Noaptea și autovehiculele agabaritice

Pe șoselele țării circulă din ce în ce mai multe autovehicule și utilaje agabaritice de cele mai diverse tipuri. Marile platforme industriale, uzinele gigantice în construcție polarizează numeroase utilaje-coloce ce nu pot fi transportate astfel decît pe șosele.

Pentru securitatea participanților la trafic aceste transporturi trebuie să se efectueze cu respectarea unor reguli speciale — autovehiculele agabaritice sînt însoțite de autoturisme care le „deschid drumul”, semnalizînd prezența lor pe șosea, convoaiele respective să se deplaseze numai în timpul zilei și în mod obligatoriu pe traseele stabilite etc.

Și agricultura dispune de un număr însemnat de utilaje agabaritice, cel mai frecvent întilnite fiind combinele de diferite tipuri.

Avînd o lățime totală de peste 4 m, ele depășesc, în cazul drumurilor obișnuite, axul șoselei, trecerea pe lângă ele și depășirea lor trebuind să se facă cu multă precauție.

Autocombina condusă de Aurel Pirtan, aparținînd Secției S.M.A. Sinleani, jude-

țul Arad, ar fi ajuns înainte de a se insera la sediul unității, dacă conducătorul ei nu manifesta neglijență. După ce a terminat lucrul la C.A.P. Vladimirescu, cel în cauză a plecat spre S.M.A. dar abia pe drum după ce combina s-a încăpățînat să mai meargă a constatat că de fapt pentru aceasta îi lipsește cel mai elementar lucru și anume motorina.

S-au scurs minute prețioase, s-au irosit carburanți cu deplasarea unui tractor pentru a aduce autocombinei carburanții necesari. Unde nu-i cap vai de... combustibil!

Tractorul cu care s-a adus motorina s-a așezat în frunte, după el combina și micul convoi s-a pus în mișcare, iluminat regulamentar. Ce-i drept, partea proeminentă a combinei nu se observa, dar piloții celorlalte autovehicule, obișnuți cu capcanele drumului, o evitau cu grijă.

În dreptul km 5, pe drumul județean 709 pe care se angajase convoiul, din sensul opus autocombinei se apropie autoturismul nr. 1-AR-1680 pilotat de Simion Bulc.

La imprudența conducătorului de combină care se deplasa neregulamentar, în

Cu fruntea-n sus, cu fruntea-n jos

Am observat o metodă inedită, senzațională, a dracului de eficace, de-a nu munci, de-a trage chiulul și cu fruntea-n sus și cu fruntea-n jos, foarte rentabil și totodată și măreț ca într-o tragedie antică. Metoda e foarte simplă: omul cu pricina suferă cu disperare, suferă pînă peste poate, lasă totdeauna impresia că deznădejdea i-a ajuns la os. Suferă, bineînțeles și la domiciliu, în preajma unei tragice cafelețe cu zahărul separat și a unei poaite sticle de vodcă, că doar om este, dar mai ales la serviciu suferă în timpul programului, respectîndu-și simultan și zbulciul sufletesc și vechimea în cîmpul muncii. Poate fi oprit uraganul suferinței? Nu, nu poate fi oprit. Suferă, se jeluiește, se mărturisește, se jelbuește, se petițește, adulmecă deznădejdea ca un cîine de vinătoare pradă. Orice problemă îl ajută să-l curgă lacrimile șiroaie. Suferă în amor, că suferința în amor trezește întotdeauna simpatie, suferă că Melania, icoana de pînă mai ieri, alaltăieri, n-are caracter, suferă că n-a cîștigat la lot, suferă că a pierdut la curse, suferă că un vechi prieten, băiat simplu de la țară altădată, nu l-a condus pînă acasă cu mașina!

Pentru un încadrat, avantajul suferinței e că naște nevoia de comunicare. Se prăgătesc cafelețe, coniac, o mică gustare și toți colegii de serviciu sint invitați la bairamul dezastrelor interioare. Decît să rezolve problemele urgente de serviciu, preferă să-și pună sufletul pe masă. Cum a crezut el în Melania, cite speranțe și-a pus în Melania și cum infidela și brutala Melania l-a dezamăgit și tot ducîndu-și de colo pînă colo traista dezamăgirilor, timpul trece și tragica retribuție merge.

De cite ori apare o problemă urgentă care trebuie rezolvată, o respinge cu autoritatea sacră a dezamăgirii:

— Melania mi-a spus că nu mă mai iubește. Azi nu pot să lucrez nimic.

În altă zi, îl dezamăgește Valeria și iarăși cu sufletul lui sensibil e incapabil să facă ceva.

L-am întrebat într-o frumoasă dimineață pe acest om brăzdat permanent de suferințe și absențe nemotivate — mi-am dat seama de absurditatea întrebării mele, mi-am dat seama că-l jignesc paloarea tragică, dar am riscat totuși:

— Tu nu lucrezi în timpul producției? Răstignit între două drame, care de care mai sentimentală, mi-a răspuns foarte demn:

— În timpul producției? În timpul producției? Ce, sint nebun? Nu știi că m-a părăsit Melania?

În acea clipă am urit-o pe necunoscuta Melania și i-am spus:

— Te rog în genunchi iubește-l, că altfel își pierde vechimea în cîmpul muncii.

Melania mi-a ascultat ruga și s-a îndrăgostit din nou de colegul nostru de serviciu. Dar el tot trist era, căci în comparație cu Valeria, Melania i se părea mai puțin sensibilă.

Și iarăși spovedanii și iarăși cafelețe și uite așa șontic-șontic suferă, geme și nu face nimic.

TEODOR MAZILU

condiții de întuneric, fără a avea semnalizat gabaritul în lățime al utilajului, s-a adăugat grava imprudență a șoferului, care în loc să urmărească drumul era absorbit de conversația cu partenera — din dreapta sa, iar radioul ce emitea muzică cu intensitate maximă, distrăgea și mai mult atenția pilotului.

Fără să se sesizeze, șoferul nostru rula în imediată apropiere a axului șoselei. Superficialitatea în conducerea mașinii l-a costat viața, autoturismul intrînd în plin în partea laterală a combinei.

Conducerea Secției S.M.A. Sinleani (unitate unde destui mecanizatori fac exact ce le tale capul) dă vina pe acarul Păun — în cazul nostru, mecanizatorul A.P care a încălcat normele cu caracter intern — ce interzic circulația acestor mijloace pe timp de noapte pe drumurile publice intens circulate, plecînd fără aprobare spre sediul unității.

Regretele și autocriticele sint desigur tardive.

Măcar dacă din acest tragic caz ar învăța ceva: 1) Ceilalți șefi de unități unde continuă să se încalce exact aceleași norme ca în cazul prezentat mai sus: 2) Șefii profesioniști și amatori care indeosebi noaptea nu-și concentrează atenția asupra drumului și conducerii mașinii.

Stimați conducători auto! Nu uitați că noaptea dispuneți de o „cantitate” de lumină (deși aveți faruri bune) de 3.000 de ori mai mică decît în timpul zilei!

Colonei VICTOR BEDA

— Cum poate începe destinul unui activist de partid ?

— Destinul unui om rezultă din niște nevoi ale societății noastre. Anul 1968, anul ultimei reorganizări administrative-teritoriale, a însemnat pentru mine un moment crucial. Printre oamenii născuți parcă larăși atunci m-am numărat și eu. Deceniul care a trecut îl socotesc cel mai fertil pentru mine pentru că în această perioadă am învățat enorm de mult.

— Ce ai învățat indeosebi ?

— Să judec ca un om politic. Și continuu să învăț.

— Ce înseamnă asta ?

— În primul rând a cunoaște politica partidului tău. În al doilea rând să găsești la instrumentele pentru aplicarea acestei politici și să fugi cât poți de a fi subiectiv. Pentru a nu deforma niște principii pe care trebuie să le aperi permanent.

— Și mai înseamnă, cred eu, a nu uita nici o clipă de unde vii.

— Așa este. Vroiam s-o spun în continuare. Dar mi-aș permite să mai completez răspunsul la prima întrebare. Intrat în rândul activiștilor de partid, am avut privilegiul de a participa la cele mai semnificative evenimente din viața partidului. Să nu uităm că în acest deceniu am participat cu toții la evenimentele ca Plenara din 3-5 noiembrie 1971, Congresul al XI-lea al partidului, Congresul educației politice și al culturii socialiste, momente pe care le-aș plasa în galeria marilor momente ale istoriei națiunii.

— De ce ?

— Pentru intervenția magistrală a marelui nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, după părerea mea — de fapt, cred că e vorba de a tuturor — a dat o nouă strălucire filosofiei noii societăți, conferindu-i ceea ce-i trebuia în cazul țării noastre — caracterul creator.

— Ce înțelegeți prin acest caracter creator ?

— Caracterul creator este înțeles diferit în funcție de treapta pe care lucrezi. În cazul muncii mele — după opinia mea — trebuie să excelăm în latura de organizare a muncii de educație. Noi sistem organizatori al muncii de educație. Ceea ce nu exclude și nu limitează și aplicarea creatoare a principiilor care ți se dau. De asemenea, trebuie să fii neapărat seamă de specificul zonei tale de acțiune. Prima chestiune care trebuie avută în vedere este structura populației județului nostru și necesitatea de a organiza acțiuni educative în funcție de această structură. În acest sens am încercat să evităm lucrurile prefabricate de la nivelul județului și valabile pentru toate mediile sociale.

— Aceasta ar fi însemnat o desprindere de realitate.

— Cu siguranță. Nu putem acționa creator fără cunoașterea perfectă a realităților. Fără implementarea în colecțiile de bază ale societății. Este un pericol: uneori, organele județene, organe de direcție, fac instruirii, lansează acțiuni, controlează dar participă mai puțin la executarea propriu-zisă a acestor direcții. Ca urmare, risți să ajungi la un moment dat să dai directive în necunosțință de adevăratele vieții.

— Cum se evită acest lucru la dumneavoastră ?

— În evitarea acestui aspect Comitetul județean de partid Dolj are o experiență relativ cunoscută și în afara județului. Este vorba de un proces larg de integrare a cadrelor de bază în activitatea politico-educativă concretă din unitățile și localitățile noastre. Această acțiune s-a materializat în patru programe de integrare; primul vizează grupul de lectori ai Comitetului județean de partid, al doilea — cadrele de științe sociale din învățământul de stat, al treilea — cadrele din presă și radio și în sfârșit, al patrulea, cadrele din domeniul culturii și artei.

— Ați fost vreodată pus într-o situație dificilă ?

— Nu numai o dată. Și aceasta se poate întâmpla în condițiile în care nu-ți faci măsurile de precauție, în sensul negativ al cuvintului.

— Adică ?

— Stai să vezi. Există două categorii de oameni: Unii care fug de răspundere și nu se complică. Nu se confruntă nici cu oameni și nici cu probleme. Alții socotesc că, dimpotrivă, normal e să stai la dispoziția oamenilor. În condițiile în care procedezi așa poți fi și surprins de o întâmplare, de o idee... Și printre aceștia sunt unii care socotesc că, sint totdeauna pregătiți și atunci când se prezintă în diverse locuri, colective, vorbesc din aduceri aminte. Un lucru primejdios pentru activitatea noastră, a activiștilor de partid. A te respecta pe tine însuși și oamenii la care te duci înseamnă a lăsa un loc convenit pentru pregătirea personală în general și a fiecărei acțiuni în special. Această chestiune

a pregătirii fiecăruia dintre noi merită multă atenție. Sint adepții ideii de a face cât mai multe eforturi pentru pregătirea personală. Am organizat multe acțiuni — dar la fiecare am participat cu emoție, emoție ce pleacă din respectul pentru auditoriu, pentru omul cu care te confrunți. Fiecare acțiune cuprinde ceva neprevăzut, care să te descumpănească pentru moment, și nu trebuie să-ți fie rusine s-o recunoști în fața oamenilor care, nu-i așa, sint tovarășii tăi și nu niște dușmani. Dealtfel, a fi într-un impas și a spune aceasta nu e un semn de slăbiciune, ci te arată în fața oamenilor mai uman, mai aproape de ei, astfel că în mod sigur te vor ajuta să depășești momentul de criză.

— Are ceva specific județul Dolj ? Care să-l diferențieze de alte județe ale țării ? Care să-și pună amprenta într-un mod propriu asupra vieții oamenilor de aici ?

— Județul Dolj era o zonă eminentement agricolă, cu oameni necăjiți din care însă

diția satului la condițiile cerute de industrie, de construcție. Au fost create deseori probleme și, desigur, se vor mai crea. Dar ele pot fi depășite. Oamenii noștri sint oameni buni, vrednici, cinștiți și mai ales capabili să facă eforturi care nu întotdeauna sint răsplătite material așa cum am dori.

Oamenii noștri înțeleg adinc necesitatea obștii, cu o condiție: să le spui deschis ceea ce e de făcut împreună și mai ales să ne ținem de cuvânt cu toții. Ceea ce este pozitiv e că majoritatea oamenilor înțeleg că mai întâi trebuie să faci un efort și apoi să fii răsplătit la nivelul efortului și nu invers.

— Vă aflați deseori printre oameni. V-ați socotit cumva vreodată diferențiat de ei ?

— Noi nu sintem capabili să știm dacă ne diferențiem sau nu. Cea care ne judecă este societatea în care trăim. Eu plec de la ideea că și eu, și secretarul de partid de la fabrica de confecții, sau muncitorul de la Electroputere, sau pri-

— Este foarte bine însă, din nou, pentru a fi corecți, pentru a oferi o imagine exactă, trebuie să vorbim și de ceea ce nu se face.

— Cinstit vorbind, sint multe lucruri pe care nu le facem deloc sau mai puțin bine. Cred că nu reușim să rezolvăm bine nevoile educative ale navetiștilor, spre exemplu, sau ale satelor aparținătoare de comune, sau cele ale cartierelor noi din orașe. Cred că viața din cele 26 cămine de nefamilistj este insuficient în atenția noastră. Să nu uităm că în aceste cămine trăiesc peste 6 750 de tineri. Pe un plan mai mare avem lacune însă în ce privește permanența și intensitatea manifestărilor educative, racordarea lor direct în viața și preocupările oamenilor.

— Tată lucruri la care se mai pot adăuga destule altele care ne scapă și n-ar trebui să fie așa.

— Cu activitatea de la catedră cum vă împacăți ?

— În contextul activității mele îmi place să dau atenție și unui domeniu care ține de aspirațiile mele. Îmi place să ajut oamenii care vor să se afirme. Este o datorie a noastră de a stimula oamenii să se manifeste și nu de a-i îngradi. Activistului de partid trebuie să-i fie străin sentimentul de gelozie, dacă mi-e permis să folosesc acest termen, față de ceea ce fac cei din jur. Repet, noi trebuie să încurajăm și nu să blocăm pe cei dornici să se afirme. Numai așa rămânem noi înșine în miezul vieții.

— Activitatea fiecăruia dintre noi poate avea aspecte pozitive sau, dimpotrivă, negative, asupra semenilor noștri, ba chiar și asupra noastră. V-ați gândit vreodată la acest lucru ?

— În iureșul acesta al vieții, pornind de la ideea că omul care muncește poate și greși cred că este necesar ca fiecare dintre noi să-și întrebe neincetat propria conștiință dacă nu are nimic să-și reproșeze. Pentru noi, comunistii, pentru toți oamenii acestei țări, trebuie să fie o datorie de onoare respectarea normelor eticii și echității socialiste. Cred că un lucru firesc ar fi ca să înțelegem că aceste norme ne fac egali pe toți, indiferent de poziția socială pe care o avem.

— Mai ales atunci când te ocupi de activitatea de propagandă.

— Activitatea de propagandist trebuie să fie imbușată permanent, potrivit indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care cu diferite prilejuri ne atrage atenția că munca educativă trebuie să intre în preocuparea tuturor activiștilor de partid, a comunistilor, corectind astfel o anumită concepție potrivit căreia de activitatea de propagandă, de educație trebuie să se ocupe doar cei care lucrează în acest domeniu. În actualitate este și faptul că în ansamblul preocupărilor noastre trebuie să adăugăm un plus de interes pentru cercetarea realităților, a fenomenelor noastre sociale pentru îmbunătățirea conducerii politice a întregii vieți economico-sociale. În acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu arată cu prilejul Conștiinței de lucru cu activul și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei: „Trebuie să înțelegem că activiștii de partid și de stat, cadrele de conducere ale toate nivelurile au un rol important în întreaga activitate. Ei pot să-și îndeplinească misiunea în măsura în care au o temeinică pregătire politică și ideologică, care să le permită atât înțelegerea mutațiilor, a marilor transformări revoluționare ce se petrec în societate și, în același timp, trebuie să fie în stare să elaboreze soluții și să organizeze activitatea conștientă a maseilor în concordanță cu aceste transformări din întreaga viață economico-socială, din întreaga activitate internațională“. Ne trebuie un permanent spirit revoluționar în propagandă.

— Cum se vede din Dolj momentul istoric pe care îl străbate întreaga țară ?

— România se prezintă azi ca o țară socialistă care cred că reușește pe deplin să fie mesagerul socialismului în lume, făcînd o binemeritată propagandă acestei societăți noi. Acum, la 60 de ani de la unirea tuturor românilor într-un singur stat național, această unire capătă noi semnificații. Din unitatea de astăzi a poporului în jurul conducătorului său rezultă o Românie de mare autoritate, de mare prestigiu internațional, preocupată de propria sa dezvoltare, care știe că luptînd pentru pace luptă pentru propriul său destin și care face acest lucru cu toată forța și capacitatea sa.

GEORGE ARION ■

În propagandă, un permanent spirit revoluționar

● ION CETĂȚEANU s-a născut la 5 aprilie 1935, în comuna Ișalnița de lângă Craiova. Urmează Liceul comercial „Gh. Chițu” din Craiova. Studii superioare la Academia de Științe Economice din București. Din 1957 îndeplinește diverse funcții în Craiova. Din 1968 este secretar al Comitetului județean de partid Dolj. Conferențiar, doctor în științe economice la Universitatea din Craiova.

s-au format constructorii de azi ai socialismului, hotărâți să facă totul pentru a-și modifica radical propriul lor destin. Și au și reușit în cea mai mare măsură acest lucru. Cred că este edificator să arătăm că întreaga producție a anului 1938 a județului Dolj se realizează azi în două zile și un sfert.

— Să ne referim la o perioadă mai apropiată.

— Bine. Spre exemplu, un muncitor al anului 1977 realizează productivitatea a 6,2 muncitori din 1950. În sfârșit, rămînînd în plan economic, județul nostru îi sint proprii ramuri de vîrf ale industriei, cum sint industria construcțiilor de mașini și chimia care, doar ele, dau aproape 50% din producția industrială a județului. Am mai putea spune că județul nostru are o clasă muncitoare cu mare experiență de muncă și viață, harnică și capabilă. Tărâniilor oprosii de odinioară sint azi în stare să facă față cu mare succes efectelor și implicațiilor revoluției tehnico-științifice și să aplice cu ușurință omului competent ceea ce cere ea în prezent. Aceștia sint parametrii unui spectaculos salt în viața județului, rodul muncii pline de abnegație a oamenilor, sint exemple grațioase ale unei politici înțelepte de armonioasă dezvoltare a fiecărei zone a patriei noastre.

— Este foarte frumos ceea ce-mi spuneți. Dar să nu fim idilici... Pînă a ajuns aici județul Dolj, ca întreaga țară de altfel, a străbătut un proces complex și nescutit de dramatism.

— Sigur să acestia nu sint decît parametri, neînsoțiti de o istorie a lor. Pentru că dacă ar trebui să vedem retrospectiv cum s-a ajuns aici am vedea că aceste salturi calitative sint efectul unor acumulări cantitative pas cu pas. Fiecare pas mai greu decît celălalt. Și cred că greutatea cea mai mare s-a plasat în procesul pregătirii oamenilor. Pentru că tîranul de care vorbeam nu a ajuns peste noapte specialist la Electroputere.

— De ce-a fost nevoie pentru asta ?

— În primul rînd de o reorganizare a învățămîntului pentru ca el să corespundă nevoilor dezvoltării noastre. Am făcut și concesii, integrînd în procesul producției oameni mai puțin pregătiți poate dar care, avînd niște convingeri și niște țeluri, s-au pregătît din mers. Apoi, o chestiune care ține de natura umană, de modul de viață care a trebuit să fie modificat. Un lucru deosebit de complicat. Nu e ușor să treci de la tra-

marul de la Poiana Mare, sau o mare cooperatură din județ sintem egali, plecînd de la premisa că sintem egali în fața sarcinilor.

— V-a criticat vreodată un muncitor ?

— Da. Am fost criticat nu de un muncitor, ci de mai mulți. Se întimpla în prezent acest lucru. Și critica pe care am primit-o am primit-o și pentru mine și pentru organul pe care îl reprezint. Nu participăm curent la adunările generale ale oamenilor muncii, în care oamenii își pun întrebări, te mai și critică. Și aceasta pleacă tot de la climatul instaurat la noi în țară. Trăim o perioadă în care omul vorbește mai ușor și fără teamă tocmai datorită adîncirii democrației în patria noastră. De aceea a fi criticat face parte din modul nostru de viață. Și dacă vrei să fii cinstit cu tine însuși, trebuie să înveți să primești critica și nu numai să te faci că o primești. Și, mai ales, să înțelegi că observațiile critice, de oriunde ar veni ele, constituie o formă de a te aduce cu picioarele pe pămînt.

— Haideți să vorbim puțin și despre viața spirituală a județului Dolj.

— În condițiile unui județ cu bogată viață economico-socială este firesc să constatăm și o bogată activitate spirituală. Avem un Teatru Național, o universitate tină, e drept, dar la care anul acesta învață peste zece mii de studenți. Filarmonica, opereta, cîteva instituții de presă diversifică peisajul spiritual al acestei zone. Festivalul național „Cîntarea României” este o excelentă formulă de angajare a întregului potențial spiritual-cultural al țării. Dacă m-aș referi la județul Dolj constatăm o creștere substanțială a numărului de formații și a numărului de participanți. Care la noi se ridică la 2 700 de formații și 62 000 participanți. Multimea de acte de cultură, de educație politică care se realizează permanent de către și pentru colectivele de oameni ai muncii este completată cu acțiuni mari, de anvergură, unele devenite tradiționale. Festivalul „Maria Tănase”, Festivalurile de primăvară de la Băilești și Calafat, festivalul coral prin care facem o sinteză a activității celor 413 coruri și grupuri vocale din județ, lată deja închegată viziunea unei ample mișcări corale. De asemenea, putem vorbi de o mișcare expozițională, în ultimii doi ani noi fiind organizatorii a 529 de expoziții diverse.

FLACARA. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Ilimbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenacu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Citiții din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU